

Generální ředitelství Úřadu práce České republiky

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Úřadu práce České republiky za rok 2024

Zprávu předkládá:
Daniel Křištof, Ph.D.
generální ředitel Úřadu práce ČR

Praha 2025

www.uradprace.cz

OBSAH

1.	ÚVOD	7
2.	PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	11
2.1	VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ ÚP ČR	11
2.1.1	PLÁN VA NA ROK 2025	13
3.	HOSPODAŘENÍ ÚP ČR	14
3.1	VĚCNÉ VÝDAJE	14
3.2	PROGRAMY ROZVOJE OBNOVY MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZÁKLADNY ÚP ČR PRO OBDOBÍ 2014–2026 A 2019–2026	16
3.2.1	PROGRAM 013 030 – ROZVOJ A OBNOVA MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZÁKLADNY ÚP ČR V LETECH 2014–2026	16
3.2.2	PROGRAM 013 930 – ROZVOJ A OBNOVA MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZÁKLADNY ÚP ČR V LETECH 2019–2026	16
4.	DIGITALIZACE A INFORMAČNÍ SYSTÉMY	17
4.1	DIGITALIZACE V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI	17
4.2	DIGITALIZACE V OBLASTI NEPOJISTNÝCH SOCIÁLNÍCH DÁVEK	18
5.	TRH PRÁCE	19
5.1	ANALÝZA TRHU PRÁCE	19
5.2	MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ NEZAMĚSTNANOSTI PODLE EUROSTAT	20
5.3	LOKÁLNÍ SÍTĚ ZAMĚSTNANOSTI	22
6.	ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ	26
7.	PORADENSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	28
7.1	PORADENSTVÍ	28
7.2	REKVALIFIKACE	30
7.3	PRACOVNÍ REHABILITACE	30
8.	ZAHRA NIČNÍ ZAMĚSTNANOST A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	32
8.1	REFUNDACE DÁVEK V NEZAMĚSTNANOSTI	32
8.2	ZAHRA NIČNÍ ZAMĚSTNANOST	33
9.	AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	37
9.1	VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE	38
9.2	CÍLENÝ PROGRAM NA PODPORU ZAMĚSTNANOSTI POVODEŇ 2024	39
9.3	SPOLEČENSKY ÚČELNÁ PRACOVNÍ MÍSTA	39
9.4	PRACOVNÍ MÍSTA PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA VOLNÉM TRHU PRÁCE	40
9.5	PŘÍSPĚVEK NA REGIONÁLNÍ MOBILITU	40
9.6	INVESTIČNÍ POBÍDKY	41
9.7	PŘÍSPĚVEK NA PODPORU ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA CHRÁNĚNÉM TRHU PRÁCE	42
10.	REGIONÁLNÍ PROJEKTY PŘÍMÉHO PŘIDĚLENÍ	44
10.1	RIP REALIZOVANÉ ÚP ČR V RÁMCI OPZ+, INVESTIČNÍ PRIORITY 1.1, VÝZVY 023	44
11.	NÁRODNÍ PROJEKTY PŘÍMÉHO PŘIDĚLENÍ	45
11.1	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST PLUS (OPZ+)	45
11.1.1	PROJEKT ZÁRUKY PRO MLADÉ (ZPM)	45
11.1.2	PROJEKT PODPORA ZAMĚSTNANOSTI OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (OZP)	46
11.1.3	PROJEKT VĚK NENÍ PŘEKÁŽKOU (VNP)	46

11.1.4	PROJEKT NOVÁ ETAPA (NOE)	47
11.1.5	PROJEKT OUTPLACEMENT II (OUT II)	47
11.1.6	PROJEKT INTEGRACE NA TRH PRÁCE A PODPORA CIZINCŮ V ČR (INTEGRACE)	48
11.2	NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY	48
11.2.1	PROJEKT VZDĚLÁVÁM SE V DIGI (DIGI – RK)	48
11.2.2	PROJEKT KURZ DIGI VZDĚLÁVÁNÍ (DIGI – K)	49
11.2.3	PROJEKT DIGI PRO FIRMU (DIGI – FIRMA)	49
11.2.4	PROJEKT PODPORA PERSONÁLNÍCH KAPACIT NA ÚP ČR (NPO – PERS)	50
11.2.5	PROJEKT REGIONÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ CENTRA ÚP ČR (RVC)	50
12.	SYSTÉMOVÉ PROJEKTY PŘÍMÉHO PŘIDĚLENÍ	52
12.1	PROJEKT EURES+3Z Up!	52
12.2	PROJEKT NOVÁ GENERACE PORADENSTVÍ (NGP)	53
13.	NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY	54
13.1	STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA A DRUHY DÁVEK STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	54
13.1.1	PŘÍDAVEK NA DÍTĚ	55
13.1.2	PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ	56
13.1.3	RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK	57
13.1.4	PORODNÉ	58
13.1.5	POHŘEBNÉ	58
13.1.6	RODINNÉ DÁVKY VYPLÁCENÉ PODLE NAŘÍZENÍ EU	59
13.1.7	E-FORMULÁŘE A ELEKTRONICKÉ SED	60
13.2	DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE A ZAOPATŘOVACÍ PŘÍSPĚVEK	61
13.2.1	PŘÍSPĚVEK NA ÚHRADU POTŘEB DÍTĚTE	62
13.2.2	ODMĚNA PĚSTOUNA	63
13.2.3	PŘÍSPĚVEK PŘI PĚSTOUNSKÉ PÉČI	65
13.2.4	PŘÍSPĚVEK PŘI PŘEVZETÍ DÍTĚTE	65
13.2.5	PŘÍSPĚVEK NA ZAKOUPENÍ OSOBNÍHO MOTOROVÉHO VOZIDLA	66
13.2.6	ZAOPATŘOVACÍ PŘÍSPĚVEK	66
13.3	STÁTNÍ PŘÍSPĚVEK NA VÝKON PĚSTOUNSKÉ PÉČE – ÚČELOVÝ TRANSFER	67
13.4	SYSTÉM DÁVEK POMOCI V HMOTNÉ NOUZI	68
13.4.1	DOPLATEK NA BYDLENÍ	69
13.4.2	PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ	69
13.4.3	MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC	70
13.4.4	SOCIÁLNÍ ŠETŘENÍ A ŠETŘENÍ V MÍSTĚ	72
13.4.5	PŘÍSPĚVEK NA PÉČI, DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A PRŮKAZ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	73
13.4.6	PŘÍSPĚVEK NA PÉČI PODLE ZÁKONA O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH	74
13.4.7	PŘÍSPĚVEK NA MOBILITU	76
13.4.8	PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU	77
13.4.9	PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	79
13.5	NÁHRADNÍ VÝŽIVNÉ	80
14.	HUMANITÁRNÍ A PORADENSKÁ PODPORA PRO OBČANY UKRAJINY	84
14.1	HUMANITÁRNÍ DÁVKA A PŘÍSPĚVEK PRO SOLIDÁRNÍ DOMÁCNOST	84

14.1.1	HUMANITÁRNÍ DÁVKA	84
14.1.2	PŘÍSPĚVEK PRO SOLIDÁRNÍ DOMÁCNOST	86
14.2	INFORMAČNÍ PODPORA	86
15.	OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE	88
16.	POVOLOVÁNÍ VÝKONU ČINNOSTI DÍTĚTE	90
17.	CALL CENTRUM	92
18.	AUDITNÍ ČINNOST ÚP ČR	94
19.	STÍŽNOSTI A PODNĚTY	96
19.1	STÍŽNOSTI	96
19.2	ZAMĚŘENÍ STÍŽNOSTÍ	97
19.3	PETICE	98
19.4	PODNĚTY	98
20.	POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	99
22.	KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	101
22.1	KONTROLNÍ ČINNOSTI A JEJICH ZAMĚŘENÍ	102
22.2	VÝKON KONTROLNÍ ČINNOSTI	103
22.2.1	KONTROLY VYKONANÉ DLE ZÁKONA O FINANČNÍ KONTROLE GENERÁLNÍM ŘEDITELSTVÍM	103
22.2.2	KONTROLY VYKONANÉ DLE ZÁKONA O FINANČNÍ KONTROLE KRAJSKÝMI Pobočkami a vybranými kontaktními pracovišti	104
22.3	OSTATNÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI ÚP ČR	105
23.	EXEKUCE	106
24.	NAKLÁDÁNÍ S POHLEDÁVKAMI ÚP ČR	108
25.	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	110

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AIS	agendové informační systémy
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
DVZ	denní vyměřovací základ
DIGI – firma)	DIGI pro firmu
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
DPP	dohoda o provedení práce
DDHM	drobný dlouhodobý hmotný majetek
EESSI	Electronic Exchange of Social Security Information
ESS	elektronická spisová služba
EU	Evropská unie
EP	evropské prostředky
EURES	Evropské služby zaměstnanosti
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
GR ÚP ČR	Generální ředitelství ÚP ČR
HM	hmotná nouze
HK ČR	Hospodářská komora ČR
CHPM	chráněné pracovní místo
ICT	informační a komunikační technologie
IPS	informační a poradenské středisko
IT	informační technologie
IOP	integrovaný operační program
JPŘPSV	Jednotné portálové řešení práce a sociálních věcí
JVM	Jednotné výplatní místo
JISPSV	Jednotný informační systém práce a sociálních věcí
KA	klíčová aktivita
LMS	Learning management system
MSSZ	Městská správa sociálního zabezpečení
MIKOP	Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MV ČR	Ministerstvo vnitra ČR
MN	míra nezaměstnanosti
NIP	národní individuální projekt
NPO	národní plán obnovy
NP	národní prostředky
NNV	nároky z nespotřebovaných výdajů
NSD	nepojistné sociální dávky
OIP	Okresní inspektorát práce

OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OPZ	Operační program zaměstnanost
OPZ+	Operační program zaměstnanost+
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
NPO – PERS	Podpora personálních kapacit na ÚP ČR
PvN	podpora v nezaměstnanosti
PS	poradní sbor
PaM	práce a mzdy
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
INTEGRACE	Projekt Integrace na trh práce a podpora cizinců v ČR
DIGI – K	Projekt Kurz DIGI vzdělávání
NOE	Projekt Nová etapa
NGP	Projekt Nová generace poradenství
OUT II	Projekt Outplacement II
OZP	Projekt Podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením
VNP	Projekt Věk není překážkou
DIGI – RK	Projekt Vzdělávám se v DIGI
ZpM	Projekt Záruky pro mladé (ZPM)
PByd	příspěvek na bydlení
RIP	regionální individuální projekt
RVC	Regionální vzdělávací centra ÚP ČR
SVČ	samostatně výdělečná činnost
SÚPM	společensky účelné pracovní místo
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
SPVPP	státní příspěvek na výkon pěstounské péče
SSP	státní sociální podpora
zákon o SSP	zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění
ZOZ	zákon č. 345/2004 Sb., o zaměstnanosti v platném znění
ZPHN	zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, v platném znění
ZSPOD	zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění
ZoSS	zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění
zákon o SSP	zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění
ZOZ	zákon č. 345/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění

Zdroje dat: Úřad práce České republiky
Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
Ekonomický informační systém Jednotné výplatní místo (EKIS JVM)
Ekonomický informační systém Správní ekonomika (EKIS SE)
OKStat

1. ÚVOD

Úřad práce České republiky je správním úřadem s celostátní působností a je organizační složkou státu. ÚP ČR byl zřízen dnem 1. 4. 2011 zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ÚP ČR“). Nadřízeným správním úřadem ÚP ČR je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.

ÚP ČR tvoří generální ředitelství, krajské pobočky a pobočka pro Hlavní město Prahu (dále jen „krajské pobočky“) a kontaktní pracoviště. Správní řízení v působnosti ÚP ČR se řídí zákonem o ÚP ČR a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. ÚP ČR rozhoduje ve správním řízení v I. stupni, o odvoláních proti rozhodnutí ÚP ČR rozhoduje MPSV.

ÚP ČR spravuje několik různých oblastí, těmi hlavními jsou oblast zaměstnanosti, oblast nepojistných sociálních dávek, dávek pěstounské péče, náhradního výživného a inspekci poskytování sociálně – právní ochrany dětí.

V roce 2024 se ještě zintenzivnil proces transformace, kterým procházel ÚP ČR již v roce 2023, a který bude pokračovat i v letech následujících. V rámci této transformace je důraz kladen zejména na rozsáhlou digitalizaci agend ÚP ČR s cílem odstranit nadbytečnou administrativu, přizpůsobit ÚP ČR novým trendům ve společnosti, kde hraje digitalizace stále větší význam a zajistit zvýšení kvality poskytovaných služeb partnerům ÚP ČR jak z řad zaměstnavatelů, tak z řad široké veřejnosti.

V rámci zaměstnanosti ÚP ČR podporuje zaměstnávání uchazečů o zaměstnání, především prostřednictvím zprostředkování zaměstnání, poradenství a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Cílem nástrojů APZ je pomoci v návratu na trh práce osobám, které by vzhledem k jejich věku, vzdělanostním, zdravotním a osobnostním dispozicím jen stěží získali práci. Nástroje APZ slouží rovněž jako prevence proti sociálnímu vyloučení.

Prostřednictvím standardizovaných, zejm. individualizovaných zprostředkovatelských služeb, které realizují v praxi zaměstnanci ÚP ČR v celé republice, se ÚP ČR v maximální možné míře snaží umisťovat uchazeče o zaměstnání na trh práce. A tato činnost byla v oblasti zaměstnanosti prioritní i v roce 2024. Včasné a kvalitní

zprostředkování zaměstnání se daří na základě intenzivní komunikace se zaměstnavateli, efektivní práce s uchazeči o zaměstnání a účelnou realizací nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti za přispění cílených projektů určených nejvíce znevýhodněným uchazečům, zejména těm s kumulovanými hendikepy. To vše v rámci standardizovaných postupů stanovených z úrovně Generálního ředitelství ÚP ČR, které zajišťují, že se stejná péče dostane jakémukoli klientovi bez ohledu na to, v jakém městě či obci ji potřebuje. V roce 2024 se Úřadu práce ČR podařilo na trh práce umístit 276 tis. uchazečů o zaměstnání, což je meziročně o 74 % více.

Z hlediska míry nezaměstnanosti v průběhu roku 2024 pokračoval nepříznivý trend z roku 2023, a i nadále docházelo k mírnému meziročnímu nárůstu registrované míry nezaměstnanosti, kdy podíl nezaměstnaných osob (PNO) byl v jednotlivých kalendářních měsících roku 2024 vyšší než ve stejném období roku předcházejícího. V prvním pololetí se meziroční nárůst PNO pohyboval obvykle okolo 0,1 p. b., zatímco koncem roku se zvýšil až na 0,3 p. b. S vyloučením sezónních vlivů pokračoval dlouhodobý pokles evidovaných volných míst s tím, že tento trend byl typický i pro tři předchozí kalendářní roky. Ve srovnání prosince roku 2023 a 2024 se snížil počet nahlášených volných míst o 10 %. Průměrný počet UoZ dosáhl v roce 2024 počtu 287,8 tis. a absolutně byl po celý rok vyšší než ve stejných měsících roku předchozího (průměrně o 21,9 tis.). Po celý rok 2024 byl počet registrovaných uchazečů o zaměstnání vyšší než počet nahlášených volných pracovních míst a to průměrně o 21,2 tis.

Průměrný podíl nezaměstnaných osob v roce 2024 činil 3,8 %, což je růst oproti roku 2023 o 0,2 p. b.

Z hlediska dat poskytovaných statistickým úřadem Evropské unie EUROSTAT si po celý rok 2024 ČR v rámci EU 27 udržela nejnižší míru nezaměstnanosti s tím, že v lednu, březnu a listopadu 2024 byla stejná míra nezaměstnanosti i v Polsku.

Meziročně vzrostl počet lidí zařazených do rekvalifikačních kurzů (o 68 %); úspěšné jsou i kurzy digitálního vzdělávání financované z Národního plánu obnovy. Úřad práce ČR je nadále připraven zájemcům, ale i zaměstnavatelům maximálně vyjít vstříc.

Během sledovaného období vynaložil ÚP ČR v rámci všech nástrojů a opatření APZ celkem 1 879 752,3 tis. Kč.

Nedílnou součástí služeb, které ÚP ČR poskytuje klientům, je skupinové a individuální poradenství v rámci Informačních a poradenských středisek a Job klubů. Specialisté ÚP ČR jsou k dispozici nejen žákům a studentům, ale také jejich rodičům, pedagogům, uchazečům o zaměstnání nebo těm, kteří chtějí změnit povolání či si zvýšit kvalifikaci – zkrátka široké veřejnosti.

S ohledem na probíhající válečný konflikt na Ukrajině hrálo i v roce 2024 významnou úlohu poradenství zaměřené na občany Ukrajiny, a to jak ve smyslu nalezení jejich uplatnění na trhu práce, tak i ve smyslu dalších problémů, které museli řešit v souvislosti se svým pobytem na území ČR. Dle kvalifikovaných odhadů bylo k 31. prosinci 2024 v ČR zaměstnáno 151,5 tis. osob z Ukrajiny – držitelů dočasné ochrany.

V návratu na trh práce pomáhá klientům také řada cílených projektů určených konkrétním skupinám uchazečů o zaměstnání.

Důležitou roli hraje ÚP ČR i v případě podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Například na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce vyplatil ÚP ČR během loňského roku 11,99 mld. Kč a podpořil desítky tisíc lidí. Zaměstnávání OZP je podporováno také v rámci poradenství, rekvalifikací nebo pracovní rehabilitace. Zaměstnanost této cílové skupiny uchazečů podporuje ÚP ČR také prostřednictvím úzké spolupráce s organizacemi a svazy, které OZP zastupují.

Součástí ÚP ČR je také celoevropská síť EURES, která podporuje pracovní mobilitu na jednotném evropském trhu práce a stimuluje tak právo každého občana EU na volný pohyb pracovních sil. Služby EURES cílí zejména na uchazeče o zaměstnání, zaměstnavatele a na další partnerské organizace na trhu práce v Evropě.

Úřad práce ČR je také instituce, jejímž prostřednictvím stát v podobě nepojistných sociálních dávek výrazně pomáhá lidem, kteří se ocitli ve finanční tísní. Rok 2024 přinesl v oblasti nepojistných sociálních dávek některé významné změny a to zejména ve smyslu rozšiřování online služeb tak, aby se občanům umožnil snadnější přístup k informacím a podávání žádostí. Online podávání vybraných žádostí je soustředěno v Klientské zóně Jenda.

Pokles míry inflace i cen energií se z hlediska dávek NSD projevil v tom, že se zastavil meziroční nárůst celkového počtu vyplacených dávek, který byl charakteristický jak pro rok 2022, tak v menší míře i pro rok 2023. Meziročně se celkový počet vyplacených

dávek NSD snížil o 2 %. Celkem v roce 2024 vyplatil ÚP ČR 20 229,4 tis. jednotlivých dávek. Z hlediska objemu vyplacených dávek však meziročně došlo k nárůstu o 6,2 mld Kč.

Mezi nejčastěji vyplácenou dávkou v loňském roce patřil příspěvek na péči (4 476,0 tis. dávek v objemu 41,4 mld. Kč) - dlouhodobě jedna z nejvíce vyplácených NSD, dále rodičovský příspěvek (2 968,8 tis. dávek v objemu 29,2 mld. Kč) a přídavek na dítě (4 032,3 tis. dávek v objemu 5,4 mld. Kč).

Pokud jde o příspěvek na bydlení, ÚP ČR vyplatil za celý loňský rok 3,3 mil. dávek v objemu přes 20,3 mld. Kč. Na rozdíl od ostatních dávek zde zaznamenal ÚP ČR meziroční nárůst v počtu vyplacených dávek o 10 %, pokud jde o objem vyplacených prostředků, tak jde o nárůst o 13,6 %.

2. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Hlavním úkolem v této oblasti bylo i v roce 2024 zabezpečení personálních kapacit pro včasný a kvalitní výkon všech vykonávaných agend. Průběžně byla v průběhu roku pravidelně posuzována vytíženost jednotlivých pracovišť a na základě porovnání byly navrhovány a realizovány změny systemizace tak, aby byla úroveň vytíženosti všech pracovišť na přibližně stejné úrovni.

Dalším neméně důležitým úkolem bylo včasné obsazování aktuálně uvolněných služebních míst, což se většinou dařilo, nicméně i v roce 2024 přetrvávaly problémy se získáváním nových zaměstnanců v Praze, kde jsou některá místa i dlouhodoběji neobsazená. I proto došlo k organizační změně a v rámci Krajské pobočky Úřadu práce České republiky pro hlavní město Prahu bylo vytvořeno Oddělení detašované pracoviště Příbram, které se podařilo personálně obsadit.

Pokud jde o vývoj počtu zaměstnanců ÚP ČR, respektive počtu systemizovaných míst, tak k 1. 1. 2024 měl ÚP ČR 10 573 systemizovaných míst, z toho 9 928 služebních a 645 pracovních. V průběhu roku 2024 došlo ke změnám počtu systemizovaných míst a na konci roku 2024 měl ÚP ČR 10 484 systemizovaných míst, z toho 9 837 služebních a 647 pracovních. Rozdělení systemizovaných míst v rámci jednotlivých krajských poboček a generálního ředitelství k 1. 1. 2024 a 31. 12. 2024 je uvedeno v příloze č. 1.

2.1 Vzdělávání zaměstnanců ÚP ČR

Průběh realizace vzdělávacích akcí pro zaměstnance ÚP ČR v roce 2024 lze rozdělit do 6-ti hlavních forem:

- vstupní vzdělávání úvodní zajišťované vzdělávacími středisky ÚP ČR,
- prezenční kurzy realizované ve 4 vzdělávacích střediscích ÚP ČR,
- online kurzy pořádané vzdělávacími středisky ÚP ČR,
- e-learningové kurzy pořádané vzdělávacími středisky ÚP ČR,
- VA realizované v režii krajských poboček (včetně případného vyslání jednotlivých zaměstnanců na školení v externích vzdělávacích institucích),
- školení Odboru bezpečnosti a technické podpory

V roce 2024 byly realizovány kurzy měkkých a tvrdých dovedností prezenční formou a online formou s využitím aplikace MS Teams, dále pak e-learningové kurzy prostřednictvím interního Learning management systém nebo prostřednictvím LMS externího dodavatele. Snahou vzdělávacích středisek bylo také výraznější zapojení interních lektorů do vzdělávání zaměstnanců ÚP ČR včetně získávání nových interních lektorů z řad zaměstnanců ÚP ČR. Díky tomu se podařilo zajistit vzdělávání v převážné části agend, které jsou vykonávány ÚP ČR. Vzdělávací střediska se také organizačně podílela na realizaci dalších vzdělávacích akcí pořádaných na krajských pobočkách nebo kontaktních pracovištích ÚP ČR, v místě externího vzdělavatele (školení OK Systém) a vzdělávacích akcích pořádaných v rámci projektu ESF (např. EFES, aj.). ÚP ČR je akreditovanou vzdělávací institucí s oprávněním vydávat osvědčení o absolvování akreditovaného vzdělávacího programu. Prostřednictvím vzdělávacích středisek má ÚP ČR akreditováno MPSV ČR celkem 13 vzdělávacích programů.

V roce 2024 absolvovalo Vstupní vzdělávání úvodní celkem 424 zaměstnanců. Bylo realizováno celkem 368 kurzů pořádaných vzdělávacími středisky, které absolvovalo celkem 16 044 zaměstnanců. V režii krajských poboček bylo realizováno celkem 136 kurzů, které absolvovalo celkem 2 020 zaměstnanců. Odbor bezpečnosti a technické podpory zajistil proškolení celkem 2 015 zaměstnanců. V tabulce níže je uveden přehled počtu absolventů v jednotlivých kurzech v roce 2024 včetně školení OK Systému a školení řidičů-referentů.

Tabulka 1 – Statistika realizace vzdělávacích akcí v roce 2024

forma kurzu	kritérium	počty
vstupní vzdělávání úvodní	počet absolventů	424
prezenční kurzy pořádané vzdělávacími středisky	počet kurzů	253
	počet absolventů	4 778
online kurzy pořádané vzdělávacími středisky	počet kurzů	81
	počet absolventů	2 958
e-learningové kurzy pořádané vzdělávacími středisky	počet kurzů	34
	počet absolventů	8 308
VA realizované v režii krajských poboček	počet kurzů	136
	počet absolventů	2 020
školení OK Systém	počet kurzů	36
	počet absolventů	574
školení kybernetické bezpečnosti	počet absolventů	215
školení bezpečnosti, prevence a reakce na aktivního střelce	počet kurzů	90
	počet absolventů	1800
školení řidičů-referentů	počet absolventů	3 925
počet absolventů celkem		21 077

2.1.1 Plán VA na rok 2025

Plán VA na rok 2025 vychází z analýzy vzdělávacích potřeb provedené na základě každoročně připravovaných individuálních vzdělávacích plánů. Prioritou je zabezpečit ze zákona povinné vzdělávání, zejména sociálních pracovníků (ti musejí absolvovat školení v rozsahu 24 hodin ročně, z toho 16 hodin v kurzech s akreditací MPSV ČR pro vzdělávání sociálních pracovníků) a dále školení řidičů-referentů.

Aktuálně jsou naplánované prezenční a online vzdělávací akce vedené interními lektory, prezenční vzdělávací akce vedené lektory externích dodavatelů a e-learningové kurzy. Dle možností rozpočtu budou sjednány realizace s externími lektory na DPP a DPČ na jednotlivé VA s cílem maximálně uspokojit požadavky vzešlé z analýzy.

3. HOSPODAŘENÍ ÚP ČR

3.1 Věcné výdaje

Rozpočet provozních prostředků (bez prostředků základního přidělu fondu kulturních a sociálních potřeb) byl na rok 2024 schválen ve výši 477 324,5 tis. Kč. V průběhu roku byl několikrát upravován a byly zapojeny neprofilující nároky z nespotřebovaných výdajů. Disponibilní objem prostředků k 31. 12. 2024 činil 873 056,8 tis. Kč, z nichž bylo vyčerpáno 861 821,0 tis. Kč.

Členský příspěvek Světové asociaci služeb zaměstnanosti se sídlem v Bruselu (WAPES) se v roce 2024 nehradil. Výdaje související s refundacemi pojištění za občany vykonávající veřejnou službu organizátorovi veřejné služby činily 146,5 tis. Kč.

Bylo možné překročit rozpočet věcných výdajů tohoto roku o prostředky rezervního fondu, které byly čerpány ve výši 116,2 tis. Kč (na položce 5169 Nákup ostatních služeb). Finanční prostředky byly použity z projektu Záruky pro mládež v rámci programu Erasmus+.

V rámci věcných výdajů bylo nejvíce finančních prostředků vynaloženo na nákup služeb – celkem 413 097,2 tis. Kč. Největší podíl tvoří nákup ostatních služeb (202 672,9 tis. Kč) a nájemné (136 049,2 tis. Kč), na ostatní služby, mezi které patří poštovní služby, služby elektronických komunikací a peněžních ústavů, konzultační, poradenské a právní služby, služby školení a vzdělávání a zpracování dat, bylo vynaloženo 74 375,0 tis. Kč. V rámci položky nákupu ostatních služeb se jedná zejména o výdaje na úklidové práce 70 198,0 tis. Kč, tiskařské práce 13 893,7 tis. Kč, z nichž 9 558,8 tis. Kč bylo vynaloženo na výrobu 45 365 ks průkazek pro občany se ZP. Za ostrahu pracovišť ÚP ČR bylo vyplaceno 33 788,3 tis. Kč, za povinné revize EZS, EPS, výtahů, hasicích přístrojů apod. včetně oprav a údržby DDHM s pořízovací cenou do stanoveného limitu bylo vynaloženo 10 561,7 tis. Kč a na ostatní služby v rámci této položky bylo vydáno 74 231,0 tis. Kč.

Druhým největším objemem se na čerpání věcných výdajů podílely výdaje na nákup materiálu a provozního zařízení – celkem 97 634,8 tis. Kč. Nejvyšší výdaje jsou dosaženy na položce 5139 – Nákup materiálu jinde nezařazený – 77 055,0 tis. Kč a výdaje na položce 5137 DDHM – 19 910,78 tis. Kč. Z této částky připadá na nákup

výpočetní techniky 14 544 tis. Kč, na ostatní, tj. zejména na obnovu kancelářského nábytku 4 789,5 tis. Kč.

Na položce 5139 bylo čerpáno na nákup materiálu pro výpočetní techniku (vč. tonerů) 45 312,3 tis. Kč, na nákup papíru pro tiskárny a kopírky 10 831,7 tis. Kč, na kancelářské potřeby bylo vydáno 8 008,6 tis. Kč. Dalšími výdaji na této položce byly výdaje na materiál pro autoprovoz, na úklidový materiál a ostatní materiál jinde nezařazený v celkové výši 12 902,3 tis. Kč.

Třetí největší skupinou výdajů byly výdaje za nákup vody, studené i teplé, plynu, paliv a elektrické energie. Celkem bylo na tyto komodity vydáno 190 232,2 tis. Kč. Z toho nejvyšší výdaje vykazuje položka 5154 Elektrická energie – 81 418,4 tis. Kč, položka 5152 Teplo – 53 417,8 tis. Kč a položka 5153 Plyn – 24 775 tis. Kč. Na pohonné hmoty a maziva bylo vyčerpáno 7 144,7 tis. Kč a za studenou a teplou vodu celkem 19 749,7 tis. Kč.

Za opravy a udržování majetku ve správě ÚP ČR bylo na položce 5171 – Opravy a udržování vyplaceno celkem 30 075,3 tis. Kč, z toho za opravy budov 13 308,0 tis. Kč, za opravy budov do 40 tis. Kč 4 890,4 tis. Kč, za opravy výpočetní techniky 856,7 tis. Kč, za opravy automobilů 5 466,5 tis. Kč, za opravu kancelářské techniky 267,5 tis. Kč, za opravu a údržbu DHM 48,7 tis. Kč, opravy spojené s povodněmi 1 211,6 tis. Kč. Za ostatní celkem 4 025,6 tis. Kč.

Na cestovním bylo celkem vyplaceno 10 291,5 tis. Kč. Z toho na tuzemském (spojeném zejména s výkonem veřejnoprávních kontrol, monitoringem zaměstnavatelů, sociálním šetřením, kasuistickými semináři, poradami ředitelů, poradami zaměstnanců odborných útvarů apod.) bylo vyplaceno 6 317,7 tis. Kč, na cestovním souvisejícím s účastí zaměstnanců na školeních a seminářích bylo vynaloženo 3 803,9 tis. Kč. Na zahraniční cestovné bylo vydáno celkem 96,2 tis. Kč a s ním spojené kurzové rozdíly jsou vykázány ve výši 17,5 tis. Kč.

V roce 2024 ÚP ČR splnil povinnost zaměstnávání osob zdravotně postižených vyplývající ze zákona o zaměstnanosti, z tohoto titulu nebyly tedy realizovány žádné výdaje.

Rozpočet ÚP ČR k 31. 12. 2024 dle závazných ukazatelů státního rozpočtu je uveden v příloze č. 2.

3.2 Programy rozvoje obnovy materiálně technické základny ÚP ČR pro období 2014–2026 a 2019–2026

3.2.1 Program 013 030 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny ÚP ČR v letech 2014–2026

Prostřednictvím programu je realizována podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny Úřadu práce České republiky v období 2014–2026. Program klade důraz zejména na zabezpečení odpovídajících prostorových a materiálních podmínek pro výkon činnosti Úřadu práce ČR na celém území České republiky. Zaměřuje se především na snížení provozních nákladů objektů, nápravu stavebně-technického stavu objektů, který by mohl ohrozit bezpečnost provozu nebo dokonce zdraví zaměstnanců nebo klientů ÚP ČR, vytváření stavebně-technických podmínek umožňujících vybudování proklientsky orientovaného systému úřadu a vytváření podmínek pro snižování počtu územních pracovišť (zejména slučováním roztržitých územních pracovišť). K hlavním cílům programu 013 030 patří rovněž realizace akcí, jejichž investorská příprava, případně i projektové práce proběhly v rámci programu jako samostatné akce.

V rámci tohoto programu bylo v roce 2024 vynaloženo 33 923,7 tis. Kč. Oproti roku 2023, kdy bylo vyčerpáno 8 916,6 tis. Kč, tj. o 25 007,1 tis. Kč více.

3.2.2 Program 013 930 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny ÚP ČR v letech 2019–2026

Program navazuje na program 013 030. Prostřednictvím programu je realizována podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny Úřadu práce České republiky v období 2019–2026. Program je rovněž zaměřen na zabezpečení odpovídajících prostorových a materiálních podmínek pro výkon činnosti Úřadu práce ČR na celém území České republiky. Také je zaměřen na snížení provozních nákladů ÚP ČR, nápravu stavebně-technického stavu objektů a na zvýšení bezpečnosti a zlepšení organizace provozu ÚP ČR. K cílům programu 013 930 patří rovněž realizace akcí, jejichž investorská příprava, případně i projektové práce proběhly v rámci samostatných akcí zařazených v programu 013 030.

V rámci tohoto programu bylo v roce 2024 vynaloženo 92 583,5 tis. Kč, v roce 2023 to bylo 12 065,8 tis. Kč, tj. o 80 517,7 tis. Kč více.

4. DIGITALIZACE A INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Pro zajištění svých úkolů ÚP ČR využívá agendové informační systémy MPSV od společnosti OKsystem, elektronickou spisovou službu od společnosti Axians Czech Republic s.r.o., webové stránky Jednotné portálové řešení od společnosti Assecos a ekonomické informační systémy MPSV a ČSSZ od společnosti Eviden Czech Republic s.r.o.

V roce 2023 procházel ÚP ČR výraznou transformací, která bude pokračovat i v letech následujících. V rámci této transformace je hlavní důraz kladen na rozsáhlou digitalizaci procesů ÚP ČR tak, aby došlo k celkovému zlepšení a zefektivnění činností ÚP ČR, a to jak s ohledem na snížení administrativní zátěže, tak s ohledem na zvýšení kvality služeb, které ÚP ČR poskytuje široké veřejnosti. S ohledem na široké spektrum agend, které ÚP ČR zajišťuje, a také s ohledem na specifika jednotlivých agend dochází k digitalizaci v postupných krocích, které jsou rozloženy do více let.

V roce 2023 se digitalizace agend ÚP ČR zaměřila zejména na agendu SSP, a to také s ohledem na potřebu zvýšit podíl včasné vyřízených žádostí zejména na velmi vytížených pracovištích ÚP ČR, např. na Krajské pobočce pro hl. m. Prahu. Tohoto cíle bylo úspěšně dosaženo.

Informaci o aktuálním stavu digitalizace i o výhledu do dalších období v jednotlivých agendách ÚP ČR poskytují další podkapitoly této části zprávy.

4.1 Digitalizace v oblasti zaměstnanosti

V roce 2024 pokračovaly práce na digitalizaci agendy zahraniční zaměstnanosti, započaté v předchozím roce 2023. Konkrétně se jednalo o oblast plnění informační povinnosti zaměstnavatele při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí.

Zaměstnavatel, u kterého nastoupí do zaměstnání cizí státní příslušník, je povinen o této skutečnosti informovat ÚP ČR, a to nejpozději v den nástupu této osoby do zaměstnání. Tato agenda byla původně realizována tzv. „papírovou cestou“, tj. vyplněním formuláře zaměstnavatelem a jeho zasláním příslušnému pracovišti ÚP ČR datovou schránkou či prostřednictvím držitele poštovní licence. Na ÚP ČR pak následovalo ruční zpracování přijaté informace. Tento postup však byl jak pro zaměstnavatele, tak pro ÚP ČR administrativně velmi náročný. V průběhu roku 2024

bylo spuštěno digitalizované řešení, které mělo administrativní náročnost pro obě strany snížit. Od února 2024 do konce června 2024 bylo možné zaměstnavateli využívat oba způsoby hlášení (tj. starý „papírový“ způsob hlášení i novou digitální formu). Od 1. července 2024 je v provozu již pouze digitální způsob hlášení zaměstnávání cizích státních příslušníků.

V únoru 2024 byla zdigitalizována oblast refundací dávek v nezaměstnanosti, tzn. agenda byla zapojena do elektronického systému pro výměnu informací v oblasti sociálního zabezpečení v rámci EU/EHP a Švýcarska (EESSI). Digitalizace mezinárodní komunikace je pro agendu významným posunem. Více o této agendě viz kapitola 8 – mezinárodní spolupráce.

4.2 Digitalizace v oblasti nepojistných sociálních dávek

V roce 2024 se Úřad práce ČR zaměřil na další rozvoj digitalizace sociálních dávek. Pokračovalo se v rozšiřování možností elektronického podání žádostí o dávky státní sociální podpory. Elektronické podání žádostí bylo plně přesunuto do Klientské zóny Jenda, což umožnilo klientům podávat žádosti o přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a rodičovský příspěvek z pohodlí domova.

Digitalizace agendy zahrnovala specifikaci způsobu doručení potvrzení o výši rozhodného příjmu a zaplacených nákladů za plyn nebo elektřinu. Zaměstnavatelé a dodavatelé energií byli povinni doručovat tato potvrzení dálkovým přístupem datovou zprávou do datové schránky Úřadu práce ČR nebo prostřednictvím informačního systému.

5. TRH PRÁCE

5.1 Analýza trhu práce

V průběhu roku 2024 pokračoval nepříznivý trend z roku 2023, a i nadále docházelo k mírnému meziročnímu nárůstu registrované míry nezaměstnanosti, kdy podíl nezaměstnaných osob (PNO) byl v jednotlivých kalendářních měsících roku 2024 vyšší než ve stejném období kalendářního roku 2023. V prvním pololetí se meziroční nárůst PNO pohyboval obvykle okolo 0,1 p. b., zatímco koncem roku se zvýšil až na 0,3 p. b. Co se vývoje v rámci roku 2024 týče, PNO v prvním pololetí postupně klesal z hodnoty 4,0 % v lednu až na hodnotu 3,6 % v červnu, což je běžný vývoj zejména s ohledem na náběh pravidelných sezónních prací. Od července PNO oscilovala kolem 3,8 % s tím, že na konci prosince se zvýšila až na 4,1 %, svým vývojem tak obvyklý sezónní vývoj. Již v průběhu prázdnin se do počtu registrovaných nezaměstnaných začíná postupně promítat příchod čerstvých absolventů škol, plně se však tento přírůstek projeví až v měsíci září, kdy došlo ke zvýšení registrovaných absolventů z 6 297 v červnu na 14 217 na konci září 2024. V prosinci pak dochází tradičně k růstu PNO z důvodu ukončení sezónních prací a také pracovních smluv na dobu určitou s koncem k 31. prosinci. Vlastní okamžik vstupu těchto osob do evidence nezaměstnaných je pak z velké části závislý na vývoji klimatických podmínek a s tím souvisejícím ukončení prací např. ve stavebnictví. Průměrný podíl nezaměstnaných v roce 2024 byl 3,8 %, což je oproti roku 2023 nárůst o 0,2 p. b.

Celkový počet UoZ k 31. 12. 2024 meziročně vzrostl o 27,3 tis. na 306,5 tis. Průměrný počet UoZ (287,8 tis.) byl v roce 2024 o 21,9 tis. vyšší než v předchozím roce.

Z celkového počtu evidovaných UoZ bylo v prosinci 161,8 tis. žen, což je o 13,2 tis. více než v prosinci 2023, jejich podíl na celkovém počtu uchazečů poklesl o 0,4 p. b. na 52,8 %. Průměrný počet evidovaných žen v roce 2024 činil 154,8 tis., což je o 9,4 tis. více než v roce 2023. Průměrný podíl žen na celkovém počtu registrovaných UoZ za rok 2024 poklesl na 53,8 % (v roce 2023 – 54,8 %). V průběhu kalendářního roku se podíl žen na celkové nezaměstnanosti významně mění, a srpnu se pohyboval na úrovni 55,5 %. Jeho vývoj je ve srovnání s celkovou mírou nezaměstnanosti opačný. Vyplývá z toho, že ženy na trhu práce méně benefitují ze sezónních zaměstnání.

K 31. 12. 2024 bylo evidováno 17,3 tis. absolventů škol všech stupňů vzdělání a mladistvých po ukončení základní školy, tj. o 2,6 tis. více než před rokem. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně vzrostl o 0,4 p. b. na 5,7 %.

Průměrný počet UoZ pobírajících podporu v nezaměstnanosti v roce 2024 stoupl o 9,5 tis. na 88,7 tis., průměrný podíl UoZ pobírajících podporu v nezaměstnanosti na celkovém počtu UoZ stoupl z 29,8 % na 30,8 %.

Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti vzrostla z částky 10 255 Kč v roce 2023 na 11 209 Kč v roce 2024. Ke konci prosince 2024 činila 11 396 Kč, zatímco v prosinci 2023 dosahovala 10 823 Kč.

Během roku 2024 se nepravidelně střídaly měsíce, ve kterých bylo v meziročním srovnání vyřazeno z evidence uchazečů o zaměstnání více a méně osob než ve stejném měsíci roku 2023. Celkem bylo za rok 2024 vyřazeno z evidence ÚP ČR o 1,8 tis. uchazečů o zaměstnání více než za rok 2023. Počet umístěných UoZ celkem za rok vzrostl o 32,3 tis. na 326,7 tis., z toho Úřadem práce ČR bylo umístěno 276,0 tis., což je o 117,5 tis. více než v roce 2023. Celkem se v roce 2024 na ÚP ČR nově přihlásilo 466,8 tis. UoZ, což je o 18,0 tis. více než v předchozím roce.

Z hlediska dlouhodobé nezaměstnanosti počet UoZ evidovaných déle než 12 měsíců vzrostl o 12,7 tis. osob na 94,9 tis. a jejich podíl vzrostl z 29,5 % na 31,5 %.

Ke konci roku 2024 došlo k meziročnímu zvýšení průměrné délky evidence UoZ z 476 dní k 31. 12. 2023 na 484 dní k 31. 12. 2024 tj. o 8 dní.

Ke konci prosince 2024 se meziročně snížil počet VPM o 10 % (25,2 tis.) na 246,6 tis. a průměrný počet VPM (263,4 tis.) meziročně poklesl o 18,8 tis. V souvislosti s tím vzrostl ukazatel počtu UoZ na jedno VPM na 1,24 uchazeče (prosinec 2023 – 1,0 uchazeče). Počet VPM pro absolventy a mladistvé poklesl z 49,1 tis. v prosinci 2023 na 44,6 tis. v prosinci 2024; počet VPM pro osoby se ZP vzrostl z 9,8 tis. v prosinci 2023 na 11,0 tis. v prosinci 2024. Údaje o počtu UoZ, PNO a volných pracovních místech jsou uvedeny v příloze č. 3a, 3b.

5.2 Mezinárodní srovnání nezaměstnanosti podle EUROSTAT

Ukazatele uvedené v této kapitole zpracovává EUROSTAT (Statistický úřad Evropského společenství) na základě primárních dat z Labour Force Sample Survey

(LFSS) jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z výběrových šetření pracovních sil Českého statistického úřadu.

Průměrná roční míra nezaměstnanosti (dále jen „MN“) v EU 27 nepřetržitě klesala od roku 2013 z hodnoty 11,6 % až na hodnotu 6,8 % v roce 2019. Stejný průběh má i vývoj průměrné MN v ČR, ale její pokles je ještě výraznější, z hodnoty 7 % v roce 2013 se snížila až na 2,0 % v roce 2019. Vlivem koronavirové krize došlo v letech 2020 a 2021 k přechodnému zvýšení MN, a to jak v EU 27 (7,2 % v roce 2020 a 7,1 % v roce 2021), tak v ČR (2,6 %, resp. 2,8 %). V letech 2022-2024 lze již v rámci EU pozorovat opětovný pokles MN, kdy v EU 27 činila v jednotlivých letech MN 6,2 %, 6,1 % a 5,9 %, v ČR poklesla jen v roce 2022 na 2,2 %, zatímco v následujících dvou letech již EUROSTAT vykazuje shodně nárůst na 2,6 %. V měsíčním porovnání má Česká republika nejnižší MN v EU od ledna 2017 do března 2023 (kromě října 2020). V průběhu celého roku 2024 byla MN v ČR byla nejnižší v rámci EU 27 s tím, že v lednu, březnu a listopadu 2024 byla stejná míra nezaměstnanosti i v Polsku.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let v EU 27 (pracovní síla ve stejné věkové kohortě) od roku 2013 postupně klesá z hodnoty 25,2 % až na 15,6 % v roce 2019. V ČR docházelo k poklesu již od roku 2012 z hodnoty 19,5 % postupně až na hodnotu 5,6 % v roce 2019. V letech 2020 a 2021 kopíroval vývoj míry nezaměstnanosti mladých vývoj MN jako celku, tj. došlo k jejímu růstu. V roce 2022 již došlo k znatelnému poklesu na 14,5 %, resp. 6,8 %; v následujících dvou letech naopak docházelo jak v rámci EU 27, tak v ČR spíše k růstu míry nezaměstnanosti mladých, přičemž v ČR byl tento růst vyšší než v EU 27, stále však platí, že MN této věkové skupiny byla v ČR výrazně nižší (14,5 % a 14,9 % EU27 vs 8,3 % a 9,1 % v ČR). K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých v roce 2024 patřilo Španělsko (26,5 %), Švédsko (24,3 %) a Rumunsko (23,9 %). Hodnota nižší než 10 % byla kromě ČR zaznamenána na Maltě, v Nizozemí a Německu (9,1 %, 8,7 % a 6,6 %).

MN osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání) v EU 27 dosáhla v roce 2013 20,5 %, poté postupně klesala až do roku 2019 na hodnotu 13,5 %. V letech 2020-2021 stoupla na 13,8 %, v roce 2022 mírně poklesla na 13,7 % a trend dalšího poklesu pokračoval i v letech 2023 a 2024, kdy MN této skupiny klesla na 11,6 %. Situace v ČR byla v minulých letech na rozdíl od celkové MN a MN mladých

horší než průměr EU 27. V období od roku 2010 dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2012, kdy činila 28,5 %, poté docházelo postupně k výraznému poklesu až na hodnotu 10,4 % v roce 2020. V roce 2021 došlo k nárůstu na 12,9 %. V postcovidových letech docházelo v ČR k opětovnému postupnému poklesu míry nezaměstnanosti této skupiny až na 12,1 % v roce 2024. Nejvyšší MN osob s nízkou kvalifikací byla v roce 2024 zaznamenána na Slovensku (40,0 %), ve Švédsku (26,1 %) a ve Finsku (20,4 %). Nejpriznivější situace byla v Nizozemsku (6,0 %), na Kypru (5,8 %) a na Maltě (4,2 %). Také míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) od roku 2013 v EU 27 plynule klesá. Hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti v EU 27 dosáhla v roce 2013 a 2014 hodnoty 5,5 %, v následujících letech postupně klesala až na 1,9 % v roce 2024. Jedinou výjimkou tak byl nárůst v roce 2021 na 2,8 %. V ČR byla míra dlouhodobé nezaměstnanosti nejvyšší v letech 2012 a 2013 a to 3,0 %. Od roku 2014 tento ukazatel klesal až na úroveň 0,6 % v roce 2022 s výjimkou nárůstu na 0,8 % v roce 2021. V postcovidových letech nejdříve došlo k poklesu na 0,6 % v roce 2022 s následujícím nárůstem na 0,8 % v roce 2023. Tato MN byla zachována i v roce 2024. Nejlepší situace byla v roce 2024 v Nizozemí (0,5 %), Maltě (0,7 %) a v Česku, Dánsku a Polsku (všechny státy 0,8 %) Nejvyšší hodnota byla v roce 2024 v Řecku (5,4 %).

Vývoj míry nezaměstnanosti ve státech EU a mezinárodní srovnání ČR a EU je uvedeno v přílohách 3c-d.

5.3 Lokální síť zaměstnanosti

ÚP ČR se v roce 2024 stejně jako v předchozím období zaměřil na budování lokálních sítí zaměstnanosti, jejichž prostřednictvím dochází k propojení jednotlivých subjektů na trhu práce. Cílem je komplexní a společné řešení problematiky zaměstnanosti, vzájemné předávání zkušeností a know-how. Dílčími úkoly jsou realizace aktivního monitoringu trhu práce, prohlubování spolupráce se zaměstnavateli a iniciativa v oblasti efektivního fungování poradních sborů při ÚP ČR.

Cílem monitoringu trhu práce je zjišťování skutečných stavů a pohybů zaměstnanců u zaměstnavatelů, navázání a prohlubování spolupráce mezi ÚP ČR a zaměstnavateli v regionech. Zaměstnanci ÚP ČR zaměstnavatelům nabízejí konkrétní služby k řešení jejich personální situace. Mezi tyto služby patří individuální poradenství, realizace

výběrových řízení, seminářů pro zaměstnavatele, ale i organizace burz práce pro zaměstnavatele.

Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé nemají ze zákona povinnost hlásit ÚP ČR volná pracovní místa, slouží monitoring trhu práce také k aktivnímu vyhledávání volných pracovních míst přímo u zaměstnavatelů a přispívá k efektivnějšímu umísťování uchazečů o zaměstnání z evidence ÚP ČR.

Monitoring trhu práce je mimo osobních kontaktů se zaměstnavateli realizován zejména prostřednictvím každoročního dotazníkového šetření. Tímto šetřením jsou oslovováni všichni zaměstnavatelé v České republice, kteří zaměstnávají alespoň 25 zaměstnanců v hlavním pracovním poměru a vybraní zaměstnavatelé menší. V roce 2024 bylo takto osloveno 23,0 tis. zaměstnavatelů s alespoň 25 zaměstnanci, což dohromady tvoří 34,4 tis. dotazníků, o které byli zaměstnavatelé požádáni (někteří zaměstnavatelé působí ve více okresech České republiky, přičemž dotazníkové šetření je realizováno právě na okresní úrovni). Ačkoliv je dotazníkové šetření dobrovolné, dosáhla jeho návratnost 68 %. Získaná data slouží Úřadu práce ČR a Ministerstvu práce a sociálních věcí ke sledování, vyhodnocování a predikci změn v oblasti zaměstnanosti a trhu práce na národní i regionální úrovni a ke koordinaci veřejných služeb zaměstnanosti. Informace o výsledcích dotazníkového šetření lze najít na webové adrese <https://www.uradprace.cz/dotaznikove-setreni-predikce-trhu-prace>.

ÚP ČR se na lokálních sítích zaměstnanosti podílí také prostřednictvím aktivní účasti svých jednotlivých krajských poboček na rámci Teritoriálních paktů zaměstnanosti. Pakty zaměstnanosti jsou založeny ve všech krajích ČR s výjimkou hlavního města Prahy. V rámci Jihomoravského kraje pak činnost Paktu zaměstnanosti nahrazuje Rada pro rozvoj lidských zdrojů JMK. Všechny Pakty zaměstnanosti vznikly nejpozději v roce 2016 a ÚP ČR v nich má své zástupce, přičemž většinou se jedná o ředitele příslušných Krajských poboček ÚP ČR. V rámci Paktů působí na takových pozicích, že jsou schopni jeho konání aktivně ovlivňovat.

Pakty zaměstnanosti se schází pravidelně, většinou 2krát až 4krát do roka, nicméně vazby mezi jednotlivými aktéry na trhu práce, které byly navázány v rámci Paktů zaměstnanosti, se využívají i neformálně a výrazně tak napomáhají dosahování cílů rozvoje všech relevantních aspektů ekonomiky daného kraje.

V rámci své agendy Pakty zaměstnanosti vykonávají nejrůznější činnosti, které vyplývají ze specifických potřeb daného regionu. Mezi takové aktivity patří zejména předkládání projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů trhu práce a regionu, dále pak sběr dat a zpracování tematických analýz a následné diskuze mezi sociálními partnery a navrhování řešení, šíření výsledků výzkumu např. prostřednictvím pořádání konferencí.

Pakty zaměstnanosti se intenzivně věnují i rozvoji školství a jeho přizpůsobování potřebám trhu práce, propojování školství a zaměstnavatelů, například prostřednictvím podpory kroužků, realizace workshopů a soutěží či vzdělávání kariérových poradců.

Ve své činnosti Pakty zaměstnanosti reflektují i aktuální témata jako je vliv nových technologií a umělé inteligence na vzdělávání a přípravu studentů na trh práce či dopad těchto technologií přímo do trhu práce, např. ve smyslu nutnosti přizpůsobovat se měnícím se požadavkům na jednotlivé profese. S ohledem na rozhodující význam zpracovatelského průmyslu pro ekonomiku České republiky jsou projednávána i témata spojená s Green dealem či energií.

Vzhledem k tomu, že ÚP ČR se nezabývá pouze zaměstnaností, ale svou činností výrazně zasahuje i do sociální oblasti, jsou v rámci této spolupráce řešeny i otázky týkající se této problematiky, např. péče o osoby se zdravotním postižením, ale i sociální jistoty, které jsou nezbytné pro mladé osoby na počátku jejich profesní dráhy s cílem udržet je v příslušném regionu.

Na okresní i krajské úrovni je jsou pak úkoly ÚP ČR naplňovány také prostřednictvím pravidelně konaných poradních sborů ředitele, které ÚP ČR zřizuje v souladu se ZOZ. Na poradních sborech jsou účastni zástupci sociálních aktérů v daném okrese či kraji. Jedná se zejména o starosty obcí, zástupce hospodářské komory, významných zaměstnavatelů v regionu, odborových svazů, dalších orgánů státní správy a v neposlední řadě neziskových organizací, např. organizací sdružujících osoby zdravotně postižené. Tito partneři jsou v rámci poradních sborů seznamováni s činností ÚP ČR a s jeho aktuálními prioritami, například ve věci aktivní politiky zaměstnanosti. Partneři v rámci jednání poradního sboru poskytují ÚP ČR cenné informace o svém náhledu na situaci a budoucí vývoj v regionu, a to jak z hlediska celkově ekonomického, tak z hlediska trhu práce. Dále poskytují zpětnou vazbu ve vztahu k činnosti ÚP ČR;

zejména se vyjadřují ke zřizování společensky účelných pracovních míst, k vytváření míst pro veřejně prospěšné práce a dalším opatřením aktivní politiky zaměstnanosti, k programům strukturálních a organizačních změn, k programům rekvalifikace a k organizaci poradenské činnosti. Na úrovni krajské pobočky a vybraných kontaktních pracovišť jednají pravidelně dvakrát během kalendářního roku.

6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

Činnosti v oblasti zprostředkování byly v roce 2024 nadále ovlivněny nízkou mírou nezaměstnanosti a nízkou kvalitací velké části uchazečů o zaměstnání. Nadále český pracovní trh ovlivňoval ukrajinsko-ruský válečný konflikt. ÚP ČR se v roce 2024 snažil maximálně přispět ke sladění nabídky a poptávky na pracovním trhu, a to i prostřednictvím podpory pracovního uplatnění specifických skupin uchazečů o zaměstnání, jako jsou lidé se zdravotním postižením.

Zvýšenou péči v oblasti zprostředkování ÚP ČR věnoval nadále zejména uchazečům o zaměstnání, nacházejícím se v hmotné nouzi, dlouhodobě nezaměstnaným bez hendikepů, které by jim bránily v uplatnění se na trhu práce, osobám se zdravotním postižením, a osobám nad 55 let věku. V neposlední řadě se činnosti zprostředkování zaměřovaly také na osoby s dočasnou ochranou, které se integrují na zdejší podmínky.

Aktivity v oblasti poradenství při zprostředkování, poradenství k rekvalifikacím nebo pracovní rehabilitace, i samotné zprostředkování zaměstnání, byly cíleně směřovány na individuální práci s konkrétními uchazeči o zaměstnání.

Práce s uchazečem o zaměstnání vedoucí k jeho uplatnění na trhu práce byla prioritou. Zároveň tím byla naplňována snaha vyhovět zaměstnavatelům v jejich poptávce po pracovní síle.

Nízká nezaměstnanost nadále umožnila specifikovat uchazeče o zaměstnání podle jejich potřeb tak, aby vybraným ohroženým skupinám mohla být věnována zvýšená pozornost a cílená péče na všech kontaktních pracovištích.

V mezinárodním srovnání podle EUROSTATU patřila Česká republika po celý rok 2024 k zemím s nejnižší mírou nezaměstnanosti v celé Evropské unii.

Tabulka 2 - Ukončené evidence

Ukončené evidence	2021	2022	2023	2024
Počet ukončených evidencí UoZ	428 360	429 214	441 377	439 533
z toho umístěných UoZ	298 487	281 536	294 465	326 641
z toho UoZ umístěných ÚP ČR	103 669	111 144	158 508	276 060

Realizací nabídky poradenských činností byla podpořena aktivizace uchazečů o zaměstnání, a tím také schopnost získat vhodné zaměstnání, což se projevuje zejména ukončením jejich evidence a odchodem do zaměstnání. V roce 2024 byla ukončena evidence 439,5 tis. uchazečům o zaměstnání. Za pomoci ÚP ČR bylo v roce 2024 umístěno 276 tis. uchazečů o zaměstnání, což je o 120 tis. uchazečů o zaměstnání více než v roce 2023.

7. PORADENSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

7.1 Poradenství

Poradenské činnosti ÚP ČR jsou zabezpečovány jak interně – zaměstnanci ÚP ČR, tak externě – prostřednictvím nákupu poradenských činností. Externí poradenské činnosti jsou využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nezabezpečuje ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo je nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci ÚP ČR.

V rámci interních poradenských činností bylo realizováno individuální poradenství, skupinové poradenství (tj. skupinová poradenská činnost do 5 hod.) a poradenské programy (tj. skupinová poradenská činnost nad 5 hod.).

Individuální poradenství interní bylo v roce 2024 poskytnuto 542 915 klientům, z toho 417 517 uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání a 125 398 klientům z řad veřejnosti. Individuální poradenství zahrnuje celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, poradenství k rekvalifikacím, speciální poradenství, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod.

Bilanční diagnostiku interní v roce 2024 absolvovalo celkem 7 klientů.

V rámci poradenství pro volbu povolání bylo v roce 2024 Informačními a poradenskými středisky ÚP ČR zrealizováno celkem 2 805 skupinových poradenství pro základní školy, kterých se zúčastnilo 58 362 žáků a celkem 1 277 skupinových poradenství pro střední školy, vyšší odborné školy a vysoké školy, kterých se zúčastnilo 31 589 studentů.

Dále bylo v roce 2024 uspořádáno celkem 5 934 interních skupinových poradenství pro 49 032 uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a 178 interních skupinových poradenství pro 2 539 klientů z řad veřejnosti.

Mezi další interní poradenské činnosti patří skupinové informační schůzky, které jsou zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti, o možnostech sjednání individuálních akčních plánů apod. Interních informačních schůzek interních se v roce 2024 uskutečnilo 5 660 s účastí 77 426 klientů.

Dále se v roce 2024 realizovaly interní poradenské programy v počtu konání 386, které úspěšně absolvovalo 2 378 klientů. Poradenský program se tematicky člení na:

- Poradenský program Sebepoznávání pro trh práce,
- Poradenský program Komunikační dovednosti,
- Poradenský program Sebe prezentace na trhu práce,
- Poradenský program Orientace na trhu práce,
- Poradenský program Hledání zaměstnání,
- Poradenský program Pracovní právní gramotnost,
- Poradenský program Finanční gramotnost,
- Poradenský program Poradenství k podnikání,
- Poradenský program komplexní, vč. Job clubu,
- Poradenské programy ostatní.

V rámci externích poradenských činností bylo realizováno individuální poradenství, skupinové poradenství (tj. skupinová poradenská činnost do 5 hod.) a poradenské programy (tj. skupinová poradenská činnost nad 5 hod.).

Individuální poradenství externí bylo v roce 2024 poskytnuto 13 klientům, bilanční diagnostiku externí v roce 2024 absolvovalo celkem 979 klientů, externích skupinových poradenství bylo v roce 2024 uspořádáno celkem 0.

Dále se v roce 2024 realizovaly externí poradenské programy v počtu konání 708, které úspěšně absolvovalo 3 751 klientů.

Jiné významné akce ÚP ČR, nebo akce, na kterých se ÚP ČR podílel ve spolupráci s dalšími subjekty, byly Frýdlantské dny v počtu 25 konání, do nichž bylo zařazeno 263 klientů. Dále se ÚP ČR spolupodílel na burzách škol, burzách práce a jiných prezentacích na veletrzích a výstavách v počtu 294. Rovněž se uskutečnilo 257 setkání s výchovnými poradci základních a středních škol, setkání s rodiči žáků/studentů v rámci třídních schůzek.

Na základě průběžného monitorování poskytovaných poradenských činností lze konstatovat, že jednoznačně převažují poradenské činnosti interně zajišťované ÚP ČR nad externími, nakupovanými poradenskými činnostmi, vyjma bilanční diagnostiky, kde je znatelné zastoupení externí, nakupované bilanční diagnostiky.

7.2 Rekvalifikace

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v uplynulých letech, využívaly nejen pro získání nové kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení. Rekvalifikace patří, co do počtu zařazených účastníků, mezi nevyužívanější nástroj aktivní politiky zaměstnanosti.

V roce 2024 se rekvalifikací účastnilo celkem 44 891 osob, což je navýšení o 17 293 osob oproti roku 2023. Důvodem navýšení je mimo jiné podpora digitálních rekvalifikací v rámci Národního plánu obnovy.

Dalším důvodem je příliv uprchlíků z Ukrajiny. Rekvalifikace pomáhají zejména v případě občanů Ukrajiny s dočasnou ochranou. Hlavní bariérou pro výkon kvalifikovaných profesí je u cizinců především neznalost českého jazyka. ÚP ČR cizincům proto nabízí pomoc s financováním rekvalifikačního kurzu Český jazyk pro cizince, který v roce 2024 zahájilo 8 789 osob a 7 874 z nich jej už také (do 31.12.2024) úspěšně ukončilo.

Rekvalifikace zabezpečované ÚP ČR se v roce 2024 účastnilo 4 582 osob a 40 309 osob se účastnilo rekvalifikace zvolené.

Nejčastěji realizovanou rekvalifikací byly v loňském roce kurzy českého jazyka pro cizince, počítačové kurzy a kurzy zaměřené na získání řidičských průkazů, vč. profesní způsobilosti.

Z hlediska kvalifikace byli mezi účastníky všech typů rekvalifikací nejvíce zastoupeni uchazeči a zájemci o zaměstnání s úplným středním vzděláním s maturitou, s výučním listem a se základním vzděláním, z hlediska věku pak účastníci ve věkové skupině 30-39 let.

Prioritou jsou rekvalifikace ve vazbě na Průmysl 4.0, automatizaci a digitalizaci a rovněž rekvalifikace, které reflektují příliv uprchlíků z Ukrajiny.

7.3 Pracovní rehabilitace

V uplynulém období se ÚP ČR zaměřil na práci s osobami se zdravotním postižením. Na základě organizačních opatření přijatých v předešlých obdobích, která vedla k nastavení sítě poradců pro osoby se zdravotním postižením (dále jen „poradci OZP“) a poradců pro zaměstnavatele osob se zdravotním postižením, došlo k zintenzivnění

výběru osob se zdravotním postižením k individuálním a ke skupinovým poradenským aktivitám. Osoby se zdravotním postižením jsou díky této intenzivní poradenské práci informovány o možnostech pracovní rehabilitace.

Na kontaktních pracovištích ÚP ČR probíhala skupinová poradenství k pracovní rehabilitaci, individuální poradenství, interní skupinová poradenství JOB CLUB HELP, a poradenské programy, které jsou určeny pro osoby se zdravotním postižením.

Za rok 2024 bylo uzavřeno celkem 179 individuálních plánů pracovní rehabilitace. Poradcům OZP se v rámci krajských poboček ÚP ČR dařilo v průběhu roku 2024 osoby se zdravotním postižením umisťovat na trh práce (celkem 5 032 OZP: 3 449 OZP na otevřeném trhu práce a 1 583 OZP na chráněném trhu práce).

Při umisťování osob se zdravotním postižením bylo uskutečněno 9 402 kontaktů se zaměstnavateli (na otevřeném trhu práce 7 265 kontaktů, na chráněném trhu práce 2 137 kontaktů).

V roce 2024 bylo osobám se zdravotním postižením poskytnuto celkem 38 984 individuálních poradenství. ÚP ČR zrealizoval 1 766 skupinových poradenství pro 11 278 osob se zdravotním postižením.

V rámci této oblasti pomohl zvýšit dostupnost a efektivnost služeb pro osoby se zdravotním postižením realizovaný systémový projekt ÚP ČR „Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce“. Tento projekt byl ukončen k 31. 5. 2023 a byl zaměřený na podporu poradenství a zaměstnávání osob se zdravotním postižením, u jejich stávajících či potenciálních zaměstnavatelů.

Na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením ÚP ČR od 1. 4. 2023 realizuje národní projekt přímého přidělení „Podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením“ (podrobně informace v kapitole 12. Národní projekty přímého přidělení).

8. ZAHRANIČNÍ ZAMĚŠTNANOST A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Generální ředitelství ÚP ČR plní funkci styčného místa v rámci členských států EU/EHP a Švýcarska pro oblast dávek v nezaměstnanosti spadajících pod Nařízení EP a Rady (ES) 883/2004 a Nařízení EP a Rady (ES) 987/2009 (dále jen „nařízení“).

8.1 Refundace dávek v nezaměstnanosti

Oblast refundace – příjmy se týká finančních prostředků, které ČR požaduje po státu EU/EHP a Švýcarska za osoby, které v ČR pobíraly podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, ale jejich poslední zaměstnání bylo ve státě EU/EHP a Švýcarska. V závislosti na délce zaměstnání v zahraničí je možné refundaci žádat maximálně za 3 měsíce (při délce zaměstnání v zahraničí do 12 měsíců v předchozích 2 letech), nebo za 5 měsíců (při délce zaměstnání v zahraničí nad 12 měsíců v posledních 2 letech).

Oblast refundace – výdaje se týká finančních prostředků, které ČR hradí do státu EU/EHP a Švýcarska, kde dotyčná nezaměstnaná osoba pobírala podporu v nezaměstnanosti, ale státem posledního zaměstnání byla ČR. Obdobně jako u příjmů se hradí částka v závislosti na délce zaměstnání v ČR. Maximálně 3 měsíce (při délce zaměstnání v ČR do 12 měsíců v předchozích 2 letech) nebo maximálně 5 měsíců (při délce zaměstnání v ČR nad 12 měsíců v předchozích 2 letech).

Bilance za refundace dávek v nezaměstnanosti je za rok 2024 na straně příjmů přes 307 mil. Kč a na straně výdajů necelých 25 mil. Kč. Celková efektivita získaných finančních prostředků za refundace podpor v nezaměstnanosti je výrazně pozitivní. Od zavedení uplatňování refundací podle uvedených nařízení (tj. od roku 2010) získala ČR přes 3 mld. Kč a vyplatila 526 mil. Kč.

S většinou členských států je, i přes nejednoznačný výklad nařízení, dosud ne zcela funkční jednotný evropský informační systém a jazykové bariéry, spolupráce v oblasti refundací podpor v nezaměstnanosti velmi dobrá a členské státy své závazky vyplývající z nařízení plní. Výborná spolupráce byla rozvinuta s Německem, Rakouskem a Slovenskem, což jsou z hlediska objemu finančních prostředků v oblasti úhrad podpory v nezaměstnanosti nejdůležitější partneři ČR.

Nadále trvá problematická spolupráce s Velkou Británií, která uplatňuje rozdílný výklad nařízení než členské státy. Přetrvávají problémy s Itálií, která své závazky plní jen částečně.

8.2 Zahraniční zaměstnanost

Činnost ÚP ČR v oblasti zaměstnávání cizích státních příslušníků se zaměřuje především na tyto základní oblasti:

- evidence zahraniční zaměstnanosti,
- vydávání rozhodnutí ve věci povolení k zaměstnání cizincům,
- vydávání závazných stanovisek k dalšímu zaměstnávání cizinců, kteří jsou držitelé zaměstnanecké karty.

Evidenční povinnost vyplývající z ustanovení § 102 zákona o zaměstnanosti pokrývá zaměstnance ze zahraničí jako celek, týká se tedy všech cizích státních příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, pobytový status nebo povinnost získat některé z pracovních oprávnění, pouze s výjimkou kategorií cizinců vymezených v § 87 zákona o zaměstnanosti.

K 31. 12. 2024 evidoval ÚP ČR celkem 845,5 tis. pracovněprávních vztahů cizích státních příslušníků, mezi nimiž podílem 57 % převažovali muži. Z hlediska formy evidence převažují s počtem 397,6 tis. pracovněprávních vztahů občanů EU/EHP a Švýcarska, následováni cizinci, kteří k výkonu zaměstnání na území ČR nepotřebují žádný druh pracovního oprávnění (v počtu 329,7 tis. pracovněprávních vztahů). Cizinci, kteří jsou držiteli platné zaměstnanecké karty, početně převažují nad osobami s povolením k zaměstnání platným ke dni 31. 12. 2024. Pracovněprávních vztahů držitelů zaměstnanecké karty bylo k uvedenému datu evidováno 108,1 tis., povolení k zaměstnání platných ke stejnému datu bylo vydáno 7,9 tis. Z hlediska počtu pracovněprávních vztahů je nejméně zastoupena kategorie držitelů modrých karet, které jsou určeny pro cizince vykonávající zaměstnání vyžadující vysokou kvalifikaci, a to v počtu 2 tis. pracovněprávních vztahů.

Z hlediska občanství zaměstnanců ze zahraničí je nejpočetněji zastoupena skupina zaměstnanců z Ukrajiny (304,7 tis. pracovněprávních vztahů), následují občané Slovenska (215,6 tis. pracovněprávních vztahů), dále pak občané Rumunska

(44,4 tis. pracovněprávních vztahů), zahraniční zaměstnanci z Polska (43,8 tis. pracovněprávních vztahů) a občané Bulharska (34,2 tis. pracovněprávních vztahů). Podle národní klasifikace zaměstnání CZ-ISCO zastávalo k 31. 12. 2024 nejvíce zaměstnanců ze zahraničí pozice pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (9. třída) s počtem 228,5 tis. pracovněprávních vztahů, což z celkového počtu představuje cca 27 %. Dále následuje 8. třída (obsluha strojů a zařízení, montéři) s počtem 218 tis. pracovněprávních vztahů a po ní skupina pracovníků ve službách a prodeji (5. třída) s 104,9 tis. pracovněprávních vztahů.

Agenda vydávání rozhodnutí o povolení k zaměstnání a závazných stanovisek je zaměřena výhradně na cizince ze třetích zemí, kteří ke svému zaměstnání na českém trhu práce potřebují povolení k zaměstnání vydávané ÚP ČR nebo zaměstnaneckou kartu vydávanou Ministerstvem vnitra ČR.

Co se týče oblasti vydávání rozhodnutí o povolení k zaměstnání, resp. prodloužení povolení k zaměstnání, vydává ÚP ČR na základě zákona o zaměstnanosti tato povolení k zaměstnání pouze pro některé specifické skupiny zaměstnanců ze zahraničí, jakými jsou např. sezónní zaměstnanci, cizinci vyslaní svým zahraničním zaměstnavatelem k výkonu práce u české fyzické nebo právnické osoby na základě uzavřené smlouvy, členové obchodních korporací a další (více viz ustanovení § 89 - § 97 zákona o zaměstnanosti). Povolení k zaměstnání je také vydáváno v případech krátkodobého zaměstnání cizinců (tj. zaměstnání s délkou trvání maximálně do 90 dnů). Je vždy vydáváno na konkrétní pracovní místo u konkrétního zaměstnavatele. Celkový počet rozhodnutí o povolení k zaměstnání vydaných pobočkami ÚP ČR v průběhu roku 2024 byl 16,7 tis.

Nejvíce vydávaných povolení k zaměstnání tvořila v roce 2024 povolení k zaměstnání vydaná podle § 97 písm. d) zákona o zaměstnanosti, k datu 31. 12. 2024 bylo takovýchto povolení k zaměstnání platných 3 tis. (tj. cca 37 % všech platných povolení k zaměstnání). Jedná se o povolení k zaměstnání osobám, které jsou držiteli víza za účelem strpění pobytu, nebo jim za tímto účelem bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu. V roce 2024 se jednalo zejména o osoby z Ukrajiny, které do ČR přišly a pobývaly v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině a nesplnily podmínky pro udělení dočasné ochrany. Dále následují povolení k zaměstnání vydaná pro osoby zaměstnané jakožto sezónní pracovníci (1,7 tis. povolení k zaměstnání). Další

početnější kategorii tvoří osoby, které byly vyslány do ČR svým zahraničním zaměstnavatelem k výkonu práce u české fyzické nebo právnické osoby na základě uzavřené smlouvy (s počtem 1,5 tis. povolení platných k uvedenému datu), a dále ještě povolení k zaměstnání vydaná podle § 92 zákona o zaměstnanosti (1,4 tis. povolení platných k datu 31. 12. 2024).

Vzhledem ke skutečnosti, že v roce 2024 pokračoval válečný konflikt na území Ukrajiny a v ČR tak i nadále pobývaly osoby z Ukrajiny, které uprchly před tímto válečným konfliktem, musel i ÚP ČR na tuto situaci reagovat. V oblasti zaměstnanosti řešil ÚP ČR zejména dotazy a poskytování poradenství ohledně možností zaměstnávání těchto cizinců, a to jak osob s udělenou a následně prodlouženou dočasnou ochranou (která byla v roce 2024 prodloužena až do konce března 2025), tak také osob, které podmínky pro udělení dočasné ochrany nespĺnily a pobývaly tak v ČR na základě víza za účelem strpění na území. V této souvislosti byly poskytovány zejména informace zaměstnavatelům o možnostech a podmínkách zaměstnání těchto osob, samotným cizincům pak informace převážně o aktuálních nabídkách volných pracovních míst, o možnostech jejich vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a rekvalifikačních kurzech (zejména zaměřených na český jazyk), orientace v pracovněprávních předpisech, případně o poskytovaných dávkách. Vzhledem k tomu, že držitelé dočasné ochrany mohou pracovat na území ČR bez pracovního oprávnění, poklesl počet vydávaných povolení k zaměstnání, naopak se značně navýšila evidence zaměstnaných osob s volným vstupem na trh práce ČR.

V agendě zaměstnaneckých karet (vydávaných Ministerstvem vnitra ČR) spočívá úloha ÚP ČR v přijetí nahlášeného volného pracovního místa, které následně propadne automaticky do veřejně přístupné centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty (dostupné na portálu MPSV – www.mpsv.cz) a na takovéto pracovní místo je možné již cizincem podat žádost o zaměstnaneckou kartu.

V případě prodlužování zaměstnaneckých karet pak ÚP ČR svým závazným stanoviskem vyjadřuje souhlas nebo nesouhlas s možností dalšího zaměstnání cizince, který je držitelem zaměstnanecké karty. Vydání tohoto závazného stanoviska předchází podrobný průzkum trhu práce zohledňující atributy prodlužovaného pracovního místa ve vztahu k předpokládanému vývoji trhu práce v daném regionu. Na základě takto

vydaného stanoviska pak Ministerstvo vnitra ČR rozhoduje o prodloužení, nebo neprodloužení zaměstnanecké karty cizince.

Podrobnější statistické údaje týkající se zahraniční zaměstnanosti jsou uvedeny v přílohách č. 4a-d. V oblasti zahraniční zaměstnanosti jsou ovšem statistická data uvedená v této kapitole a v příslušných přílohách zprávy poskytována v důsledku probíhajících digitalizačních projektů zasahujících do zdrojových dat pouze jako kvalifikované odhady.

9. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

Cílem realizace aktivní politiky zaměstnanosti je, aby nástroje a opatření APZ usnadnily vstup nebo návrat na trh práce osobám, kterým se nedaří, vzhledem ke svým subjektivním znevýhodněním, najít vhodné zaměstnání. Jsou to často osoby vyššího věku nebo naopak osoby bez pracovních návyků, osoby se zdravotním postižením, rodiče po rodičovské dovolené, osoby pečující o osobu blízkou nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Z analýzy nabídky a poptávky na trhu práce vyplývá nutnost zaměřit se na podporu pracovního uplatnění nejvíce zastoupených skupin znevýhodněných uchazečů a zájemců o zaměstnání, včetně osob se zdravotním postižením. V případě podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením je nutné vyvinout úsilí k podpoře jejich uplatnění i na otevřeném trhu práce.

ÚP ČR hraje v oblasti podpory OZP významnou roli. Řeší problematiku podpory zaměstnávání OZP řadou nástrojů a opatření, např. prostřednictvím příspěvků na vytvoření pracovního místa pro OZP a následně také na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce formou příspěvků na mzdové náklady apod. Prostřednictvím NIP Projektů „Podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením“ je zaměřená podpora na návrat OZP na otevřený trh práce, ale také navázat spolupráci se zaměstnavateli ovlivňující zaměstnanost OZP.

V roce 2024 začala 1. fáze pilotního ověření nového nástroje „Integrační pracovní místo“ (dále jen „IPM“), který kombinuje podporu vytváření pracovních míst pro osoby se specifickými potřebami s poskytováním individuální podpory k eliminaci překážek, které jim brání ve vstupu a udržení se na trhu práce. Jedná se o inovativní přístup kombinace různých forem podpory v rámci jednoho nástroje. Tato fáze pilotního ověřování probíhala na vybraných 7 kontaktních pracovištích Úřadu práce České republiky. IPM je financován z projektů Evropské unie.

V důsledku pokračujícího válečného konfliktu na Ukrajině ÚP ČR prostřednictvím aktivní politiky zaměstnanosti nadále významným způsobem pomáhá občanům Ukrajiny s jejich začleněním na trh práce. Hlavní bariérou pro výkon kvalifikovaných profesí je

u cizinců především neznalost českého jazyka. ÚP ČR proto nabízí mimo jiné i podporu s financováním jazykových rekvalifikačních kurzů.

Nástroje a opatření APZ byly v roce 2024 přednostně financovány z projektů spolufinancovaných z prostředků Evropské unie. Celkově bylo v roce 2024 na aktivní politiku zaměstnanosti vynaloženo 1 234 366,5 tis. Kč, z toho 187 223 tis. Kč v rámci národní APZ a 1 047 144 tis. Kč z projektů EU.

9.1 Veřejně prospěšné práce

Od roku 2024 je možné nástroj VPP financovat již pouze ze státních finančních prostředků. Dle rozhodnutí Evropské komise již není možné tento nástroj zahrnout do národních projektů z programového období OPZ+. Počátkem roku 2024 byl nástroj VPP omezen prostřednictvím dokumentu z úrovně řídicího orgánu nazvaný „Teze VPP“. Prostřednictvím Tezí byly stanoveny podmínky, které musí žadatel naplnit, aby mohla být uzavřena dohoda na VPP.

Během roku 2024 bylo v rámci VPP vytvořeno celkem 744 pracovních míst (za stejné období roku 2023 to bylo 5,5 tis. pracovních míst). V rámci Teze VPP pro rok 2024 byla stanovená cílová skupina uchazečů o zaměstnání, které lze umístit na vytvořené místo v rámci nástroje VPP. Do cílové skupiny patří znevýhodněný uchazeč o zaměstnání, který má bydliště v malé obci zatíženou sociálním vyloučením, tj. index sociálního vyloučení je vyšší nebo roven 12 bodům, a který splňuje minimálně jednu z podmínek: dosáhl alespoň 50 let věku, dosáhl nejvýše 25 let věku, dosáhl nejvýše základního vzdělání, je osobou se zdravotním postižením či osobou v hmotné nouzi a zároveň je v evidenci ÚP nepřetržitě alespoň po dobu 5 měsíců. Bez ohledu na místo bydliště bylo možné umístit pouze UoZ, který po dobu alespoň 3 kalendářních měsíců bezprostředně předcházející nástupu VPP vykonával VS v rozsahu alespoň 20 hod. měsíčně či vykonával práci v rámci Integrovaného pracovního místa po dobu alespoň 6 měsíců. Celkem bylo na tento typ pracovních míst umístěno 784 uchazečů o zaměstnání, což je o 4 916 méně než v roce 2023. V roce 2023 bylo čerpáno na nástroj VPP z národních prostředků, resp. státního rozpočtu 77 504 tis. Kč (oproti 298 837 tis. Kč v roce 2023).

9.2 Cílený program na podporu zaměstnanosti Povodeň 2024

Příspěvky z cíleného programu Povodeň 2024 byly vypláceny od 22. listopadu 2024. Realizace výplat příspěvků přešla i do počátku roku 2025 (na rok 2025 bylo uvolněno na dofinancování tohoto programu 10 000 000 Kč). O příspěvek mohl žádat jakýkoliv zaměstnavatel zasažený přímo nebo nepřímo povodněmi, který má sídlo nebo provozovnu v některém z krajů České republiky s výjimkou krajů: Karlovarského, Plzeňského, Středočeského a hl. města Prahy. Z programu bylo možné poskytnout zasaženému zaměstnavateli mzdový příspěvek na částečnou kompenzaci až do výše 50 % mzdových nákladů zaměstnavatele, nejvýše však do 18 400 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance za dobu trvání překážek v práci. Příslušnou překážkou v práci je překážka v práci podle § 207 písm. a) zákoníku práce, tzv. prostoje. Jde o situace, kdy zaměstnavatel nemůže zaměstnancům přidělit práci pro přechodnou závadu způsobenou poruchou na strojním zařízení, kterou nezavinil, v dodávce surovin nebo pohonné síly, chybnými pracovními podklady nebo jinými provozními příčinami; nebo podle § 207 písm. b) zákoníku práce, kdy zaměstnavatel není schopen zaměstnanci přidělit práci v důsledku přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí. Příspěvek se poskytne za překážky v práci nejdéle do 31. října 2024.

Příspěvek je veřejnou podporou, poskytován je v režimu podpory malého rozsahu (de minimis).

9.3 Společensky účelná pracovní místa

V roce 2024 ÚP ČR poskytl příspěvek na vyhrazení 9,6 tis. pracovních míst (za stejné období roku 2023 to bylo 2,6 tis. SÚPM).

Na těchto vyhrazených pracovních místech byli podpořeni nejčastěji uchazeči o zaměstnání mladší 30 let, tj. absolventi středních škol a středních odborných škol bez dostatečné praxe, osoby starší 50 let a uchazeči o zaměstnání evidovaní 6–9 měsíců. Vyhrazená pracovní místa vznikala nejčastěji v administrativně zaměřených profesích a částečně v řemeslné výrobě. Z celkového počtu bylo v roce 2024 finančně podpořeno 47 pracovních míst z národních prostředků, tj. ze státního rozpočtu a 9,5 tis. v rámci projektů Evropské unie.

V roce 2024 bylo čerpáno na vyhrazení pracovních míst z národních prostředků (státního rozpočtu) 5 930 tis. Kč oproti 38 112 tis. Kč v roce 2023. V rámci ESF bylo vyčerpáno 494 016 tis. Kč oproti 255 623 tis. Kč roku 2023.

Příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti byl v roce 2024 poskytnut 514 uchazečům o zaměstnání, celkem bylo v roce 2024 na SÚPM – SVČ vyčerpáno 23 603 tis. Kč, a 34 z nich byl dále poskytnut související překlenovací příspěvek, na který bylo vyčerpáno celkem 682 tis. Kč. V roce 2024 poskytl ÚP ČR v 2 případech příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa u zaměstnavatele. Na těchto místech bylo umístěno celkem 5 uchazečů o zaměstnání (celkem vyčerpáno 449 tis. Kč).

9.4 Pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením na volném trhu práce

V roce 2024 bylo zřízeno 75 pracovních míst pro OZP, umístěno na nich bylo 135 osob se zdravotním postižením (v roce 2023–202). Příspěvek na zřízení pracovního místa pro OZP za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti byl poskytnut 5 osobám se zdravotním postižením (v roce 2023–4). Celkem na tato místa bylo vyčerpáno 5 285 tis. Kč, oproti 5 215 tis. Kč v roce 2023.

ÚP ČR může zaměstnavateli (ale také OSVČ) poskytnout příspěvek na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním OZP a byl poskytnut na 126 osob (v roce 2023 – na 118 osob). Ve sledovaném období bylo na uvedený příspěvek vyčerpáno 4 445 tis. Kč.

9.5 Příspěvek na regionální mobilitu

Příspěvek na podporu regionální mobility rozšiřuje řadu nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Příspěvek je koncipován jako motivační a je poskytován paušálně bez prokazování jeho vynaložení ke kompenzaci dodatečných nákladů, které vzniknou podpořené osobě v souvislosti s přijetím zaměstnání mimo její bydliště. Od dubna roku 2024 došlo na základě řídicího aktu k metodickým změnám a došlo k navýšení paušální měsíční částky na 1 km vzdálenosti mezi místem výkonu zaměstnání a bydlištěm žadatele měsíčně. Zároveň došlo k rozšíření možnosti financování příspěvku z projektů NIP OPZ+.

ÚP ČR v roce 2024 poskytl celkem 914 (v roce 2023–404) uchazečům o zaměstnání příspěvek na dojížděku. ÚP ČR na tento příspěvek vyplatil v roce 2024 ze státního rozpočtu 6 200 tis. Kč (2023 – 2 844 tis. Kč) a 1 653 tis., Kč v rámci projektů Evropské unie.

9.6 Investiční pobídky

Investiční pobídky (IP) jsou součástí celkových výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a jsou poskytovány zaměstnavatelům – žadatelům generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. GŘ ÚP ČR poskytuje dvě formy investičních pobídek, tj. hmotnou podporu na vytváření nových pracovních míst (NPM) a hmotnou podporu rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců (RŠ).

V roce 2024 sjednalo GŘ ÚP ČR Dohodu o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek s jedním zaměstnavatelem pro vytvoření a obsazení nových pracovních míst v celkové hodnotě 7 600 000 Kč v budovaném technologickém centru. Při poskytování hmotné podpory ze strany GŘ ÚP ČR byla důležitá personální situace na trhu práce a strategie zaměstnavatelů – příjemců IP uzavírat příslušné Dohody na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v rámci investičních pobídek.

Na základě Dohody o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek byli podpořeni zaměstnanci na 38 vytvořených nových pracovních místech ve výši 7 600 000 Kč (200 000 Kč na každé vytvořené a obsazené pracovní místo dle ust. § 1, odst. (1) NV č. 515/2004 Sb. o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst a hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení zaměstnanců v rámci investičních pobídek, ve znění pozdějších předpisů). Na základě Dohody o hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců nebyla vyplacena žádná hmotná podpora pro nové zaměstnance.

Z hlediska regionálního rozložení hmotné podpory NPM v rámci investičních pobídek byl podpořen Jihomoravský kraj.

9.7 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce

Příspěvek na podporu zaměstnávání OZP je poskytován čtvrtletně zpětně, resp. po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí. Je určen na úhradu skutečně vynaložených finančních prostředků na mzdy nebo platy. Lze také zvýšit o náklady, které zaměstnavatel vynaložil na provozní zaměstnance a pracovní asistenty, náklady na dopravu spojené se zaměstnáváním OZP a náklady na přizpůsobení provozovny.

S účinností od 1. dubna 2024 (tj. u žádostí za první čtvrtletí 2024) schválila vláda zvýšení příspěvku na chráněném trhu práce podle § 78a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti o 1 500 Kč měsíčně na celkovou částku 15 700 Kč za zaměstnance, kteří mají uznanou invaliditu v 1. – 3. stupni. U osob zdravotně znevýhodněných (OZZ) byla měsíční částka za zaměstnance ponechána na 5 000 Kč. Zaměstnavateli také náleží paušální částka 1 000 Kč měsíčně na každou OZP v pracovním poměru.

V roce 2024 tak celková maximální měsíční výše příspěvku činila na jednu osobu v 1.-3. stupni invalidity 16 700 Kč a 6 000 Kč u osob zdravotně znevýhodněných.

V roce 2024 o tento příspěvek žádalo průměrně 3,8 tis. zaměstnavatelů a bylo podpořeno průměrně 76 479 OZP. Ve sledovaném období bylo na tento příspěvek vyčerpáno celkem 11 990 186 tis. Kč oproti 10 848 047 tis. Kč v roce 2023.

Zvyšující se počty podpořených zaměstnavatelů i zaměstnanců OZP jsou patrné z následujících tabulek za poslední dva roky:

Tabulka 3 – Porovnání podpořených zaměstnanců a zaměstnavatelů OZP

v daném čtvrtletí		
rok 2024	počet zaměstnavatelů	počet zaměstnanců celkem
4. čtvrtletí 2023	3 907	75 570
1. čtvrtletí 2024	3 874	77 194
2. čtvrtletí 2024	3 884	76 391
3. čtvrtletí 2024	3 884	76 763

v daném čtvrtletí		
rok 2023	počet zaměstnavatelů	počet zaměstnanců celkem
4. čtvrtletí 2022	3 856	73 096
1. čtvrtletí 2023	3 829	73 747
2. čtvrtletí 2023	3 843	74 171
3. čtvrtletí 2023	3 861	74 393

10. REGIONÁLNÍ PROJEKTY PŘÍMÉHO PŘIDĚLENÍ

Regionální projekty přímého přidělení (dále jen „RIP“) realizuje ÚP ČR na základě výzvy Operačního programu Zaměstnanost plus vyhlášené MPSV ČR. ÚP ČR v rámci těchto RIP nabízí pomoc s pracovním uplatněním těm, kteří ztratili zaměstnání a nedaří se jim delší dobu najít nové. Projekty řeší komplexně situaci určité cílové skupiny na trhu práce v daném regionu při využití více nástrojů a opatření APZ. V porovnání s ostatními projekty ÚP ČR jsou RIP zaměřeny na osoby, které jsou ohroženy sociální exkluzí, především pak na osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a na osoby s kumulací hendikepů. Tato cílová skupina se významně podílí na celkové nezaměstnanosti v ČR a je ohrožená dlouhodobou nezaměstnaností.

10.1 RIP realizované ÚP ČR v rámci OPZ+, investiční priority 1.1, výzvy 023

V rámci nového operačního programu je od 1. května 2023 v realizaci celkem 13 projektů s názvem „Šance na práci v XXX kraji“. ÚP ČR v rámci těchto RIP nabízí pomoc s pracovním uplatněním těm, kteří ztratili zaměstnání a nedaří se jim delší dobu najít nové. Projekty řeší komplexně situaci určité cílové skupiny na trhu práce v daném regionu při využití více nástrojů a opatření APZ. V rámci projektu probíhá například poradenství, rekvalifikace, různé formy diagnostik nebo dále poskytování podpory účastníkům – společensky účelné pracovní místo (SÚPM) aj. Celková alokace těchto projektů činí 373 227,8 tis. Kč.

V roce 2024 bylo v těchto projektech podpořeno 2,1 tis. osob a byla vyčerpána částka 105 406,5 tis. Kč. V roce 2024 bylo podepsáno celkem 590 dohod o poskytnutí příspěvku na SÚPM.

Během roku 2024 byly připraveny Žádosti o změnu u většiny RIP, kterými dojde k prodloužení doby realizace u 10 projektů a navýšení rozpočtu u 12 projektů (o více než 234 815,8 tis. Kč). Schválení těchto změn a vydání změnových Podmínek použití podpory z OPZ+ proběhne během ledna 2025.

11. NÁRODNÍ PROJEKTY PŘÍMÉHO PŘIDĚLENÍ

11.1 Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+)

V roce 2023 bylo zahájeno nové programové období OPZ plus. V průběhu roku 2024 byla započata realizace 2 nových Národních projektů (dále jen „NIP“), a to NIP Outplacement II a NIP Integrace na trh práce a podpora cizinců v ČR. Prostřednictvím NIP byly financovány vedle inovativních prvků také standardní nástroje APZ, zejména SÚPM, rekvalifikace a poradenské činnosti pro uchazeče a zájemce o zaměstnání v evidenci ÚP ČR. NIP byly realizovány v investiční prioritě 1.1 OPZ plus zaměřené na posílení aktivní politiky zaměstnanosti a v investiční prioritě 1.3 OPZ se zaměřením na podporu adaptability pracovní síly, resp. pomoc pracovníkům, podnikům a podnikatelům přizpůsobovat se změnám.

11.1.1 Projekt Záruky pro mladé (ZPM)

Doba realizace projektu: 1. červen 2023–31. květen 2027

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.01/00/22_028/0001318

Předmětem projektu je aktivizovat a motivovat k práci mladé osoby mladší 30 let se sníženou možností uplatnění na trhu práce, které nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě (včetně dlouhodobě nezaměstnaných).

Cílem projektu je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost mladých díky jejich větší konkurenceschopnosti na trhu práce, motivovat je k prohloubení odborných znalostí a pracovních dovedností potřebných k výkonu konkrétní pracovní činnosti požadované trhem práce a podpořit mladé klienty bez dokončené odborné kvalifikace, usilovat o opětovné zahájení přípravy na budoucí povolání s využitím kariérového poradenství a aktivity návrat do vzdělávání a tím získat potřebné vzdělání k následnému lepšímu uplatnění. Specifickými nástroji projektu pro naplnění tohoto cíle jsou odborné praxe a návrat do vzdělávání.

V roce 2024 bylo v tomto projektu podpořeno 12,5 tis. osob a z celkového rozpočtu projektu 1 197 316 tis. Kč bylo vyčerpáno 278 941,3 tis. Kč.

11.1.2 Projekt Podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (OZP)

Doba realizace projektu: 1. duben 2023–31. březen 2027

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.01/00/22_015/0000889

Předmětem projektu je podpora zaměstnávání OZP zejména na volném trhu práce a podpora přechodu OZP z chráněného na volný trh práce prostřednictvím nástrojů podpory pracovního uplatnění, zejména pracovní rehabilitace a prohloubením spolupráce subjektů ovlivňujících zaměstnanost OZP, zejména spolupráce se zaměstnavateli na otevřeném trhu práce.

Hlavním cílem je zvýšení podpory zaměstnávání OZP a stabilizace jejich zaměstnání na otevřeném trhu práce. ÚP ČR proto chce problematiku podpory zaměstnávání OZP řešit řadou nástrojů a opatření, a to v rámci komplexních balíčků aktivit „šitých na míru“ pro konkrétní osoby prostřednictvím maximální podpory OZP prostřednictvím poradců na kontaktních pracovištích ÚP ČR. Současně je cílem zvýšit ekonomickou aktivitu OZP a prostřednictvím sítí spolupráce všech zainteresovaných stran dostat na trh práce dosud neaktivní osoby.

Nižší výše čerpání prostředků v prvním monitorovacím období byla ovlivněna především pomalejším rozběhem skutečné realizace klíčových aktivit v návaznosti na postupné obsazování pozic realizačního týmu.

V roce 2024 bylo v tomto projektu podpořeno celkem 6,5 tis. osob a z celkového rozpočtu projektu 1 530,1 tis. Kč bylo vyčerpáno 48 897,4 tis. Kč.

11.1.3 Projekt Věk není překážkou (VNP)

Doba realizace projektu: 1. 5. 2023 –30. 4. 2027

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.01/00/22_015/0002657

Smyslem projektu je podpora starších osob na trhu práce prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, zvýšit zaměstnanost těchto osob a posílit rezistenci vůči výkyvům trhu práce, včetně podpory aktivního stárnutí a profesní mobility v závěrečných fázích profesní kariéry.

Cílem projektu je podpora profesní mobility a prodloužení aktivní profesní dráhy starších osob zejména prostřednictvím individuálního dalšího vzdělávání nebo poradenství a podpoře uzpůsobení pracovního prostředí a dalšího profesního směřování a podpora

zaměstnanosti prostřednictvím komplexní palety nástrojů APZ, zejména eliminace bariér omezujících starší osoby v přístupu k zaměstnání v případě, že již došlo k jeho ztrátě. Mezi klíčové aktivity projektu patří např. poradenství, rekvalifikace, profesní kvalifikace, společensky účelné pracovní místo, práce na zkoušku, sdílené pracovní místo, příspěvek na zapracování a doprovodná opatření.

V roce 2024 bylo podpořeno více než 10 tis. osob a z celkového rozpočtu projektu 1 336 911,4 tis. Kč bylo vyčerpáno 249 677,1 tis. Kč.

11.1.4 Projekt Nová etapa (NOE)

Doba realizace projektu: 1. 5. 2023 –30. 4. 2027

Reg. č. projektu: CZ.03.01.01/00/22_015/0002653

Předmětem projektu je zvýšit šance osob ve věkové skupině 30–54 let na jejich uplatnění na trhu práce a setrvání na něm, a to prostřednictvím palety nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti dle individuálních potřeb klienta.

Cílem projektu je zvýšení zaměstnanosti zejména osob se specifickými potřebami prostřednictvím odstranění bariér, které jim brání v uplatnění se na trhu práce, včetně podpory vytváření pracovních míst a zvýšení zaměstnatelnosti osob z řad cílových skupin prostřednictvím podpory individuálního dalšího vzdělávání vedoucího ke zvýšení, prohloubení, rozšíření nebo získání profesní kvalifikace.

V roce 2024 bylo podpořeno 28,5 tis. osob a z celkového rozpočtu projektu 2 454 970 tis. Kč bylo vyčerpáno téměř 515 mil. Kč.

11.1.5 Projekt Outplacement II (OUT II)

Doba realizace projektu: 1. červenec 2024–30. červen 2026

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.03/00/22_041/0004600

Projekt je zaměřen na pomoc zaměstnancům podniků, kteří jsou ohroženi ztrátou zaměstnání nebo jsou již ve výpovědní době a na zvýšení adaptability těchto zaměstnanců pro nalezení nového pracovního uplatnění. Primárním cílem projektu je pomoci zaměstnancům nalézt nové pracovní uplatnění ještě před ukončením jejich pracovního poměru, tedy v době, kdy ještě nejsou nezaměstnaní a nejsou vedeni v evidenci ÚP ČR jako uchazeči o zaměstnání.

Cílové skupině je nabízen komplexní balíček podpory za účelem eliminace rizika nezaměstnanosti: poradenství, vzdělávací kurzy, rekvalifikace a vzdělávací aktivity, zprostředkování zaměstnání a doprovodná opatření. Zaměstnavatelům jsou refundovány mzdy po dobu, kdy je účastník projektu na některé ze vzdělávacích/rekvalifikačních aktivit. V případě obsazení pracovního místa účastníkem projektu jsou zaměstnavatelům poskytovány příspěvky na mzdové náklady po dobu až 9 měsíců.

V roce 2024 bylo podpořeno 1,3 tis. osob a z celkového rozpočtu projektu 299 987,1 tis. Kč bylo vyčerpáno 4 590,6 tis. Kč.

11.1.6 Projekt Integrace na trh práce a podpora cizinců v ČR (INTEGRACE)

Doba realizace projektu: 1. říjen 2024–30. červen 2027

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.01/00/22_015/0004896

Předmětem projektu je aktivní podpora cizinců v ČR v souvislosti s jejich začleněním na pracovní trh a postupným zapojením do české společnosti.

Projekt se zaměřuje na odstraňování bariér, které brání cizincům v plném začlenění na trh práce a do české společnosti, a to především prostřednictvím poskytování jazykového vzdělávání a dalších služeb, které Úřad práce ČR poskytuje. Pro účastníky projektu jsou k dispozici aktivity projektu, mezi něž patří poradenství, rekvalifikace a zprostředkování zaměstnání prostřednictvím nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti.

V roce 2024 bylo z celkového rozpočtu projektu 460 281,1 tis. Kč vyčerpáno téměř 2 058,7 tis. Kč.

11.2 Národní plán obnovy

Digitální vzdělávání, rekvalifikační kurzy a vzdělávací kurzy jsou po dobu působnosti Národního plánu obnovy financovány výhradně z prostředků NPO.

11.2.1 Projekt Vzdělávám se v DIGI (DIGI – RK)

Doba realizace: 1. květen 2022–31. říjen 2025

Registrační číslo: CZ.31.6.0/0.0/0.0/22_041/0007765

Předmětem projektu je realizace cílených rekvalifikačních kurzů (jak rekvalifikací zabezpečovaných, tak tzv. rekvalifikací zvolených) v oblastech digitálních dovedností

(IT) a dovednostech potřebných pro Průmysl 4.0 s cílem zvýšení uplatnitelnosti uchazečů a zájemců o zaměstnání na trhu práce.

Cílem projektu je prostřednictvím podpory rekvalifikací zvýšit adaptabilitu pracovních sil vůči měnícím se potřebám trhu práce.

V roce 2024 bylo podpořeno téměř 21 tis. osob. Celkový rozpočet projektu činí 1 mld. Kč. K 31.12.2024 bylo vyčerpáno 310 810,1 tis. Kč.

11.2.2 Projekt Kurz DIGI vzdělávání (DIGI – K)

Doba realizace: 1. únor 2023–31. října 2025

Registrační číslo: CZ.31.6.0/0.0/0.0/23_067/0008340

Příspěvek na úhradu kurzů digitálního vzdělávání je nově pilotovaným nástrojem APZ podle § 106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zaměřeným na vzdělávání v oblasti digitálních dovedností IT a dovedností potřebných pro Průmysl 4.0, zaměřených na získání a rozvoj digitálních kompetencí, včetně podpory dalšího profesního vzdělávání v těchto oblastech.

Příspěvek může ÚP ČR poskytnout uchazeči/zájemci pouze v případě, že kurz bude realizován vzdělavatelem, který je v Databázi rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání na webových stránkách ÚP ČR veden jako vzdělávací zařízení, které může na základě příslušných oprávnění provozovat činnost v oblasti vzdělávání.

V roce 2024 bylo podpořeno celkem 22 tis. osob. Celkový rozpočet projektu činí 2 mld. Kč. K 31.12.2024 bylo vyčerpáno 380 563 tis. Kč.

11.2.3 Projekt DIGI pro firmu (DIGI – firma)

Doba realizace: 1. 4. 2024–15. 12. 2025

Registrační číslo: CZ.03.6.0/0.0/0.0/24_109/0010192

Projekt je zaměřen na další profesní vzdělávání zaměstnanců a zvýšení adaptability pracovní síly prostřednictvím vzdělávání (rekvalifikace, kurzy dalšího vzdělávání) v oblasti digitálních dovedností IT a dovedností potřebných pro Průmysl 4.0, zaměřených na získání a rozvoj digitálních kompetencí. Jde zejména o zvýšení odborné úrovně znalostí, digitálních dovedností, kompetencí pracovníků a o soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s dynamicky se měnícími požadavky trhu práce. Projekt je

realizován na základě výzvy č. 31_24_109, komponenty 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce, investice 1 Rozvoj politik zaměstnanosti.

Od počátku projektu bylo podáno celkem 1 894 žádostí pro 19 323 osob (z tohoto však musíme odečíst 5 378 osob, které byly ve stornovaných či zamítnutých žádostech). Do konce roku již úspěšně ukončilo vzdělávání 1 938 osob.

V roce 2024 bylo vyčerpáno celkem 40 940,4 tis. Kč.

11.2.4 Projekt Podpora personálních kapacit na ÚP ČR (NPO – PERS)

Doba realizace: 1. listopad 2023 (uznatelnost výdajů od 1. července 2023)–31. prosinec 2026

Registrační číslo: CZ 31.7.0/0.0./0.0./23_103/0008551

Z projektu jsou hrazeny mzdové náklady na platy zaměstnanců projektu NPO. V roce 2024 bylo vyčerpáno celkem 11 442,3 tis. Kč.

11.2.5 Projekt Regionální vzdělávací centra ÚP ČR (RVC)

Doba realizace: 1. červenec 2024–31. říjen 2025

Registrační číslo CZ.31.6.0/0.0./0.0./24_141/0011118

Projekt je realizován v rámci Operačního programu Národní plán obnovy (NPO), Komponenta: 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce, Investice: 3.3.1 Rozvoj politik zaměstnanosti, Specifický cíl: Podpořit vznik a rozvoj sítě moderních vzdělávacích center, která by svým materiálně technickým vybavením odpovídala technologickým výzvám spojeným s procesy digitalizace a potřebami Průmyslu 4.0.

Předmětem projektu je vytvoření sítě 76 vzdělávacích center ÚP ČR. Z těchto 76 vzdělávacích center bude 14 regionálních vzdělávacích center (v každém kraji minimálně jedno) zastřešovat vzdělávání na prohlubování dovedností a posílení kvalifikace v oblasti digitálních kompetencí a dovedností potřebných pro přechod na Průmysl 4.0, a to prostřednictvím specifického vybavení a širšího zaměření realizovaných aktivit. Tato centra budou mít koordinační roli a z důvodu lepší dostupnosti budou rozšířena o pobočkovou síť 62 vzdělávacích center, která budou zřízena v působnosti území okresu. Cílem projektu je vznik prostoru, tj. kvalitního vzdělávacího zázemí, s modernizovanými a nově dovybavenými prostory, pro zajištění poskytování dalšího vzdělávání a poradenství, kde díky modernímu technologickému

Okomentoval(a): [TK1]: ???

Okomentoval(a): [MH2R1]: Jo, podivné to je, ale tak se to jmenuje.

vybavení bude možné poskytovat nový design poradenství s využitím online formy komunikace a sdílení informací. Důležitá bude spolupráce ÚP ČR a propojení s dalšími veřejnými institucemi, a to zejména s regionálními odbornými školami a ostatními důležitými subjekty, resp. sociálními partnery, a to vždy s ohledem na regionální specifickou. Tuto spolupráci bude deklarovat a zastřešovat v regionu krajská pobočka ÚP ČR, spolupráce bude mít podobu např. společných memorand nebo smluv o vzájemné spolupráci. ÚP ČR tak bude zajišťovat design nového poradenství a dalšího vzdělávání, zaměří se na využití online formy vzdělávání a poradenství pro sdílení informací a služeb se všemi aktéry na trhu práce.

Celkový rozpočet projektu činí 322 473,7 tis. Kč.

12. SYSTÉMOVÉ PROJEKTY PŘÍMÉHO PŘIDĚLENÍ

Systémové projekty přímého přidělení jsou projekty, jejichž cílem je zvýšit kapacitu, komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti. ÚP ČR je od roku 2023 v rámci OPZ+ partnerem MPSV – projektu EURES + 3Z UP! a od roku 2024 realizuje na základě výzvy OPZ+ v investiční prioritě 1.4. 1 projekt.

12.1 Projekt EURES+3Z UP!

Doba realizace projektu: 1. červenec 2023–30. červen 2027

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.04/00/22_002/0000170

Projekt EURES + 3Z UP! plynule navazuje na realizovaný projekt EURES ČR II a dále jej rozšiřuje, a to v návaznosti na měnící se situaci na českém trhu práce. Dlouhodobě nízká nezaměstnanost přináší české ekonomice trvalý problém s obsazováním dlouhodobě neobsazených volných pozic. S ohledem na omezený potenciál členských zemí EU bylo nutné rozšířit záběr i o třetí země. Cílem je tedy nad rámec podpory evropské pracovní mobility, také soustavně zvyšovat atraktivitu českého trhu práce pro pracovníky z třetích zemí s cílem zajistit udržitelný rozvoj národního hospodářství. Dále je cílem projektu maximalizovat potenciál pracovníků z třetích zemí pobývajících momentálně na našem území.

Projekt vhodnými nástroji rozvíjí odbornost jak EURES poradců, specialistů pro práci s osobami s migrační zkušeností, tak dalších pracovníků ÚP ČR v oblasti podpory pracovní mobility. Nabízené služby zajišťují komplexní odborné informace o českém pracovním trhu, povinnostech a právech migrujících pracovníků, poradenství o práci, životních a pracovních podmínkách v zemích EU/EHP a Švýcarsku. Služby projektu jsou poskytovány ve všech regionech ČR prostřednictvím jednotlivých EURES poradců a specialistů pro práci s osobami s migrační zkušeností na pracovištích ÚP ČR a v průběhu veletrhů, burz práce, seminářů, workshopů, poradenských dnů, přednášek atp. Tyto akce poradci EURES a specialisté pro práci s osobami s migrační zkušeností přímo sami organizují nebo se jich účastní na národní i mezinárodní úrovni.

ÚP ČR je v novém projektu partnerem MPSV s finančním příspěvkem. Celkové způsobilé výdaje projektu činí 295 494,9 tis. Kč.

12.2 Projekt Nová generace poradenství (NGP)

Doba realizace projektu: 1. října 2024–31. března 2028

Registrační číslo projektu: CZ.03.01.04/00/22_016/0004902

Cílem projektu je modernizace služeb ÚP ČR v souvislosti s transformací a optimalizací procesů. Důležité je související vzdělávání zaměstnanců ÚP ČR, jejich podpora a další rozvoj. Projekt směřuje k zavádění individuální komplexní a dostupné služby zaměstnanosti, zejména poradenství, a její provázání na další činnosti ÚP ČR hlavně v kariérní a sociální oblasti. Zahrnuje práci na profilaci osob na trhu práce a její využívání pro zabezpečení individualizovaných služeb zaměstnanosti a zacílení nástrojů APZ za účelem poskytnutí komplexního poradenství. Dílčím přínosem projektu bude prohlubování síťování v regionech s lokálními sociálními partnery. V rámci tvorby nového nástroje Nová generace poradenství dojde také ke zkvalitnění a posílení služeb směrem ke klientům ÚP ČR.

V roce 2024 bylo z celkového rozpočtu 378 000 tis. Kč v projektu vyčerpáno celkem 348 528,9 Kč.

13. NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY

Rok 2024 přinesl několik zásadních změn v oblasti nepojistných sociálních dávek, které byly implementovány v reakci na aktuální ekonomické výzvy. Tyto změny byly navrženy s cílem posílit sociální ochranu občanů a zlepšit dostupnost podpory pro rodiny a jednotlivce v nouzi.

Jednou z hlavních změn bylo rozšiřování online služeb tak, aby se občanům umožnil snadnější přístup k informacím a podávání žádostí o dávky státní sociální podpory (dále jen „SSP“). Byla zvedena nová online podání pro žádosti o přídavek na dítě a příspěvek na bydlení. Občané také již mohou sledovat stav svých žádostí a komunikovat s úřady prostřednictvím zabezpečeného online portálu Klientská zóna Jenda. Tento krok je součástí dlouhodobé strategie digitalizace veřejné správy, která má za cíl zjednodušit a urychlit administrativní procesy a zvýšit transparentnost poskytování sociálních dávek.

Přehled počtu a objemu vyplacených nepojistných sociálních dávek v roce 2024 je uveden v příloze č. 14a-e.

13.1 Státní sociální podpora a druhy dávek státní sociální podpory

System státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. System SSP chápe rodinu jako soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. V závislosti na příjmu rodiny jsou poskytovány přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a porodné. Bez ohledu na příjem rodiny se poskytují rodičovský příspěvek a pohřebné.

Dnem 1. ledna 2024 vstoupila v účinnost část zákona č. 407/2023 Sb., který přinesl několik změn v oblasti digitalizace státní sociální podpory. Na základě uvedené novely, došlo k významným změnám v oblasti digitalizace procesů státní sociální podpory. Potvrzení o výši rozhodného příjmu musí být nyní doručováno výhradně dálkovým přístupem datovou zprávou do datové schránky Úřadu práce nebo prostřednictvím informačního systému. Pokud potvrzení nesplňuje podmínky komunikace stanovené vyhláškou, nepřihlíží se k němu a zaměstnavatel je na tuto skutečnost upozorněn. Další významnou změnou je povinnost pro dodavatele plynu a elektřiny, aby na základě výzvy Úřadu práce doručili výši zaplacených nákladů za plyn nebo elektřinu žadatelem o dávku nebo osobou společně posuzovanou za rozhodné období. Potvrzení musí být

doručeno dálkovým přístupem datovou zprávou do datové schránky Úřadu práce nebo prostřednictvím informačního systému, a to dle specifikace komunikace mezi Úřadem práce a dodavatelem energií. Novela současně umožnila prodloužení lhůty pro doručení potvrzení o výši rozhodných příjmů nebo nákladů za plyn a elektřinu z původních 8 dnů na delší dobu.

Zákon o státní sociální podpoře byl uveden v soulad se zákonem o právu na digitální služby, což umožňuje podání nebo jiný úkon učinit jako digitální úkon, pokud Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnilo příslušný elektronický formulář. Tento krok výrazně zjednodušil administrativní procesy a usnadnil občanům přístup k sociální podpoře.

V návaznosti na uvedené legislativní změny a postupnou digitalizaci byly v průběhu roku 2024 pro zaměstnance krajských ÚP ČR připraveny metodické dny státní sociální podpory. Těchto metodických dnů se také zúčastnili zástupci MPSV. Na těchto jednáních se řešila novelizace zákona, případy z praxe a projednávaly se různé podněty. Generální ředitelství ÚP ČR také připravilo v roce 2024 pro zaměstnance ÚP ČR, kteří administrují dávky SSP, školicí aktivity, které se věnovaly nejen samotné administraci dávek SSP, ale byly na nich prezentovány všechny novinky k oblasti dávek SSP. Obsahem školení byly praktické ukázky zadávání žádostí do aplikace a obsahem navazujícího semináře byly základní pojmy a ustanovení ze zákona o SSP, vedení správního řízení, informační servis k Portálu MPSV, Sharepointu, přehled vnitřních řídicích aktů atd.

13.1.1 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní, pravidelnou dávkou, poskytovanou rodinám s dětmi, která pomáhá krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, které žije v rodině, jejíž rozhodný příjem je nižší než 3,4násobek částky životního minima rodiny. O přídavek na dítě lze zažádat až tři měsíce zpětně od měsíce, za který přídavek na dítě náleží. Pro nárok na dávku se posuzuje příjem za předchozí kalendářní čtvrtletí, za příjem se považuje i rodičovský příspěvek. Výše přídavku na dítě se odvíjí od dosaženého věku dítěte a pohybuje se v základní výměře nebo ve zvýšené výměře.

V roce 2024 zůstala výše přídatku na dítě stejná jako v roce 2023. Základní částka pro děti do šesti let je 830 korun, pro děti od šesti do 15 let je 970 korun a pro děti od 15 do 26 let je 1 080 korun. Zvýšená výměra na každé dítě nadále náleží v případě, že alespoň jeden z rodičů v předchozím čtvrtletí pracoval jako zaměstnanec, a to s příjmem minimálně ve výši životního minima měsíčně. Navýšení přídatku na dítě o 500 Kč měsíčně ovlivňuje dále např. náhrada mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti (karantény), příjem z dávek nemocenského a důchodového pojištění, podpora v nezaměstnanosti či při rekvalifikaci a příjem z rodičovského příspěvku, pokud je poskytován po vyčerpání peněžité pomoci v mateřství.

V průběhu roku 2024 bylo pokračováno v rozšiřování možností účastníka řízení učinit podání žádostí nebo jiný úkon v elektronické podobě, které může učinit z pohodlí domova a nezatěžovat se osobní návštěvou ÚP ČR.

13.1.2 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení je dávka sociální pomoci určená pro rodiny a jednotlivce s nižšími příjmy, kterým pomáhá s úhradou nákladů na bydlení. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník bytu nebo domu, vlastník stavby pro individuální či rodinnou rekreaci, případně osoba, která užívá byt na základě služebnosti (dříve věcného břemene) nebo nájemce bytu (podnájemce), jestliže 30 % příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

Od 1. ledna 2024 se normativní náklady na bydlení nezměnily a zůstaly stejné jako v roce 2023 ovšem již bez částek mimořádného navýšení. Bylo odstraněno časové omezení nároku na příspěvek na bydlení pro vlastníky staveb pro individuální či rodinnou rekreaci, kteří tyto stavby užívají k trvalému bydlení, pokud tyto stavby splňují zákonem stanovené parametry.

Novela zákona č. 407/2023 Sb. také zpřesnila podmínky nároku na příspěvek na bydlení výslovným uvedením, že nárok má osoba, která užívá byt, v souvislosti se kterým se o příspěvek na bydlení žádá. Současně došlo k legislativnímu zpřesnění situace, kdy dochází k přestěhování oprávněné osoby.

Došlo také ke zpřesnění textu k prolongaci nároku na příspěvek na bydlení v prvním a třetím kalendářním čtvrtletí tak, že možnost prolongace se váže na vznik nároku na příspěvek na bydlení za prosinec, resp. za červen, a trvání nároku k 31. prosinci, resp. k 30. červnu, nikoliv na výplatu příspěvku na bydlení. Na základě poznatků z praxe došlo k formulační úpravě předmětných ustanovení tak, aby bylo nepochybné, že uplatnění možnosti prolongace nároku na příspěvek na bydlení se vztahuje nejen na situace, kdy je k datu 31. prosince nebo 30. června oprávněné osobě příspěvek na bydlení skutečně vyplácen, ale také na situace, kdy žadatelé podali žádost o příspěvek na bydlení po 31. prosinci nebo 30. červnu se zpětným uplatněním nároku (maximálně 3 kalendářní měsíce od data podání) nebo kdy žadatelé sice podali žádost před 31. prosincem nebo 30. červnem, ale k uvedenému datu nebylo o jejich žádosti dosud rozhodnuto a příspěvek na bydlení nebyl doposud vyplácen.

V průběhu roku 2024 bylo pokračováno v rozšiřování možností účastníka řízení učinit podání žádostí nebo jiný úkon v elektronické podobě, které může učinit z pohodlí domova a nezatěžovat se osobní návštěvou ÚP ČR.

13.1.3 Rodičovský příspěvek

Na rodičovský příspěvek má rodič nárok, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině a žadatel o dávku i nejmladší dítě v rodině splňují podmínku trvalého pobytu a bydliště na území ČR. Podle výše denního vyměřovacího základu ke dni narození dítěte může rodič volit výši a tím i délku čerpání rodičovského příspěvku. V rámci novely byla od 1. ledna 2024 změněna výše rodičovského příspěvku na 350 000 Kč při péči o jedno nejmladší dítě v rodině a 525 000 Kč při péči o vícero dětí. Tato změna se vztahuje pouze na děti narozené nebo převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů od 1. ledna 2024. Na starší děti do 4 let věku se tyto změny nevztahují a platí původní výše rodičovského příspěvku.

Při poskytování této dávky není testován příjem rodiny ani výdělečná činnost pečujícího rodiče. Maximální měsíční výše rodičovského příspěvku činí 13 000 Kč pro rodiče, kterým není možné stanovit denní vyměřovací základ pro peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte, nebo pokud u žádného z rodičů není 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu vyšší než 13 000 Kč.

Nárok na rodičovský příspěvek i nadále nevzniká pěstounům v evidenci, kterým bylo dítě svěřeno do pěstounské péče na přechodnou dobu. Pokud byla dávka obdobná rodičovskému příspěvku vyplacena na totéž dítě v jiném státě, započítá se takto vyplacená částka do celkové výše rodičovského příspěvku (protisouběhové pravidlo).

Nadále probíhá spolupráce mezi ÚP ČR a Českou správou sociálního zabezpečení v oblasti elektronického předávání dat o vzniku a zániku nároku na peněžitou pomoc v mateřství a stanovení denního vyměřovacího základu, který ovlivňuje měsíční výši možné částky při čerpání rodičovského příspěvku. Rodiče pobírající peněžitou pomoc v mateřství od OSSZ/PSSZ/MSSZ tedy nemusí dokládat potvrzení o nároku na dávky ovlivňujících nárok a výši rodičovského příspěvku. V případech, kdy peněžitou pomoc v mateřství hradí jiná organizace, rodič má více zaměstnání, je cizincem na území ČR nebo je doložen DVZ otce dítěte, je třeba tištěný dokument dokládat.

Nadále platí, že rodič, kterému zanikl nárok na rodičovský příspěvek z důvodu narození nejmladšího dítěte v rodině, nebo z důvodu vzniku nároku na peněžitou pomoc v mateřství na další nejmladší dítě v rodině, může požádat o jednorázovou výplatu částky rodičovského příspěvku, která nebyla vyčerpána z celkové částky rodičovského příspěvku na dítě, které přestalo být nejmladším dítětem v rodině. Podmínkou je, aby alespoň jednomu z rodičů bylo možné ke dni narození nebo převzetí nejmladšího dítěte stanovit denní vyměřovací základ, nebo aby byl k tomuto datu alespoň jeden z rodičů považován za osobu samostatně výdělečně činnou pro účely důchodového pojištění.

13.1.4 Porodné

Porodné je dávka, kterou se jednorázově přispívá na náklady související s narozením prvního a druhého živě narozeného dítěte. Nárok na porodné má ode dne převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů také osoba, která převzala dítě do péče do 1 roku jeho věku, pokud toto dítě bylo prvním nebo druhým dítětem této osoby. Při poskytnutí dávky je testován příjem rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí, který nesmí překročit 2,7násobek životního minima rodiny. Výše dávky na první živě narozené dítě je 13 000 Kč, na druhé živě narozené dítě pak 10 000 Kč.

13.1.5 Pohřebné

Touto dávkou se přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu nezaopatřeného dítěte nebo rodiče nezaopatřeného dítěte. Příjem rodiny se netestuje. Nárok na

pohřebné má také osoba, která vypravila pohřeb plodu po potratu nebo plodu po umělém přerušení těhotenství v případě, že bylo provedeno ze zdravotních důvodů postupem podle zákona o umělém přerušení těhotenství, a pokud plod byl vydán k pohřbení postupem podle zákona o pohřebnictví.

Na základě novely zákon č. 285/2021 Sb., kterým se mění zákon o SSP, je dávka vyplácena v rámci EU v souladu s Nařízením EU. Příslušnost k právním předpisům se řídí osobou zemřelého. Dávku poskytuje stát, jehož právním předpisům podléhala (ve kterém byla pojištěna v době úmrtí) zemřelá osoba ve smyslu Hlavy II základního nařízení.

13.1.6 Rodinné dávky vyplácené podle Nařízení EU

Pravidla pro koordinaci rodinných dávek jsou stanovena nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a jeho prováděcím předpisem, nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009. Mezi rodinné dávky, které jsou vypláceny podle těchto nařízení EU, patří přídavek na dítě, rodičovský příspěvek a příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Porodné, příspěvek na bydlení, odměna pěstouna a další jednorázové dávky pěstounské péče jsou klasifikovány jako sociální výhody. Pokud jsou splněny podmínky, ÚP ČR vyplácí dávky buď v plné výši z důvodu primární kompetence, nebo jako doplatek dávky z důvodu sekundární kompetence, pokud je výše dávky v ČR vyšší než v primárně kompetentním státě. Pokud primárně kompetentní členský stát nereaguje, začne ČR jako sekundárně kompetentní stát vyplácet doplatek, pokud je známa výše dávky v druhém členském státě. Pouze v odůvodněných případech a v případech, kdy druhý z rodičů, který nežije s dítětem ve společné domácnosti, nespolupracuje s primárně kompetentním státem, ČR vyplatí prozatímně celou dávku a následně požádá druhý členský stát o její úhradu. Stejně tak probíhá vzájemná úhrada mezi ČR a dalšími členskými státy v případě neoprávněně vyplacených dávek z důvodu, že klient včas nenahlásil zahájení výdělečné činnosti v členském státě, který se stal kompetentním k výplatě.

Vzhledem k tomu, že Spojené království Velké Británie a Severního Irska opustilo Evropskou unii dne 31. 1. 2020 na základě podmínek sjednaných v tzv. výstupové dohodě, je od 1. 1. 2021 na Spojené království nahlíženo jako na třetí zemi. Pokud tedy

dojde k návratu osob ze Spojeného království do ČR, je třeba prověřit, zda se na ně vztahuje výstupová dohoda či nikoli. Pokud se na občany vztahuje výstupová dohoda, je na ně nahlíženo v souladu s koordinačními nařízeními 883/2004 a 987/2009 a obě strany garantují těmto občanům a jejich rodinným příslušníkům zachování práv, kterých dosud požívali na základě unijního práva. Pokud se na ně dohoda nevztahuje, jsou na občany aplikovány národní právní předpisy.

Po celý rok 2024 pokračovala výměna informací o sociálním zabezpečení (EESSI) mezi členskými státy EU, k níž se ČR připojila od července 2019. Díky EESSI se zkrátil čas potřebný k vyřizování výplaty rodinných dávek s tzv. přeshraničním prvkem, tedy v případech, kdy výplata rodinných dávek podléhá koordinačním nařízením EU a státy EU spolu komunikují elektronicky. Elektronická výměna informací v roce 2024 probíhala mezi ČR a mnoha evropskými státy. Do EESSI se již zapojilo přibližně 23 členských států EU. Tento systém vede mimo jiné k úspoře času, finančních prostředků na poštovné a k zefektivnění a zkvalitnění vzájemné spolupráce mezi jednotlivými styčnými institucemi. V roce 2024 bylo zpracováno 153 žádostí o refundaci dávek SSP, 120 příjmových a 33 výdajových. K 31. 12. 2024 bylo z ÚP ČR vyplaceno 1 mil 293 tis. Kč a přijato 1 mil. 494 tis. Kč.

13.1.7 E-formuláře a elektronické SED

Pro ověřování podmínek pro rodinné dávky v rámci EU (přídavek na dítě a rodičovský příspěvek) se dle Nařízení Evropského společenství stále v některých případech používají tzv. E-formuláře. Formuláře jsou zasílány na ÚP ČR a MPSV zpravidla kompetentními zahraničními institucemi. Zejména jde o:

- Formulář E-001 Žádost o informace, sdělení informace, žádost o formuláře, urgency (všeobecný formulář),
- Formulář E-401 Potvrzení týkající se skladby rodinných příslušníků pro účely přiznání rodinných dávek,
- Formulář E-411 Žádost o informace o nároku na rodinné dávky v členských státech, kde rodinní příslušníci bydlí.

E-formuláře jsou z větší části nahrazeny elektronickými strukturovanými dokumenty upořádanými do jednotlivých toků – BUC (Business use case), pro jednotlivé sektory – FB (Family benefits) = Rodinné dávky, R (Recovery) = Vymáhání, H (Horizontal) – tzv.

SED z řady FB. V roce 2024 ÚP ČR obdržel cca 12 tis. elektronických případů ke komunikaci ohledně rodinných dávek (FB BUC).

13.2 Dávky pěstounské péče a zaopatřovací příspěvek

V řízení o dávkách pěstounské péče se postupuje dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Novela ZSPOD, účinná od 1. 1. 2022 měla zásadní vliv na systém dávek pěstounské péče a zároveň přinesla tři nové dávky – dávku pěstounské péče příspěvek při pěstounské péči a dávky pro mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče nebo z ústavních zařízení, zaopatřovací příspěvek opakující se a zaopatřovací příspěvek jednorázový.

Pěstounská péče je rozlišována pro účely dávek pěstounské péče na zprostředkovanou a nezprostředkovanou pěstounskou péči. Podle typu péče vzniká také nárok na odlišné dávky.

Osoba pečující, která poskytuje svěřenému dítěti zprostředkovanou pěstounskou péči a k žádosti doloží „Oznámení o vhodnosti“, vydané příslušným krajským úřadem podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ZSPOD, má nárok na dávku odměna pěstouna. Vzhledem k tomu, že se odměna pěstouna podle § 47k ZSPOD pro účely zákonů upravujících daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, považuje za příjem ze závislé činnosti, začátkem roku výrazně narostl objem administrativy v souvislosti s vyplňováním Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob, které je nutné k výpočtu odvodů a ročního zúčtování daně z příjmu dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu u dávky odměna pěstouna.

Osoby pečující, které svěřenému dítěti poskytují nezprostředkovanou pěstounskou péči, vzniká nárok na dávku pěstounské péče příspěvek při pěstounské péči.

Všechny dávky pěstounské péče byly v roce 2024, i přes vysokou náročnost této agendy, vypláceny bez větších problémů.

V oblasti dávek pěstounské péče došlo k mírnému meziročnímu nárůstu počtu pěstounů.

K 31. 12. 2023 bylo evidováno 3,4 tis. zprostředkovaných pěstounů pobírajících dávku pěstounské péče odměna pěstouna z toho 695 osob v evidenci pěstounů na přechodnou dobu. K 31. 12. 2023 bylo evidováno 10,7 tis. nezprostředkovaných

pěstounů pobírajících dávku pěstounské péče příspěvek při pěstounské péči. K 31. 12. 2023 bylo evidováno 21 tis. dětí svěřených do náhradní rodinné péče pobírajících příspěvek na úhradu potřeb dítěte, z toho 4 tis. dětí svěřených do péče jiné fyzické osoby odpovědné za výchovu dítěte dle § 953 občanského zákoníku.

K 31. 12. 2024 bylo evidováno 3,6 tis. zprostředkovaných pěstounů pobírajících dávku pěstounské péče odměna pěstouna z toho 774 osob v evidenci (pěstounů na přechodnou dobu). V souvislosti s výplatou dávky pěstounské péče odměna pěstouna je hrazeno ze státního rozpočtu povinné pojistné placeného zaměstnavatelem (v tomto případě ÚP ČR). K 31. 12. 2024 bylo evidováno 11,2 tis. nezprostředkovaných pěstounů pobírajících dávku pěstounské péče příspěvek při pěstounské péči. K 31. 12. 2024 bylo evidováno 22,5 tis. dětí v náhradní rodinné péči, z toho 4,3 tis. dětí svěřených do péče jiné fyzické osoby odpovědné za výchovu dítěte dle § 953 občanského zákoníku.

Přehled vyplacených dávek pěstounské péče a zaopatřovacího příspěvku za rok 2024 je uveden v příloze č. 14c.

13.2.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do péče osoby pečující nebo do péče fyzické osoby podle § 953 občanského zákoníku. Je-li nezletilé nezaopatřené dítě během jednoho kalendářního měsíce bezprostředně po sobě svěřeno do péče různých osob pečujících, vyplácí se příspěvek na úhradu potřeb dítěte osobě pečující, která o dítě pečuje po delší část měsíce. Pokud péče různých osob pečujících, kterým je nezletilé nezaopatřené dítě během jednoho kalendářního měsíce bezprostředně po sobě svěřeno, trvala stejnou dobu, určí krajská pobočka ÚP ČR, která o příspěvku na úhradu potřeb dítěte rozhoduje, které z těchto osob se bude příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácet. Nevznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b nebo vznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b, ale nebylo-li o něj požádáno, nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte se zachovává i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle však do dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího státní sociální podporu, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující. Příspěvek náležející dítěti podle věty první se vyplácí tomuto

dítěti od splátky příspěvku na úhradu potřeb dítěte náležející za kalendářní měsíc následující po měsíci, v němž dovršilo zletilosti.

Osobám, kterým vznikl nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte z titulu meritorního rozhodnutí soudu o svěřeni nezletilého dítěte do jejich osobní péče dle § 953 občanského zákoníku se z příspěvku na úhradu potřeb dítěte, který je vyplácený těmto osobám, odečítá výživné stanovené soudem rodičům nebo jiným povinným osobám.

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc:

- 6 290 Kč pro dítě ve věku do 6 let,
- 7 750 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,
- 8 870 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,
- 9 220 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let.

Jde-li o dítě, které je podle ZoSS osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, činí příspěvek na úhradu potřeb dítěte dle následující tabulky 4:

Tabulka 4 - Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte ve stupních závislosti

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost) Kč
Do 6 let	6 500	7 750	8 240	8 940
6–12 let	7 895	9 500	10 130	10 970
12–18 let	9 010	10 900	11 595	12 155
18–26 let	9 430	11 315	12 015	12 575

13.2.2 Odměna pěstouna

Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující, která poskytuje dítěti zprostředkovanou pěstounskou péči, a osoba v evidenci. Nevznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b nebo vznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b, ale nebylo-li o něj požádáno, nárok na odměnu pěstouna má i fyzická osoba, která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo osobně pečujícím poručníkem poskytujícím dítěti zprostředkovanou pěstounskou péči, a to po dobu, po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Nárok na odměnu pěstouna má fyzická

osoba podle věty druhé též tehdy, jestliže nezaopatřené dítě, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než tento příspěvek.

Pokud jsou osobou pečující nebo osobou v evidenci oba manželé nebo dva poručníci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. Na pěstounskou péči vykonávanou druhým manželem nebo poručníkem se pro účely stanovení výše odměny pěstouna podle věty první hledí jako na společnou pěstounskou péči. Jestliže manželům, kteří jsou oba osobou pečující, nebo dvěma společným poručníkům vznikne nárok na odměnu pěstouna podle § 47j odst. 1 písm. d) nebo podle § 47j odst. 4, mohou manželé nebo oba poručníci společně požádat krajskou pobočku ÚP ČR o přiznání odměny pěstouna oběma manželům nebo oběma poručníkům. Krajská pobočka ÚP ČR v takovém případě přizná každému z obou manželů nebo každému z obou poručníků odměnu pěstouna ve výši poloviny částky odměny. Výpočet výše odměny pěstouna je od 1. 1. 2022 navázán na násobek minimální mzdy v závislosti na typu poskytované pěstounské péče (pěstounská péče na přechodnou dobu, dlouhodobá pěstounská péče), počtu svěřených dětí a jejich zdravotním stavu. U zprostředkované pěstounské péče tedy náleží odměna pěstouna, ze které jsou odváděny odvody na sociální a zdravotní pojištění a daně z příjmů (viz § 47k ZSPOD).

S ohledem na výše uvedenou formu odměny pěstouna, na kterou je z hlediska některých zákonů nahlíženo jako na příjem, zaměstnanci útvarů NSD ÚP ČR museli i v tomto roce osobám pečujícím, poskytujícím zprostředkovanou pěstounskou péči, a osobám v evidenci napomáhat s vyplňováním „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ a shromažďovat podklady k zajištění ročního zúčtování daně z příjmu za zdaňovací období roku 2023 ve vazbě na zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu. V průběhu kalendářního roku 2024 zaměstnanci útvarů NSD ÚP ČR úzce spolupracovali s osobami pečujícími, poskytujícími zprostředkovanou pěstounskou péči, a s osobami v evidenci na vyplnění, uplatnění daňových zvýhodnění, podepsání a průběžném zaznamenávání změn v „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ na rok 2024. V návaznosti na časté změny daňových a s nimi souvisejících zákonů, absolvují tito zaměstnanci každoročně vzdělávání v této oblasti. I v roce 2024 zaměstnanci útvarů NSD poskytovali

osobám pečujícím a osobám v evidenci metodické poradenství při vyplňování formulářů. Následně z doložených podkladů pracoviště PaM v Jeseníku provedlo roční zúčtování daně z příjmu z dávky odměna pěstouna, vyplacené ve zdaňovacím období roku 2023.

13.2.3 Příspěvek při pěstounské péči

Nárok na příspěvek při pěstounské péči má osoba pečující, poskytující dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči. Nevznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b nebo vznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b, ale nebylo-li o něj požádáno, nárok na příspěvek při pěstounské péči má i fyzická osoba, která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo osobně pečujícím poručníkem poskytujícím dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči, a to po dobu, po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Nárok na příspěvek při pěstounské péči má fyzická osoba podle věty druhé též tehdy, jestliže nezaopatřené dítě, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok

na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než tento příspěvek.

Výpočet výše příspěvku při pěstounské péči je navázán na násobek životního minima jednotlivce v závislosti na počtu svěřených dětí, jejich zdravotním stavu a případné subsidiární vyživovací povinnosti osoby pečující. Z této dávky nejsou odváděny odvody na sociální a zdravotní pojištění a daně z příjmů.

13.2.4 Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče. Nárok na příspěvek při převzetí dítěte mají také pěstouni, kteří převzali dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu. Pro tyto osoby byla dávka zastropována maximální výší 40 000 Kč v období posledních 12 kalendářních měsíců přede dnem podání žádosti o tento příspěvek.

Výše této jednorázové dávky určené na nákup vybavení a ošacení pro převzaté dítě činí dle věku dítěte 10 800 - 13 500 Kč. Příspěvek při převzetí dítěte může být vyplacen stejné osobě na stejné dítě pouze jednou.

13.2.5 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Na příspěvek má nárok osoba pečující, která má v pěstounské péči nejméně 3 děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, jež zakládají osobě pečující nárok na odměnu pěstouna. Výše příspěvku na zakoupení osobního motorového vozidla činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Součet těchto příspěvků poskytnutých osobě pečující v období posledních deseti kalendářních let před dnem podání žádosti nesmí přesáhnout 200 000 Kč. Pokud osoba pečující do pěti let ode dne, kdy jí byl příspěvek poskytnut, osobní motorové vozidlo, na jehož zakoupení nebo opravu byl příspěvek poskytnut, prodala, darovala, započala je používat pro výdělečnou činnost nebo přestala vykonávat pěstounskou péči, nejde-li o případ, kdy osoba pečující přestala vykonávat pěstounskou péči z vážných zdravotních důvodů, je povinna vrátit poměrnou část příspěvku na zakoupení osobního motorového vozidla odpovídající době z období pěti let, kdy výše uvedené podmínky nesplňovala.

13.2.6 Zaopatřovací příspěvek

Novela ZSPOD přinesla od 1. 1. 2022 dávky pro mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče nebo z ústavních zařízení:

- zaopatřovací příspěvek opakující se,
- zaopatřovací příspěvek jednorázový.

Výše dávky zaopatřovací příspěvek činí:

Zaopatřovací příspěvek jednorázový činí 28 750 Kč jednorázově, zaopatřovací příspěvek opakující se činí 17 250 Kč měsíčně a může být vyplácen nejdéle do 26 let věku nezaopatřeného mladého dospělého (typicky po dobu studia).

V období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027 si může mladý dospělý při splnění podmínek daných zákonem vybrat, zda bude v tomto období pobírat příspěvek na úhradu potřeb dítěte a jeho bývalý pěstoun odměnu pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči nebo bude mladý dospělý pobírat novou dávku zaopatřovací příspěvek opakující se. V takovém případě pak zaniká nárok na dávky pěstounské péče (odměna pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči a příspěvek na úhradu potřeb dítěte).

Od 1. 1. 2028 pak již bude možné pobírat po zletilosti při splnění zákonných podmínek pouze zaopatřovací příspěvek, nebude na výběr mezi dávkami pěstounské péče a tímto zaopatřovacím příspěvkem.

13.3 Státní příspěvek na výkon pěstounské péče – účelový transfer

Nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče (dále jen SPVPP), podle § 47d zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, má obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě vydání správního rozhodnutí o úpravě práv a povinností při výkonu pěstounské péče podle § 47b odst. 2 ZSPOD nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad, nebo pověřená osoba, která uzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče podle § 47b ZSPOD. SPVPP je určen na pokrytí nákladů vynakládaných na zajišťování pomoci osobám pečujícím, osobám v evidenci nebo svěřeným dětem a na provádění dohledu nad výkonem pěstounské péče.

Nařízením vlády č. 438/2022 byla s účinností od 1. 1. 2023 zvýšena výše státního příspěvku na výkon pěstounské péče z 54 000 Kč na 59 400 Kč za kalendářní rok. V roce 2024 nedošlo k žádnému navýšení státního příspěvku na výkon pěstounské péče. Státní příspěvek na výkon pěstounské péče v této výši náleží, pokud pravomocné správní rozhodnutí nebo dohoda o výkonu pěstounské péče trvaly po celý kalendářní rok.

Příjemce státního příspěvku na výkon pěstounské péče je povinen do 31. března kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, za který byl státní příspěvek vyplacen, předložit krajské pobočce Úřadu práce ČR, která tento příspěvek přiznala, přehled čerpání státního příspěvku náležejícího za kalendářní rok a vrátit případnou část státního příspěvku, kterou nevyčerpal k účelu danému zákonem, na účet krajské pobočky Úřadu práce ČR, která tento příspěvek přiznala.

K 31. 12. 2024 bylo evidováno 3 604 zprostředkovaných pěstounů pobírajících dávku pěstounské péče odměna pěstouna, z toho 774 osob v evidenci (pěstounů na přechodnou dobu). Současně 11 165 pěstounů pobíralo v prosinci 2024 dávku příspěvek při pěstounské péči.

Ve sledovaném období bylo na státní příspěvek na výkon pěstounské péče vyčerpáno celkem 738 292 tis. Kč. V roce 2023 bylo oproti roku 2024 čerpání o 13 312 tis. Kč nižší.

Vyplacené řádné příspěvky na výkon pěstounské péče v členění dle jednotlivých krajských poboček ÚP ČR jsou uvedeny v příloze č. 15.

Vyplacené řádné příspěvky na výkon pěstounské péče jsou uvedeny v příloze č. 15.

13.4 Systém dávek pomoci v hmotné nouzi

Systém dávek pomoci v hmotné nouzi je upraven zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“ nebo „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). Tento zákon upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi, prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi. Dávkami pomoci v hmotné nouzi jsou příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

Změny v oblasti dávek pomoci v hmotné nouzi od 1. 1. 2024 nastaly ještě v roce 2023 s účinností právě od 1. 1. 2024. Souvisí s technickou novelou č. 407/2023 Sb., která mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, a některé další zákony. Novela zavádí možnost podání žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi u držitele poštovní licence, upravuje započítávání příjmů a stanovuje výši, kdy je možné využít institut podstatného poklesu příjmů. Zavádí také nutnost aktivní spolupráce osoby v hmotné nouzi se sociálními pracovníky obcí.

Čtyřprocentní navýšení průměrné částky příspěvku na živobytí způsobila úprava § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi, která nově stanovuje, kdy není možné osobě snížit dávku na výši existenčního minima. Toto navýšení bylo způsobeno nedostatkem pozic v rámci veřejné služby a nedostatkem vhodných nabídek výdělečné činnosti pro dlouhodobě nezaměstnané a obtížně zaměstnatelné osoby.

Ustanovení § 28 a § 38 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi se novelou změnila, ale již dříve byla Úřadem práce České republiky využívána. Podstatnější zásahy představují úpravy § 50 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi, které vyžadují úpravu aplikačního programu spravovaného Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Výše uvedené změny byly shrnuty v Instrukci MPSV č. 13/2024.

Od 1. 1. 2024 byl zákon o pomoci v hmotné nouzi upraven také v souvislosti se vznikem Institutu posuzování zdravotního stavu (zákon č. 412/2023 Sb.) a tzv. Lex Ukrajina VI (zákon č. 454/2023 Sb.). Novela rozšiřuje okruh osob, u nichž se v případě poskytnutí

mimořádné okamžité pomoci nezjišťuje bydliště, a umožňuje čerpat dávku i z důvodu postižení „jinou“ vážnou událostí, která ohrožuje bydlení nebo základní životní potřeby. Ústavní soud prostřednictvím nálezu č. 289/2024 ze dne 31. července 2024 zrušil § 51a zákona o pomoci v hmotné nouzi, což znamená, že od 1. 10. 2024 není možné provádět srážky z dávek pomoci v hmotné nouzi na úhradu pravomocně uložených pokut.

Velmi zásadní změna zákona o pomoci v hmotné nouzi proběhla v souvislosti s povodněmi v září 2024. Zákon č. 330/2024 Sb. dal vzniknout nové mimořádné okamžité pomoci na úhradu dočasného náhradního ubytování v důsledku povodní. Nárok na tuto dávku mají osoby, které byly bezprostředně zasaženy povodněmi, a je možné ji čerpat do 31. prosince 2025.

Součástí této novely byla také úprava maximálního ročního limitu výplaty dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu postižení „jinou“ vážnou událostí na čtyřicetinasobek životního minima jednotlivce, což umožňuje požádat až o 194 400 Kč ve dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsících.

13.4.1 Doplatek na bydlení

Dávka doplatek na bydlení pomáhá, společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory, k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (nájem, služby spojené s bydlením a náklady za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí. Nárok na dávku má žadatel užívající byt, jehož je vlastníkem nebo nájemcem, a jehož příjem (příjem společně posuzovaných osob) je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka jeho živobytí.

Okruh společně posuzovaných osob je jednotný u dávek příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory. Tento okruh se stanovuje podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

13.4.2 Příspěvek na živobytí

Dávka pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí řeší nedostatečný příjem osoby nebo okruhu společně posuzovaných osob, který je dán zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Nárok vzniká

za splnění zákonných podmínek, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem osoby či rodiny částky živobytí.

Částka živobytí je stanovena individuálně pro každou osobu na základě hodnocení její snahy a možností, ale také udělených sankcí. Odvíjí se od částek existenčního a životního minima. Výše příspěvku na živobytí se stanovuje jako rozdíl mezi živobytím osoby nebo rodiny a jejich příjmem, od kterého se odečtou přiměřené náklady na bydlení.

Příspěvek na živobytí je určen na úhradu potřeb osoby a společně posuzovaných osob na úrovni zabezpečující jejich základní životní potřeby, jako jsou strava, ošacení, obuv a základní hygienické potřeby.

13.4.3 Mimořádná okamžitá pomoc

Prostřednictvím dávek mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, které je třeba řešit bezodkladně. Mimořádná okamžitá pomoc je jednorázová dávka, až na výjimky nenároková, na kterou vzniká nárok v okamžiku, kdy je osoba příslušným pracovištěm ÚP ČR uznána za osobu v hmotné nouzi, protože se dostala do některé ze sociálních situací uvedených v zákoně. V odůvodněných případech lze dávku poskytnout opakovaně.

Jde o situace jako:

- Osoba neplní podmínky hmotné nouze pro opakované dávky, ale kvůli nedostatku finančních prostředků jí hrozí vážná újma na zdraví.
- Osobu postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jí neumožňují překonat událost vlastními silami. Takovou událostí je živelní pohroma, požár, ekologická nebo průmyslová havárie nebo jiná destruktivní událost.
- Osobu postihne událost, kterou nebylo možné s ohledem na její rozsah předvídat ani jí předejít, v jejímž důsledku je osoba z důvodu nedostatku finančních prostředků ohrožena zejména ztrátou bydlení nebo nezajištěním základních životních potřeb (např. situace spojené s pandemií, finančními problémy, ke kterým došlo v důsledku úhrady nedoplatku za vyúčtování za dodávky energií, nebo situace, kdy vzrostly náklady za energie a domácnost prokazatelně nemá prostředky na jejich úhradu).

- Osoba nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky:
 - k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu; k úhradě vstupních lékařských prohlídek např. při nástupu do zaměstnání, na úhradu odůvodněných nákladů na bydlení, není-li doplatek na bydlení (pouze po určitou dobu) a také na vzniklý náklad se stěhováním do přiměřeného bytu a dále také na jistotu (kauci), která souvisí s uzavřením nové nájemní (podnájemní) smlouvy.
 - k úhradě nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby.
 - k uhrazení odůvodněných nákladů vzniklých v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.
- Osoba nemůže v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků, úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením. Jedná se zejména o osobu, která:
 - je propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody,
 - je po ukončení léčby závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro závislostí,
 - je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech,

- nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.
- Osoba byla bezprostředně zasažena povodněmi v roce 2024 a je nucena za úhradu využívat dočasné náhradní ubytování, neboť stavba, ve které do té doby trvale bydlela, se v důsledku povodní stala neobyvatelnou nebo ji bylo nutné odstranit. Zároveň nemůže vzhledem k okolnostem a své situaci využít jiné vhodné náhradní ubytování než dočasné náhradní ubytování za úhradu. Dávku lze poskytnout v období od 13. září 2024 do 31. prosince 2025. Jedná se o specifickou podporu, která se oproti dosavadním formám jednorázové dávky odlišuje tím, že se nehodnotí příjmy ani sociální a majetkové poměry žadatele a s ním společně posuzovaných osob.

13.4.4 Sociální šetření a šetření v místě

K vyhodnocení nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi slouží také šetření v místě a při něm získané informace. Toto šetření mohou provádět zaměstnanci orgánu pomoci v hmotné nouzi zařazení na pozici referenta nepojistných sociálních dávek (NSD) i sociální pracovníci.

Cílem šetření v místě je zejména ověření rozhodných skutečností uvedených žadatelem při podání žádosti. Zaměřuje se především na sociální a majetkové poměry těchto osob a stanovení okruhu společně posuzovaných osob. Šetření v místě je možné realizovat i neohlášeně, aby byl zjištěn aktuální faktický stav. Ze šetření se sepisuje záznam, který je součástí správního (agendového) spisu a je jedním z podkladů pro rozhodnutí. Naopak sociální šetření je zaměřeno na komplexní prověření situace klienta. Jeho cílem je navázání pozitivního kontaktu s klientem i se členy jeho rodiny, což je nezbytné pro analyzování jejich nepříznivé sociální situace a hledání následných možností a cest vedoucích ke změně situace klienta a jeho uplatnění na trhu práce (k eliminaci závislosti na dávkách pomoci v hmotné nouzi). Úřad práce České republiky (ÚP ČR) plní tzv. distribuční roli, jejímž cílem je mimo jiné směřovat klienta k sociálním pracovníkům obcí, poskytovatelům sociálních služeb apod.

V oblasti dávek pomoci v hmotné nouzi se sociální šetření realizují na základě konkrétních ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ze sociálního šetření se

sepisuje Záznam ze sociálního šetření, který je součástí spisové dokumentace sociálního pracovníka. Sociální šetření může v souladu se zákonem o sociálních službách (ZoSS) vykonávat pouze zaměstnanec krajské pobočky splňující podmínky pro výkon povolání sociálního pracovníka a zařazený na pracovní pozici sociálního pracovníka.

Podle § 63 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi jsou zaměstnanci orgánu pomoci v hmotné nouzi oprávněni vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, pouze na základě souhlasu žadatele o dávku, příjemce dávky a osob společně posuzovaných.

Vykonaná šetření po krajích jsou uvedena v následující tabulce 5:

Tabulka 5 - Vykonaná šetření za rok 2024 po jednotlivých KrP ÚP ČR (v tis.):

Krajské pobočky	Sociální šetření	Šetření v místě
Praha	1,3	2,1
Brno	2,5	15,4
České Budějovice	2,3	7,6
Hradec Králové	0,0	4,2
Jihlava	1,3	6,2
Karlovy Vary	0,2	10,1
Liberec	0,5	8,1
Olomouc	1,0	17,2
Ostrava	23,3	49,2
Pardubice	3,6	5,2
Plzeň	2,1	6,6
Příbram	5,0	25,9
Ústí nad Labem	10,7	62,1
Zlín	0,9	9,8
Celkový součet	54,8	229,6

13.4.5 Příspěvek na péči, dávky pro osoby se zdravotním postižením a průkaz pro osoby se zdravotním postižením

Poskytování peněžitých sociálních dávek pro osoby se zdravotním postižením určených ke zmírnění sociálních důsledků zdravotního postižení a k podpoře sociálního začleňování těchto osob a průkaz osoby se zdravotním postižením upravuje zákon

č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Příslušný zákon doznal v předchozích letech změny s dopady na postupy ÚP ČR (nejen) ve správních řízeních o žádostech o příspěvek na mobilitu, o žádostech o příspěvek na zvláštní pomůcku a o žádostech o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením, resp. o žádostech o změnu nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením. Změny byly založeny zákonem č. 252/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Změny provedené zákonem č. 252/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v oblasti právní úpravy příspěvku na zvláštní pomůcku byly dále promítnuty do vyhlášky č. 442/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

13.4.6 Příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách

Dávka příspěvek na péči je upravena zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Poskytuje se osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné osoby při zvládnání zákonem vyjmenovaných deseti základních životních potřeb, kterými jsou mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost (tato potřeba se nehodnotí u dětí do 18 let). Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci oprávněným osobám. Vzhledem k postupnému stárnutí populace, rostoucímu počtu starobních důchodců, statisticky prodlužující se době dožití, vývoji dávky za minulé období, když větší část příjemců příspěvku na péči je ve vyšší věkové kategorii a navyšování výše dávky novelami ZoSS, lze oprávněně předpokládat, že výdaje na příspěvek na péči i nadále porostou. Proto je třeba s touto tendencí počítat i v následujících letech.

Novelou ZoSS, účinné od 1. 7. 2024, došlo ke zvýšení příspěvku na péči ve stupni závislosti II až IV. Zároveň jsou ve stupni závislosti IV přiznávány dvě rozdílné částky příspěvku na péči. V případě, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48 až 52 podle ZoSS, je výše příspěvku na péči 23 000 Kč. V ostatních případech je příspěvek na péči poskytován ve výši 27 000 Kč. Novela upravuje výši příspěvku na péči pro osoby do 18 let věku, takto:

- ve stupni I (lehká závislost) částka 3 300 Kč
- ve stupni II (středně těžká závislost) na částku 7 400 Kč
- ve stupni III (těžká závislost) na částku 16 100 Kč,
- ve stupni IV (úplná závislost) na částku 23 000 Kč, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48, § 50 až 52, nebo na částku 27 000 Kč v ostatních případech.

S účinností od 1. 7. 2024 novela zákona o sociálních službách, provedená zákonem č. 164/2024 Sb., upravuje výši příspěvku na péči pro osoby starší 18 let věku, takto:

- ve stupni I (lehká závislost) částka 880 Kč
- ve stupni II (středně těžká závislost) na částku 4 900 Kč,
- ve stupni III (těžká závislost) na částku 14 800 Kč,
- ve stupni IV (úplná závislost) jsou částky upraveny takto: na částku 23 000 Kč, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48 až 52, nebo na částku 27 000 Kč v ostatních případech.

V dalších obdobích lze z důvodů obecné tendence navyšování počtu přiznaných a vyplácených dávek očekávat další navyšování nákladů na příspěvek na péči.

V rámci řízení o příspěvku na péči vykonávají sociální pracovníci podle § 25 ZoSS sociální šetření v přirozeném prostředí za účelem zjištění schopností samostatného života žadatele (případně oprávněné osoby).

U přiznaných příspěvků na péči vykonávají sociální pracovníci ÚP ČR kontrolu využívání příspěvku na péči v souladu s § 29 ZoSS. V roce 2024 bylo realizováno celkem 28,6 tis. kontrol využívání příspěvku na péči.

13.4.7 Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je opakující se peněžitá sociální dávka. Nárok na příspěvek na mobilitu má osoba starší 1 roku, která má nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ nebo „ZTP/P“, opakovaně se v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje nebo je dopravována a nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby podle ZZS, v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče. Z důvodů hodných zvláštního zřetele může být příspěvek na mobilitu přiznán i osobě, které jsou poskytovány uvedené pobytové sociální služby, pokud splňuje ostatní podmínky nároku na tuto dávku.

V oblasti právní úpravy příspěvku na mobilitu došlo ke dvěma podstatným změnám. Zákon č. 252/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, změnil postup ÚP ČR při rozhodování o zastavení výplaty příspěvku na mobilitu a o obnovení výplaty příspěvku na mobilitu za situace, kdy oprávněné osobě byla po celý kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. ÚP ČR již ve věci zastavení výplaty příspěvku na mobilitu a ve věci obnovení výplaty příspěvku na mobilitu nezahajuje správní řízení z moci úřední, ani nevyrozumívá oprávněnou osobu o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí, nýbrž ve zkráceném správním řízení vydává rozhodnutí o zastavení výplaty příspěvku na mobilitu nebo rozhodnutí o obnovení výplaty příspěvku na mobilitu jako první úkon ve správním řízení. O rozhodnutí učiní ÚP ČR záznam do spisu a oprávněné osobě zasílá pouze vyrozumění s tím, že pokud oprávněná osoba nepožádá o písemné vyhotovení rozhodnutí o zastavení výplaty příspěvku na mobilitu nebo rozhodnutí o obnovení výplaty příspěvku na mobilitu, nabývá rozhodnutí právní moci marným uplynutím zákonem stanovené lhůty 15 dnů ode dne doručení vyrozumění.

Zákon č. 358/2022 Sb., kterým se měnil zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, jednak zvýšil částku příspěvku na mobilitu, jednak stanovil speciální zvýšenou výši příspěvku na mobilitu pro vymezený okruh oprávněných osob. Částka příspěvku na mobilitu byla touto novelou zvýšena z 550 Kč na 900 Kč za kalendářní měsíc. V nové výši byl příspěvek na mobilitu poprvé vyplacen

za listopad 2022. Pro osoby, které využívají po celý kalendářní měsíc zdravotnický prostředek pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii nebo zdravotnický prostředek pro domácí plicní umělou ventilaci, a které tuto skutečnost prokáží ÚP ČR potvrzením příslušné zdravotní pojišťovny, činí výše příspěvku na mobilitu 2 900 Kč za kalendářní měsíc.

Popsané změny v oblasti příspěvku na mobilitu, zejména zavedení příspěvku na mobilitu ve speciální výši 2 900 Kč, vyžadují od zaměstnanců ÚP ČR vykonávajících agendu dávek pro osoby se zdravotním postižením, velmi flexibilní přístup a často náročné „rozklíčování“ typu a kategorizačního kódu zdravotnického prostředku za účelem vyhodnocení, zda se jedná o zdravotnický prostředek, k němuž zákon vztahuje (při splnění všech zákonem stanovených podmínek) nárok na příspěvek na mobilitu v této výši.

13.4.8 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Příspěvek na zvláštní pomůcku je jednorázová peněžitá sociální dávka. Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba se zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, pokud její zdravotní stav přiznání této dávky nevyklučuje, jestliže zároveň splňuje další podmínky nároku na tuto dávku (věk stanovený odlišně pro různé druhy zvláštních pomůcek; užití zvláštní pomůcky k sebeobsluze, pracovnímu uplatnění, přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, vzdělávání nebo ke styku s okolím; schopnost zvláštní pomůcku využívat nebo možnost ji využívat ve svém sociálním prostředí aj.).

Zákon č. 252/2021 Sb., kterým se měnil zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, rozšířil okruh zdravotních stavů zakládajících nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku. K výčtu těžkých vad nosného nebo pohybového ústrojí byla připojena i těžká demence s neschopností chůze a odkázaností na mechanický vozík, pokud byl vozík osobě předepsán příslušným lékařem a schválen revizním lékařem zdravotní pojišťovny, nebo těžká demence provázená těžkým syndromem geriatrické křehkosti a imobility prokázané geriatrickým vyšetřením. Ke zdravotním stavům odůvodňujícím přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržného systému byly připojeny autistické poruchy s těžkým funkčním

postižením, s opakovanými závažnými a objektivně prokázanými projevy autoagrese nebo heteroagrese přetrvávajícími i přes zavedenou léčbu. Kromě rozšíření okruhu zdravotních stavů zakládajících (při splnění všech zákonem stanovených podmínek) nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku byl rovněž zjednodušen postup pro případy, kdy je žádán příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla, motorové vozidlo bylo již před podáním žádosti zakoupeno a jeho cena je nižší, než by byla výše příspěvku na zvláštní pomůcku stanovená v závislosti na příjmu (příjmech) osoby a na příjmu (příjmech) osoby (osob) s ní společně posuzované (posuzovaných).

V návaznosti na zákon č. 252/2021 Sb., kterým se měnil zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, byla vydána vyhláška č. 442/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, tak, aby výše popsaná změna okruhu zdravotních stavů zakládajících nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku byla naplněna a příspěvek na zvláštní pomůcku mohl být poskytnut.

Osoby s těžkou demencí, jak je přesně vymezena výše, mohou při splnění všech zákonem stanovených podmínek získat např. příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení dodatečné úpravy motorového vozidla, stavebních prací spojených s uzpůsobením koupelny a WC, svislé zdvihací plošiny, šikmé zvedací plošiny, schodišťové sedačky aj.

Zákon č. 358/2022 Sb., kterým se měnil zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zvýšil maximální výši příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací plošiny a na pořízení šikmé zvedací plošiny o 100 000 Kč z částky 400 000 Kč na 500 000 Kč, při zachování stávající výše limitu pro součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku za 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích.

Dlouhodobě je nejčastěji příspěvek na zvláštní pomůcku žádán a také přiznáván na pořízení motorového vozidla.

Dávky pro osoby se zdravotním postižením – příspěvky na zvláštní pomůcku jsou na zpracování a vyhodnocení nároku velmi náročné a vyžadují po zaměstnancích znalosti a orientaci v mnoha rozličných oborech a zvýšenou pozornost v rámci správního řízení, včetně náležitě pozornosti věnované přechodným ustanovením.

13.4.9 Průkaz osoby se zdravotním postižením

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Podle rozsahu omezení schopnosti pohyblivosti a/nebo orientace (podle úrovně funkčního postižení pohyblivosti a orientace) je osobě případně přiznán průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“, „ZTP“ nebo „ZTP/P“. Držitelé průkazu osoby se zdravotním postižením mají nárok na benefity upravené přímo v zákoně č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále na benefity upravené v mnoha dalších zákonech (např. zákon o daních z příjmů, zákon o místních poplatcích, zákon o správních poplatcích, zákon o provozu na pozemních komunikacích, zákon o pozemních komunikacích aj.) a jsou jim též poskytovány četné benefity nenárokové (např. slevy na vstupném do objektů, levnější vstupenky na kulturní a sportovní akce aj.).

Zákon č. 252/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vymezil zdravotní stavy, u nichž se vydávají rozhodnutí o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením bez časového omezení, resp. s dobou platnosti trvale. Jde o zdravotní stavy neměnné, u nichž není důvod, aby se osoby podrobovaly opakovanému posuzování schopnosti pohyblivosti a orientace. Tentýž zákon rovněž stanovil novou povinnost ÚP ČR písemně informovat držitele průkazu osoby se zdravotním postižením 90 dnů před koncem platnosti průkazu o jeho končící platnosti tak, aby držitel průkazu osoby se zdravotním postižením mohl s dostatečným časovým předstihem podle individuální situace požádat o výrobu průkazu nového, nebo podat

novou žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením (tj. o přiznání navazujícího nároku).

V roce 2023 bylo vyrobeno celkem 49,1 tis. ks průkazů osoby se zdravotním postižením, v roce 2024 byl počet vyrobených průkazu OZP celkem 46,2 tis. ks.

13.5 Náhradní výživné

Náhradní výživné je upraveno zákonem č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o náhradním výživném“), který vstoupil v platnost dne 31. 12. 2020. Účinným je tento zákon od 1. 7. 2021.

Cílem zákona o náhradním výživném je podpořit rodiny s dětmi, a to po dobu nejdéle 24 výplat náhradního výživného, v případech, kdy osoba, která má k dítěti vyživovací povinnost, tuto svoji povinnost neplní, nebo jí plní jen částečně. Zákon řeší situaci rodin s dětmi, které se vlivem nehrazení výživného ze strany povinné osoby mohou dostat do nepříznivé sociální a finanční situace. Současně je cílem tohoto zákona motivovat oprávněnou osobu k tomu, aby důsledně využila nástroje vymahatelnosti práva na výživné, které má k dispozici, tj. aby podala návrh na exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí.

Náhradní výživné je jedním z opatření v oblasti sociálního zabezpečení. Jde o speciální transfer finančních prostředků do rodin, kde není plněna vyživovací povinnost ze strany povinné osoby. Náhradní výživné je sociální dávka, kterou poskytuje stát a stát rovněž hradí náklady na tuto dávku podle zákona o státním rozpočtu České republiky. Dávka nepodléhá výkonu rozhodnutí nebo exekuci, nelze ji postoupit, dát do zástavy, ani nemůže být předmětem dohody o srážkách.

Podmínky poskytování náhradního výživného upravuje zákon o náhradním výživném. Zákon dále upravuje postup při vymáhání pohledávek vůči povinné osobě, které na stát přešly v souvislosti s poskytnutím náhradního výživného.

Náhradní výživné je určeno pro nezaopatřené dítě (dále jen „oprávněná osoba“) v případě, že fyzická osoba, která má k nezaopatřenému dítěti vyživovací povinnost (dále jen „povinná osoba“), tuto svou povinnost neplní.

Oprávněnou osobou pro účely zákona o náhradním výživném je nezaopatřené dítě, které má na území České republiky trvalý pobyt (s výjimkami uvedenými v § 2 odst. 2 zákona o náhradním výživném).

Oprávněnou osobou není nezaopatřené dítě v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež a nezaopatřené dítě, kterému náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Oprávněná osoba má nárok na náhradní výživné, pokud k vymožení pohledávek na výživné probíhá exekuční řízení nebo řízení o soudním výkonu rozhodnutí (neplatí, pokud soudní výkon rozhodnutí nebo exekuce byly zastaveny pro nemajetnost povinné osoby v posledních 4 měsících před podáním žádosti, popřípadě v průběhu řízení o náhradní výživné nebo po přiznání nároku na náhradní výživné) a zároveň má na území České republiky bydliště podle zákona o pomoci v hmotné nouzi (splnění této podmínky se nevyžaduje u osob uvedených v § 2 odst. 2 písm. a) zákona o náhradním výživném).

Náhradní výživné se stanovuje jako rozdíl výše měsíční dávky výživného určené v exekučním titulu a částečného plnění výživného v příslušném měsíci, nejvýše však ve výši 3 000 Kč měsíčně. Plní-li se výživné jinak než v pravidelných měsíčních dávkách, stanoví se pro účely stanovení výše náhradního výživného měsíční průměr těchto částek.

Výše náhradního výživného se stanovuje na období 4 kalendářních měsíců a vychází z měsíčního průměru částek stanovených podle odstavce výše za 4 kalendářní měsíce předcházející 4 kalendářním měsícům, za které se nárok prokazuje a uplatňuje.

Řízení o náhradním výživném se zahajuje na základě písemné žádosti oprávněné osoby podané ÚP ČR na předepsaném tiskopise. Kromě náležitostí stanovených správním řádem jsou v žádosti uvedeny údaje o orgánu, u něhož byl podán návrh na exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí, identifikace povinné osoby, předmět řízení a jeho spisová značka a způsob výplaty náhradního výživného. Žádost o náhradní výživné má podobu tiskopisu s názvem „Žádost o náhradní výživné“ a přílohy k této žádosti, kterou je tiskopis s názvem „Prohlášení o přijatém výživném a případném postoupení pohledávky“.

K žádosti o náhradní výživné musí být doložen:

- exekuční titul (rozsudek soudu, soudem schválená dohoda), jehož obsahem je úprava vyživovací povinnosti k oprávněné osobě,
- doklad prokazující výši částečného plnění výživného (např. výpis z účtu, poštovní poukaz nebo písemné potvrzení o zaplacení výživného)
- doklad prokazující, že byla pohledávka na výživné postoupena, pokud došlo k postoupení pohledávky na výživné,
- doklad prokazující, že je dítě nezaopatřené (u dítěte do 15 let věku rodný list, u staršího dítěte pak zejména potvrzení o studiu, ...),
- doklad osvědčující, že byl podán návrh na výkon soudního rozhodnutí nebo exekuce,
- je-li výživné vymáháno v zahraničí, musí být k žádosti přiložen doklad osvědčující, že byl podán návrh na výkon soudního rozhodnutí nebo exekuce příslušnému orgánu v zahraničí nebo žádost o vymáhání výživného prostřednictvím Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (potvrzení má podobu tiskopisu s názvem „Potvrzení k žádosti o náhradní výživné pro potřebu ÚP ČR vydávané Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí“).

V řízení ve věcech náhradního výživného a v řízení o přechodu pohledávky na výživné oprávněné osoby na stát, rozhoduje ÚP ČR prostřednictvím krajských poboček.

Náhradní výživné se vyplácí nejdříve za kalendářní měsíc, v němž byla podána žádost, pokud jsou již v tomto měsíci splněny podmínky nároku. Náhradní výživné se vyplácí měsíčně, a to zpětně za kalendářní měsíc, za který náleží. Náhradní výživné se vyplácí v české měně převodem na platební účet určený oprávněnou osobou nebo poštovním poukazem, a to podle rozhodnutí oprávněné osoby. Náhradní výživné lze vyplácet i do zahraničí, a to převodem na platební účet.

Nárok na náhradní výživné zaniká nejpozději po 48 výplatách náhradního výživného, nebo skončením nezaopatřenosti oprávněné osoby.

Po zániku nároku na náhradní výživné ÚP ČR rozhodne, které pohledávky na výživné oprávněné osoby spolu s právy s nimi spojenými přejdou na stát a v jakém rozsahu. Pohledávku výživného, která přešla na stát, vymáhá ÚP ČR. Vymožené pohledávky výživného jsou příjmem státního rozpočtu.

Dne 1. 11. 2023 nabyl účinnosti zákon č. 322/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů. Na základě zákona č. 322/2023 Sb. se navýšil počet výplat náhradního výživného, po jejichž vyčerpání nárok na dávku zaniká, na 48 výplat (původně 24 výplat).

Dne 27. 12. 2023 vstoupil v platnost zákon č. 407/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Na základě zákona č. 407/2023 Sb. může s účinností od 1. 2. 2024 držitel poštovní licence vykonávat státní správu podle tohoto zákona, uzavře-li s ním Ministerstvo práce a sociálních věcí veřejnoprávní smlouvu, která blíže určí podmínky výkonu státní správy držitelem poštovní licence; držitel poštovní licence může vykonávat státní správu nejvýše v rozsahu těchto činností:

- přijímání podání podle tohoto zákona a přijímání podkladů pro vydání rozhodnutí podle tohoto zákona, včetně jejich předávání ÚP ČR,
- poskytování základních informací o právní úpravě tohoto zákona.

Další informace o náhradním výživném jsou součástí přílohy č. 14a.

14. HUMANITÁRNÍ A PORADENSKÁ PODPORA PRO OBČANY UKRAJINY

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině, který vypukl dne 24. 2. 2022, se ÚP ČR již od února 2022 stal jedním z nejvýznamnějších aktérů poskytujících pomoc osobám přicházejícím z Ukrajiny. Tato pomoc je realizována jak prostřednictvím vyplácení dávek, které byly za účelem řešení této situace nově vytvořeny, tak pomocí širokého spektra poradenských činností, které usnadňují zapojení občanů Ukrajiny do života v České republice.

14.1 Humanitární dávka a příspěvek pro solidární domácnost

Po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny vyvolaném invazí vojsk Ruské federace byly vytvořeny dvě dávky pro příchozí cizince přímo ohrožené touto situací, původně však byla první pomoc pro příchozí cizince vyplácena prostřednictvím dávek v hmotné nouzi, konkrétně skrze žádost o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu újmy na zdraví.

Speciálně vytvořené dávky byly poprvé upraveny v zákoně č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, který byl vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, který vstoupil v platnost 21. 3. 2022. Jedná se o humanitární dávku vyplácenou přímo cizincům přicházejícím z Ukrajiny. Je určena k zajištění základních životních potřeb a o příspěvek pro solidární domácnost, který byl vyplácen fyzickým osobám, jež bezplatně takové cizince ubytovaly. Nezbytnou podmínkou pro vznik nároku pro obě tyto dávky je udělená dočasná ochrana. V řízení o tyto dávky se správní řád nepoužije.

14.1.1 Humanitární dávka

Humanitární dávka slouží k zajištění základních životních potřeb cizince s udělenou dočasnou ochranou pobývajícího na území České republiky. Podmínky nároku stanovuje zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, který byl vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, konkrétně ustanovení § 6 zákona, který vstoupil v platnost dne 21. 3. 2022.

Od 1. 7. 2023 je výše životního minima pro humanitární dávku do 150 dní od udělení dočasné ochrany pro dítě do 18 let 3 490 Kč (s navýšením pro děti od 6 do 10 let na 1,2násobek = 4 188 Kč) a pro dospělého od 18 let 4 860 Kč. Obě skupiny mají životní minimum navýšeno, pokud se jedná o osoby se zdravotním postižením nebo invaliditou, 1,5násobně. Po kalendářním měsíci, kdy uplyne lhůta 150 dnů od udělení dočasné ochrany je možné dospělému od 18 let přiznat pouze existenční minimum ve výši 3 130 Kč, jestliže se nejedná o osobu zařazenou do jedné ze skupin zranitelných osob.

Součástí humanitární dávky od 1. 7. 2023 jsou takzvané započitatelné náklady na bydlení, které může obdržet osoba, jež náklady na bydlení má. Původně stanovené částky, a to 3 000 Kč na osobu měsíčně, pokud je byt registrovaný v evidenci bytů pro dočasnou ochranu (EBS), nebo 2 400 Kč na osobu měsíčně pro ostatní typy ubytování, byly od 1. 1. 2024 zdvojnásobeny pro zranitelné osoby. Ostatní osoby pobíraly nadále 2 400 Kč, resp. 3 000 Kč, zatímco zranitelné osoby 4 800 Kč za osobu měsíčně v bytě/ubytování nevedeném v EBS a 6 000 Kč za osobu měsíčně v bytě vedeném v EBS.

Rozdělení částek započitatelných nákladů na bydlení pro byty v EBS a byty v této evidenci nevedené bylo zrušeno od 1. 8. 2024, kdy byla stanovena pouze jedna částka pro všechny typy ubytování pro zranitelné osoby (6 000 Kč) a jedna částka pro všechny typy ubytování pro ostatní osoby (4 000 Kč). Systém EBS však zůstává významný pro neaktivní osoby, které nejsou zranitelnými osobami, ani nejsou evidovány jako uchazeči o zaměstnání, ani nejsou výdělečně činné, neboť pokud taková osoba bydlí v bytě mimo evidenci EBS, nebudou jí započitatelné náklady na bydlení vypláceny. Žádosti o humanitární dávku je možné uplatnit až na výjimky od 1. 7. 2023 pouze prostřednictvím on-line žádosti o humanitární dávku. Pokud je potřeba, je možné navštívit kterékoli kontaktní pracoviště ÚP ČR.

Humanitární dávku lze poskytnout, jsou-li příjmové poměry cizince s dočasnou ochranou, který se zdržuje na území České republiky, a jeho majetkové poměry na území České republiky takové, že mu neumožňují zajištění základních životních potřeb nebo úhradu nákladů na bydlení do výše započitatelných nákladů na bydlení nebo ubytování. Majetkové a příjmové poměry cizinců s dočasnou ochranou, kteří spolu bydlí a společně uhrazují náklady na své potřeby, se posuzují společně a poskytne se

jim společně jedna dávka. Dávka cizinci s dočasnou ochranou nenáleží, je-li mu bezplatně poskytnuta celodenní strava, základní prostředky osobní hygieny a ubytování.

14.1.2 Příspěvek pro solidární domácnost

Příspěvek pro solidární domácnost je určen fyzickým osobám, které bezplatně poskytly ubytování cizincům s udělenou dočasnou ochranou. V rámci poskytnutého ubytování musí být ubytované osobě zajištěn dostatečný prostor pro odpočinek, pro přípravu stravy, prostor pro osobní hygienu, toaleta a musí být zajištěn přístup k pitné vodě. Podmínkou pro vznik nároku na tento příspěvek je, že se nejedná o ubytování v ubytovacím zařízení a ubytování bylo poskytnuto nepřetržitě po dobu minimálně 16 dnů po sobě jdoucích v období kalendářního měsíce, za nějž je příspěvek žádán.

Podmínky nároku stanovuje zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, který byl vyvolán invazí vojsk Ruské federace, konkrétně ustanovení § 8 zákona, který vstoupil v platnost dne 21. 3. 2022.

Výše příspěvku pro solidární domácnost byla určena nařízením vlády. Avšak od 1. 7. 2023 nebylo nařízení vlády vydáno. Dávku je možné poskytnout pouze za období od března 2022 do června 2023 dle nařízení vlády č. 73/2022 Sb., o příspěvku na bydlení, resp. nařízení vlády č. 205/2022 Sb., o příspěvku pro solidární domácnost na období druhého pololetí roku 2022 a prvního pololetí roku 2023.

Dávku nahradily započitatelné náklady na bydlení, část humanitární dávky.

14.2 Informační podpora

V květnu 2022 byla zřízena speciální telefonní linka 950 180 100, kterou obsluhují ukrajinsky hovořící koordinátoři. Koordinátoři rovněž obsluhují e-mailovou schránku ua@uradprace.cz, která vznikla rovněž v květnu 2022.

Telefonní linka 950 180 100 pokrývá celou Českou republiku, ale je obsluhována pouze 6 operátorkami na 4 pracovištích ÚP ČR (Kontaktní pracoviště Příbram, Teplice, Liberec a Zlín).

Za rok 2024 bylo operátory vyřízeno více než 17 tis. telefonických hovorů a téměř 16 tis. e-mailů. Hovory a e-maily se týkaly z 85 % poradenství a podávání informací

o humanitární dávce a řešení problémů při její administraci. Zbýlých 15 % hovorů a e-mailů se týkalo zaměstnanosti, pobytových víz, zdravotního pojištění a dalších okruhů. V souvislosti s přijatými telefonickými hovory a e-maily byly a nadále jsou kontinuálně prověřovány žádosti a manuálně narovnávány nekonzistence dat (ve spolupráci s kontaktními pracovišti ÚP ČR a zaměstnanci GŘ ÚP ČR Oddělení NSD).

Tabulka 6 - Statistika počtu hovorů a zpracování e-mailů za období roku 2024

Měsíc (počet pracovních dnů)	Počet hovorů	Denní průměr počtu hovorů	Délka hovorů	Průměr délky hovoru	Počet e-mailů	Denní průměr počtu e-mailů
leden (22)	1 708	78	108:51:08	3:49	997	45
únor (21)	1 535	73	103:06:23	4:02	1265	60
březen (20)	1 365	68	86:28:50	3:48	1 271	64
duben (21)	2 246	107	115:07:08	3:05	2 045	97
květen (21)	1 313	63	74:46:58	3:25	1 445	69
červen (20)	1 045	52	63:49:07	3:40	1 108	55
červenec (22)	1 593	72	105:29:03	3:58	1 524	69
srpen (22)	1 387	63	88:50:75	4:01	1 316	60
září (21)	1 415	67	84:61:55	3:59	1 262	60
říjen (22)	1 487	68	84:62:46	3:37	1 392	63
listopad (21)	1 138	54	73:80:20	4:10	1 363	65
prosinec (18)	948	53	58:04:55	03:56	912	51
Celkem	17 180				15 900	

15. OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

Uspokojování mzdových nároků zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele upravuje zákon o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele č. 118/2000 Sb.

V roce 2024 bylo krajskými pobočkami Úřadu práce ČR vyřízeno 18 599 žádostí o uspokojení mzdových nároků oproti 2 668 žádostem vyřízených v r. 2023. V roce 2024 vzrostl oproti roku 2023 počet vyřízených žádostí o 15 931. Úřadem práce ČR bylo v roce 2024 vyplaceno celkem 950 588 287 Kč a znamená to nárůst oproti roku 2023 o 744 439 387 Kč.

Přehled firem s nejvyššími objemy čerpaných finančních prostředků na mzdové náhrady vč. příslušenství v roce 2024 je uveden v následující tabulce 7.

Tabulka 7 – Přehled firem s nejvyššími výplatami dlužných mezd.

IČ	Název firmy	Vyplacená částka v Kč
45193258	Liberty Ostrava a.s.	601 591 978,00
07333536	KOVOSVIT MAS Machine Tools, a.s.	35 808 637,00
27449734	OK process, a.s.	30 682 375,00
47784709	BIS Czech s.r.o.	29 917 385,00
62362411	Liberty Engineering Products Ostrava s.r.o.	19 370 204,00
Celkem		717 370 579,00

Největší firmou v konkurzu v roce 2024 byla dle počtu vyřízených žádostí Liberty, a. s. Ostrava, s 13 399 žádostmi a měla i největší podíl na čerpání rozpočtu sledovaného ukazatele. Na výplaty mzdových náhrad vč. příslušenství čerpala 601 591 978 Kč, tj. 63,3 % výše uvedeného celkového čerpání za rok 2024.

Insolvenční návrh na společnost Liberty Ostrava, a. s. byl podán dne 13. 6. 2024. Mzdové nároky mohli zaměstnanci uplatnit nejvýše v rozsahu odpovídajícím splatným mzdovým nárokům za 3 kalendářní měsíce, tj. za květen, červen a červenec. Denně bylo přijato kolem 500 žádostí. ÚP ČR přijal celkem cca 13 842 žádostí, které podalo 4 863 žadatelů.

Vyplacené mzdové nároky vč. odvodů a počty vyřízených žádostí podle jednotlivých krajských poboček ÚP ČR jsou uvedeny v příloze č. 8.

16. POVOLOVÁNÍ VÝKONU ČINNOSTI DÍTĚTE

Povolování výkonu činnosti dítěte je upraveno v ustanovení § 121 - § 124 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Ve sledovaném období bylo krajskými pobočkami Úřadu práce ČR přijato celkem 2 854 žádostí o povolení výkonu činnosti dítěte. Srovnáním celkového počtu podaných žádostí v roce 2024 s předcházejícím rokem 2023 lze konstatovat, že v roce 2024 bylo vyřízeno o 34 žádostí více, neboť v roce 2023 činil celkový počet žádostí 2 820. Zároveň je počet podaných žádostí v roce 2024 o 75 žádostí víc než v roce 2022, kdy byl celkový počet žádostí 2 779.

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že v rámci vedených správních řízení vydaly krajské pobočky Úřadu práce ČR v roce 2024 celkem 2 839 rozhodnutí, kterými povolily výkon činnosti dítěte. Celkem 16 řízení pak bylo zastaveno většinou v důsledku zpětvzetí žádosti o povolení výkonu činnosti zpět a nedošlo pak k žádnému nepovolení výkonu činnosti dítěte.

Nesoulad mezi počtem podaných žádostí a počtem vydaných rozhodnutí je způsoben zejména lhůtou pro vydání správního rozhodnutí. Rozhodnutí u žádostí podaných na konci roku může být dle doby podání a lhůty správního řízení vydáno až v nového roce a přesáhne tak sledované období.

V rámci povolování výkonu činnosti dítěte celorepublikově převažovaly žádosti o povolení výkonu činnosti umělecké a reklamní.

Nejvíce žádostí o povolení výkonu činnosti dítěte bylo, stejně jako v loňském roce, podáno na Krajské pobočce pro hl. m. Prahu, kde byl v souvislosti s počtem podaných žádostí i největší počet zastavených řízení.

Přehled o podaných žádostech a vydaných rozhodnutí o povolování výkonu činnosti dítěte je uveden v následující tabulce 8.

Tabulka 8 - Přehled o podaných žádostech a vydaných rozhodnutích o povolování výkonu činnosti dítěte

Krajská pobočka	Počet podaných žádostí	Počet vydaných rozhodnutí o povolení výkonu činnosti dítěte	Počet vydaných rozhodnutí o nepovolení výkonu činnosti dítěte	Počet zastavených řízení
pro hlavní město Prahu	1 471	1 471	0	12
v Brně	141	141	0	0
v Českých Budějovicích	87	87	0	0
v Hradci Králové	28	28	0	0
v Jihlavě	11	11	0	0
v Karlových Varech	13	12	0	1
v Liberci	69	69	0	0
v Olomouci	71	71	0	0
v Ostravě	197	190	0	1
v Pardubicích	35	35	0	0
v Plzni	150	146	0	1
v Příbrami	472	471	0	1
v Ústí nad Labem	91	91	0	0
ve Zlíně	18	16	0	0
Celkem	2 854	2 839	0	16

17. CALL CENTRUM

Oddělení Call centrum poskytuje veřejnosti obecné informace a poradenství k agendám ÚP ČR.

V roce 2024 vyřídilo celkem 319,6 tis. telefonických a elektronických kontaktů a zodpovědělo celkem 369,2 tis. dotazů veřejnosti.

Rozdělení dotazů podle zvoleného komunikačního kanálu je uvedeno v následující tabulce č. 9:

Tabulka 9 - Rozdělení dotazů podle zvoleného komunikačního kanálu

Měsíc	Telefon	E-mail
leden	16 375	2 447
únor	21 713	2 411
březen	26 100	1 756
duben	28 584	2 120
květen	38 947	2 411
červen	26 168	2 149
červenec	22 654	2 842
srpen	20 527	2 403
září	22 911	2 237
říjen	21 565	2 523
listopad	22 848	2 474
prosinec	13 734	1 723
celkem	282 126	27 496

Počet zodpovězených dotazů k agendám ÚP ČR za jednotlivé měsíce je uveden v následující tabulce č. 10:

Tabulka 10 - Počet zodpovězených dotazů za jednotlivé měsíce roku 2024

Měsíc	Počet dotazů
leden	32 661
únor	28 687
březen	28 039
duben	27 172
květen	27 966
červen	17 706
červenec	369 227
srpen	32 661
září	28 687
říjen	28 039
listopad	27 172
prosinec	27 966
Celkem	17 706

Okomentoval(a): [TK3]: Zřejmě překlep

Okomentoval(a): [TK4]: Zřejmě překlep - není prohozené číslo za červenec a celkem???

18. AUDITNÍ ČINNOST ÚP ČR

Povinnost vykonávat auditní činnost je Úřadu práce ČR uložena zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“). Oddělení interního auditu Úřadu práce ČR realizovalo jednotlivé audity na základě Plánu interních auditů schváleného generálním ředitelem Úřadu práce ČR.

V roce 2024 byla auditní činnost zaměřena zejména na oblasti:

- realizace aktivní politiky zaměstnanosti (společensky účelných pracovních míst a rekvalifikací) a pracovních rehabilitací dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů,
- zprostředkování zaměstnání a podpory v nezaměstnanosti dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů, včetně přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se tento zákon provádí,
- plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, které je upraveno v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- rodičovského příspěvku dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů,
- dodržování zákonných lhůt při zpracování a výplatě dávek státní sociální podpory;
- náhradního výživného dle zákona č. 322/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném),
- poskytování zaopatřovacího příspěvku a státního příspěvku na výkon pěstounské péče, které má oporu v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,

- poskytování pomoci prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi, které upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a další právní předpisy, zejména zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů,
- personalistiky, konkrétně vedení osobních spisů zaměstnanců,
- skladového hospodářství, které upravuje především zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádí některá ustanovení tohoto zákona,
- pohledávek a jejich vymáhání,
- autoprovozu,
- poskytování cestovních náhrad a vyúčtování stravenek,
- využívání datových schránek,
- projektu Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II), který byl spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR a realizován Úřadem práce ČR na základě Výzvy č. 021 z Operačního programu Zaměstnanost.

V roce 2024 bylo realizováno a dokončeno všech 34 auditů naplánovaných na toto období. Jejich vyhodnocení proběhlo zejména podle § 31 odst. 3 písm. a), b) zákona o finanční kontrole (zhodnocení obecné kvality vnitřního kontrolního systému, analýza výskytu závažných nedostatků). Prostřednictvím těchto auditů byla předložena doporučení ke zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti Úřadu práce ČR a jeho vnitřního kontrolního systému a je průběžně monitorováno následné plnění nápravných opatření.

19. STÍŽNOSTI A PODNĚTY

19.1 Stížnosti

Fyzické a právnické osoby nebo skupiny osob mají právo obracet se na ÚP ČR, jako správní úřad, se stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo postupu ÚP ČR.

Vyřizování stížností zajišťují Odbor distančních kanálů generálního ředitelství a Odbory kontrolně právní krajských poboček ÚP ČR dle jejich příslušnosti. Jednotlivé útvary ÚP ČR šetří a vyřizují stížnosti a podněty týkající se jejich činnosti.

Ve sledovaném období bylo generálnímu ředitelství a krajským pobočkám ÚP ČR, potažmo jejich kontaktním pracovištím, doručeno celkem 1 411 stížností a z roku 2023 pak bylo převedeno do roku 2024 k vyřízení 64 stížností, tj. celkem bylo vyřizováno 1 475 stížností. Z tohoto počtu bylo 33 stížností předloženo nadřízenému správnímu orgánu k přešetření způsobu vyřízení, 30 stížností bylo zpět vzato stěžovateli, 21 stížností nebylo prošetřeno z důvodu jejich nekonkrétnosti a nedoplnění vyžádaného doplnění ze strany stěžovatele a 11 stížností bylo postoupeno jinému správnímu orgánu z důvodu nepřislušnosti.

Ve sledovaném roce bylo vyřízeno ÚP ČR 1336 stížností přijatých v roce 2024 a 64 stížností převedených k vyřízení z roku 2023, tj. celkem 1 400 stížností a 75 stížností bylo převedeno k vyřízení do roku následujícího. Z uvedeného počtu 1 400 vyřízených stížností jich 1 305 směřovalo proti postupu a nevhodnému chování (491 stížností bylo vyhodnoceno jako důvodných, 102 stížností částečně důvodných a 712 stížností nedůvodných).

Podané stížnosti svým obsahem zpochybňovaly:

- postup ÚP ČR nebo chování jeho zaměstnanců,
- postup nebo chování zaměstnanců jiných správních orgánů; tyto stížnosti byly postoupeny příslušným správním orgánům k dalším úkonům.

Přehled vyřízených stížností podaných u jednotlivých krajských poboček ÚP ČR a generálního ředitelství jsou uvedeny v příloze č. 9.

19.2 Zaměření stížností

Z pohledu zaměření jednotlivých stížností lze zkonstatovat, že:

- nejvíce stížností směřovalo svým obsahem proti činnostem souvisejícím s vyřizováním nepojistných sociálních dávek. Z celkového počtu 1 400 vyřízených stížností to bylo 1120 stížností, které svým obsahem zpochybňovaly postup správního orgánu při vyřizování žádostí o nepojistné sociální dávky. Nejčastěji uváděným problémem byly průtahy při vyřizování žádostí o konkrétní nepojistné sociální dávky a jejich vyplácení se zpožděním (dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a dávky státní sociální podpory).
- Dalším okruhem stížností byly ty, které směřovaly proti činnostem souvisejícím s vykonávanými agendami v rámci zaměstnanosti. Celkem bylo vyřízeno, jak vyplývá z evidencí vedených krajskými pobočkami ÚP ČR a generálním ředitelstvím, 221 stížností zaměřených na uvedenou oblast. Konkrétně se jednalo zejména o problematiku týkající se rekvalifikací, podpory v nezaměstnanosti, vyřazení uchazeče z evidence uchazečů o zaměstnání, neschválení příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti a poradenství.
- Nejméně stížností bylo identifikováno jako stížnosti ostatní, kterých bylo vyřízeno 59. Konkrétně se jednalo o problematiku týkající se nedodržování úředních hodin, nezvedání telefonů, nevhodné podmínky pro klienty na některých pracovištích ÚP ČR apod.

Napříč výše uvedenými oblastmi byly směřovány stížnosti proti nevhodnému chování zaměstnanců ÚP ČR.

Přehled počtu stížností vyřizovaných jednotlivými krajskými pobočkami a generálním ředitelstvím je uveden v následující tabulce č. 11.

Tabulka 11 - Přehled počtu vyřízených stížností jednotlivými krajskými pobočkami a generálním ředitelstvím – porovnání rok 2023 a rok 2024

KrP/ GŘ	Počet vyřízených stížností v roce 2023 včetně stížností převedených z roku 2022	Počet vyřízených stížností v roce 2024 včetně stížností převedených z roku 2023
Generální ředitelství	109	460
KrP pro hlavní město Prahu	388	423
KrP v Příbrami	76	69
KrP v Českých Budějovicích	14	16
KrP v Plzni	26	30
KrP v Karlových Varech	37	18
KrP v Ústí nad Labem	68	73
KrP v Liberci	34	24
KrP v Hradci Králové	22	47
KrP v Pardubicích	20	21
KrP v Jihlavě	17	16
KrP v Brně	97	87
KrP v Olomouci	46	35
KrP v Ostravě	64	62
KrP ve Zlíně	18	19
Celkem	1 036	1 400

19.3 Petice

Ve sledovaném období byla podána 1 petice, která byla vyřízena generálním ředitelstvím Úřadu práce České republiky v souladu se zákonem č. 85/1990 Sb., o právu petičním. Požadavku uvedenému v petici nebylo možné v souladu s právním řádem České republiky vyhovět.

19.4 Podněty

V roce 2024 bylo u Úřadu práce ČR podáno celkem 1 350 podnětů, z toho 241 podnětů týkajících se oblasti zaměstnanosti, 1 049 podnětů týkajících se oblasti nepojistných sociálních dávek a 60 podnětů týkajících se dalších činností Úřadu práce ČR.

Přehled podnětů dle oblastí je uveden v příloze č. 10.

20. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

ÚP ČR je ve smyslu § 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), povinným subjektem, který má povinnost poskytovat informace vztahující se k jeho působnosti.

Poskytování informací je blíže upraveno vnitřním řídicím aktem – Směrnicí generální ředitelky č. 11/2014, která byla doplněna Dodatkem č. 1 a Dodatkem č. 2. Informace jsou poskytovány jak generálním ředitelstvím, tak jednotlivými krajskými pobočkami ÚP ČR. Útvarem odpovědným za poskytování informací je na krajské pobočce Odbor kontrolně právní a na generálním ředitelství Oddělení veřejných zakázek a právní podpory.

V roce 2024 obdržel ÚP ČR celkem 245 písemných žádostí o poskytnutí informace podaných v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím (což je o 13 žádostí více než v roce 2023). Nejvíce žádostí vyřizovalo generální ředitelství ÚP ČR (27 %), druhým nejvytíženějším pracovištěm byla Krajská pobočka pro hl. m. Prahu (20 %). Žádáno bylo zejména o informace týkající se poskytování nepojistných sociálních dávek, zaměstnávání osob se zdravotním postižením, rekvalifikačních kurzů a výkladu zákonných ustanovení souvisejících s činností ÚP ČR.

Z podaných žádostí bylo v souladu se zákonem 29 žádostí odmítnuto a 16 žádostí částečně odmítnuto, a to nejčastěji z důvodu ochrany soukromí a osobních údajů fyzických osob pobírajících nepojistné sociální dávky a z důvodu, že požadované informace ÚP ČR neneviduje a nemá povinnost evidovat, nebo by je musel vytvořit jako novou informaci.

ÚP ČR obdržel tři stížnosti podané podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím. Jedna stížnost směřovala proti výši úhrady za poskytnutí informací, přičemž nadřízený orgán výši úhrady potvrdil. Dvě stížnosti směřovaly proti postupu ÚP ČR při vyřizování žádosti o informace, o nich nadřízený orgán rozhodl tak, že v jednom případě stížnost odmítl, protože byla podána opožděně, a ve druhém případě přikázal ÚP ČR vyřídit žádost o informace ve lhůtě 15 dnů.

Přehled o poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím je uveden v příloze č. 11.

22. KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY

ÚP ČR je správním úřadem s celostátní působností, v němž působí generální ředitelství, krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajské pobočky“), jejichž součástí jsou kontaktní pracoviště. Povinnost vykonávat kontrolní činnost je obecně uložena generálnímu ředitelství, krajským pobočkám a kontaktním pracovištím ÚP ČR zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Oprávnění k výkonu kontrolní činnosti generálními ředitelstvími a krajskými pobočkami, potažmo kontaktními pracovišti, vyplývá ze zvláštních právních předpisů, a to konkrétně ze:

- zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“),
- zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“),
- zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“),
- zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“),
- zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“).

Proces vlastního výkonu kontrolní činnosti se řídí zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, vyjma kontrol zaměřených na využívání příspěvku na péči dle ZSS a kontrol plnění povinnosti uchazeče o zaměstnání dodržovat režim dočasné neschopnosti uchazeče o zaměstnání plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání z důvodu nemoci nebo úrazu dle zákona o zaměstnanosti, a zákonem o finanční kontrole. Kontrolní činnost je pak zakotvena v Organizačním řádu ÚP ČR. Postupy kontrolní činnosti jsou podrobně rozpracovány vnitřním předpisem, a to směrnicí generálního ředitele č. 2/2022 a rozhodnutím generálního ředitele č. 20/2014 Postup krajských poboček a kontaktních pracovišť krajských poboček Úřadu práce České republiky při kontrolách vzniklého přeplatku na odvodu do státního

rozpočtu při plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, v aktuálním znění. Touto zprávou je vyhodnocena kontrolní činnost jako jedna z činností, která byla v roce 2024 realizována na úrovni generálního ředitelství, 14 krajských poboček a jejich kontaktních pracovišť. Jedná se o kontrolní činnost, která je vykonávána navenek jako součást kontrolního systému, k jehož zabezpečení je ÚP ČR jako správní úřad kompetentní. Kontrolní činnost ve sledovaném období byla realizována v souladu se schválenými Plány kontrolní činnosti ÚP ČR na rok 2024 pro I. a II. pololetí, které byly sestaveny na základě plánů kontrol jednotlivých krajských poboček, jimi řízených kontaktních pracovišť a generálního ředitelství, a který byl aktuálně doplňován a upřesňován na základě potřeb:

- vyplývajících ze situace na trhu práce,
- jednotlivých kontrolovaných oblastí,
- a dle podmínek pro výkon kontrolní a inspekční činnosti.

22.1 Kontrolní činnosti a jejich zaměření

Kontroly byly realizovány nejenom na základě Plánu kontrolní činnosti na rok 2024, ale i na základě podnětů doručených ÚP ČR zvenčí. V roce 2024 bylo ÚP ČR vykonáno celkem 7 321 kontrol. V první řadě byla kontrolní činnost zaměřena, tak jak vyplývá ze zákona o finanční kontrole, na využívání finančních prostředků poskytnutých na realizaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a dalších forem podpory zaměstnanosti podle zákona o zaměstnanosti, kterými jsou vytvoření pracovních míst pro osoby zdravotně postižené, částečná úhrada provozních nákladů pracovního místa OZP, podpora zaměstnávání OZP (ustanovení § 78a zákona o zaměstnanosti) a v neposlední řadě byla předmětem kontroly i oblast realizovaných nových nástrojů APZ podporujících zaměstnanost.

Předmětem kontrol bylo i čerpání finančních prostředků určených na realizaci projektů spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu. Tyto kontroly byly zaměřeny na hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů s tím, zda je dodržen příslušným právním předpisem vymezený účel a kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. ÚP ČR jako poskytovatel veřejné finanční podpory, kterou je oprávněn podle zvláštních právních předpisů poskytovat, vykonává veřejnosprávní

kontrolu u žadatelů nebo příjemců této podpory, a to před jejím poskytnutím, v průběhu jejího použití nebo po jejím použití a vyúčtování.

Další kontrolní činností, která byla ÚP ČR realizována, byla kontrola vykonávaná z úrovně krajských poboček ÚP ČR se zaměřením na výši průměrného měsíčního čistého výdělku, a to v rozsahu potřebném pro stanovení výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci, útvary trhu práce kontaktních pracovišť dále vykonaly kontroly uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce (ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti).

V neposlední řadě byly realizovány kontroly na úseku nepojistných sociálních dávek zaměřené na dodržování zákona o státní sociální podpoře, zákona o pomoci v hmotné nouzi, stejně tak bylo zajištěno provádění kontrol zaměřených na využívání státního příspěvku na výkon pěstounské péče.

Tabulka 12 - Počet kontrol z hlediska oblastí za rok 2024

Kontrola	počet
Průměrný měsíční čistý výdělek	257
APZ, APZ-ESF, ostatní nástroje APZ	3 344
Podpora zaměstnanosti OZP a § 78a	1 593
Uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce	457
Státní příspěvek na výkon pěstounské péče	33
Státní sociální podpora	1 542
Hmotná nouze	95
Celkem	7 321

22.2 Výkon kontrolní činnosti

22.2.1 Kontroly vykonané dle zákona o finanční kontrole Generálním ředitelstvím

Kontrolní činnost na úrovni generálního ředitelství vykonávalo Oddělení klientské spokojenosti a výzkumu. V roce 2024 byly provedeny celkem 4 kontroly a byly zaměřeny na dodržování pětileté udržitelnosti nových pracovních míst a podmínek dohod uzavřených mezi poskytovatelem veřejné finanční podpory a příjemci investičních pobídek poskytnutých podle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů.

22.2.2 Kontroly vykonané dle zákona o finanční kontrole krajskými pobočkami a vybranými kontaktními pracovišti

Kontrolní činnost na úrovni krajských poboček ÚP ČR byla realizována příslušnými věcnými útvary a odděleními specializovaných kontrol dle zákona o finanční kontrole. Věcné útvary krajských poboček, respektive věcné útvary vybraných kontaktních pracovišť, vykonávaly předběžné a průběžné veřejnosprávní kontroly u příjemců veřejné finanční podpory a oddělení specializovaných kontrol, pak následné veřejnosprávní kontroly u příjemců veřejné finanční podpory.

Celkem bylo ve sledovaném období dle zákona o finanční kontrole provedeno z úrovně krajských poboček 5 061 veřejnosprávních kontrol u příjemců veřejné finanční podpory. Z celkového počtu vykonaných veřejnosprávních kontrol bylo 684 (13,5 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) kontrol předběžných, 861 (17,0 % z celkového počtu kontrol) kontrol průběžných a 3 516 (69,5 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) kontrol následných.

- Z celkového počtu vykonaných veřejnosprávních kontrol bylo 1 362 (26,9 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) kontrol zaměřeno na dodržování dohod uzavřených v rámci aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z prostředků státního (pouze národního) rozpočtu, dalších 1 978 (39,0 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) kontrol bylo vykonáno u příjemců veřejné finanční podpory, resp. finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z Evropského sociálního fondu.
- Krajské pobočky ÚP ČR dále provedly 1 490 (29,4 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) veřejnosprávních kontrol v souvislosti s poskytováním příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle ustanovení § 78a zákona o zaměstnanosti a 103 (2,0 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) kontrol zaměřených na čerpání veřejné finanční podpory na vytvoření pracovních míst pro OZP a částečnou úhradu provozních nákladů pracovních míst pro OZP.
- Krajské pobočky ÚP ČR dále provedly 33 (0,8 % z celkového počtu veřejnosprávních kontrol) veřejnosprávních kontrol u příjemců státního příspěvku na výkon pěstounské péče a 95 (1,9 % z celkového počtu veřejnosprávních

kontrol) veřejnosprávních kontrol u subjektů poskytujících podklady pro poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi.

V rámci vykonaných veřejnosprávních kontrol bylo krajskými pobočkami a kontaktními pracovišti zjištěno 269 porušení uzavřených dohod APZ a dalších forem podpory zaměstnanosti a 244 porušení bylo zjištěno v souvislosti s kontrolou podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Při kontrole využívání státního příspěvku na výkon pěstounské péče při vykonání 33 veřejnosprávních kontrol byla zjištěna porušení v počtu 7 případů a při veřejnosprávní kontrole u subjektů poskytujících podklady pro poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi bylo zjištěno porušení v 10 případech při vykonání 95 veřejnosprávních kontrol.

Celkem tedy při výkonu veřejnosprávních kontrol bylo ÚP ČR zjištěno porušení v celkovém počtu 530 případů.

22.3 Ostatní kontrolní činnosti ÚP ČR

Pravomoc vykonávat ostatní kontrolní činnost mají v souladu s příslušnými právními předpisy pouze krajské pobočky ÚP ČR, potažmo jejich kontaktní pracoviště. Celkem bylo vykonáno 2 256 kontrol. Kontroly krajských poboček a kontaktních pracovišť ÚP ČR byly zaměřeny na:

- kontrolu výše průměrného měsíčního čistého výdělku, a to pro účely stanovení výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci; v této oblasti provedly ve sledovaném období oddělení specializovaných kontrol krajských poboček celkem 257 kontrol,
- dodržování dohod o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce (ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti), kde v této oblasti bylo provedeno 457 kontrol,
- dodržování zákona o státní sociální podpoře, přičemž v této oblasti bylo provedeno celkem 1 542 kontrolních akcí.

Ostatními kontrolami krajské pobočky a kontaktní pracoviště zjistily 2 047 porušení, z toho na úseku kontrol průměrného měsíčního čistého výdělku to bylo 124 porušení, na úseku státní sociální podpory to bylo 1 908 porušení a v oblasti dodržování dohod o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce 15 porušení.

23. EXEKUCE

Exekuce a oddlužení klientů Úřadu práce ČR spravují Oddělení exekucí spadající pod Odbor kontrolně právní krajských poboček. Toto oddělení zajišťuje v souladu s platnou legislativou provádění srážek z jednotlivých postižitelných dávek vyplácených Úřadem práce ČR (například z podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci, rodičovského příspěvku, doplatku z rodičovského příspěvku, odměny pěstouna, příspěvku při pěstounské péči a dalších), dále eviduje a zpracovává doručené exekuční příkazy a usnesení včetně usnesení ve věci oddlužení, zajišťuje komunikaci a součinnost s exekutorskými úřady a ostatními správními orgány.

Od ledna 2024 došlo novelou zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, k úpravě ustanovení § 299, kdy mezi vyjmenovanými postižitelnými jinými příjmy byla vynechána kompenzace. Srážky z kompenzace tedy od 1.1.2024 není možné provádět.

Výše uvedená novela nebyla v oblasti exekucí jediná, ke které v roce 2024 došlo. Od 1.10.2024 bylo novelizováno pět zákonů vztahujících se k exekucím a insolvencím a to zákonem č. 252/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci velké novely bylo ustanovením § 279 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zavedeno pravidlo čtyř exekucí. Při počtu čtyř a více exekucí se nově sráží vždy dvě třetiny zbytku čisté mzdy, i když má povinný pouze nepřednostní exekuce. Toto pravidlo se však neuplatní, pokud má dlužník přiznaný starobní důchod, invalidní důchod druhého nebo třetího stupně, nebo sirotčí důchod a zároveň nedosahuje jedna třetina zbytku čisté mzdy částky rovnající se součtu měsíčních hotových výdajů a měsíční odměny insolvenčního správce, tedy aktuálně se

jedná o částku 1 089 Kč.

Velkou změnou prošel insolvenční zákon, kdy byly mimo jiné zavedeny srážky ve prospěch záloh na odměnu a výdaje insolvenčního správce v době, kdy bylo vydáno Rozhodnutí o úpadku, ale ještě nedošlo k vydání Usnesení o splátkovém kalendáři. Tyto srážky, jejichž výši určuje insolvenční soud, se staví před exekuční srážky, které se v tomto období deponují, a rovnou zasílají insolvenčnímu správci. Zároveň byla zavedena změna u exekučních příkazů na výživné, které se již v době před vydáním Usnesení o splátkovém kalendáři nedeponují, ale mají dál posílat oprávněnému.

V průběhu roku 2024 se sledoval celkový počet exekucí a počet nových exekucí doručených na Úřad práce ČR. K lednu roku 2024 evidoval Úřad práce ČR celkový počet 783 306 aktivních exekucí a oddlužení, z toho bylo 7 304 nově došlých exekucí za první kalendářní měsíc nového roku, což bylo o 108 977 exekucí a oddlužení evidovaných více než v lednu roku 2023. V prosinci roku 2024 pak počet aktivních exekucí a oddlužení činil 772 531, z toho bylo v prosinci 5 348 nových exekučních příkazů, což bylo o 8 969 méně než v prosinci roku 2023. V průběhu roku 2024 byl patrný nepatrný pokles evidovaných exekucí a oddlužení, kdy došlo ke snížení celkového počtu o 10 775. Průměrně pak každá krajská pobočka evidovala a zpracovávala v uplynulém roce 55 181 exekucí a oddlužení, z čehož bylo v průběhu roku 2024 průměrně 5 561 nových exekucí a oddlužení.

I přes zdánlivý pokles doručených nových exekučních příkazů v prosinci oproti začátku roku i v porovnání s předešlým rokem, pozorujeme dlouhodobě stoupající tendenci nárůstu administrativní zátěže v souvislosti s exekučními příkazy i oddlužení, které umocnila novela insolvenčního zákona i občanského soudního řádu, kdy je nyní nutné sledovat počet platných obdržených exekučních příkazů na povinného. Kromě nových exekučních příkazů bylo doručeno i mnoho jiných dokumentů v souvislosti s životním cyklem exekucí jako je například právní moc exekučního příkazu, aktuální vyčíslení exekučního příkazu, dotaz na součinnost exekutorského úřadu, oznámení o skončení exekuce a změna čísla účtu soudního exekutora. Exekuční oddělení za rok 2024 evidují celkem 363 780 doručených vyřízených datových zpráv souvisejících s evidovanými exekucemi a oddluženími.

Souhrnný přehled exekucí je uveden v příloze č. 13.

24. NAKLÁDÁNÍ S POHLEDÁVKAMI ÚP ČR

Pohledávky na Úřadu práce ČR vznikají v několika oblastech, zejména v oblasti zaměstnanosti (přeplatky na podporách v nezaměstnanosti, kompenzace odstupného vyplacené za zaměstnavatele, náklady requalifikací aj.), tak v oblasti nepojistných sociálních dávek (přeplatky na dávkách státní sociální podpory, hmotné nouze, příspěvku na péči, pěstounských dávek a dávek pro zdravotně postižené, na náhradním výživném), dále v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (pohledávky na vyplacených mzdových nárocích a odvodech podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), v oblasti výživného (pohledávky na výživném rodičů dětí svěřených do pěstounské péče, pohledávky na výživném z titulu náhradního výživného). Pohledávky též vznikají v oblasti uložených pokut podle procesních předpisů (správní řád, daňový řád) a také v oblasti občanskoprávní.

Základním právním předpisem pro vymáhání pohledávek je zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Vymáhání pohledávek Úřadu práce ČR je pak upraveno vnitřním řídicím aktem – Směrnicí generální ředitelky č. 22/2014 ve znění Dodatků č. 1 až č. 6.

Z výše uvedených typů pohledávek lze v uplynulém roce upozornit na pohledávky vzniklé na základě vyplacených mzdových nároků a odvodech dle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kdy Úřad práce ČR řešil přes 13 000 žádostí zaměstnanců firmy Liberty Ostrava a.s. a vyplatil zhruba 600 milionů korun zahrnující mzdové nároky a zákonné odvody. Vzhledem k objemu podaných žádostí byly do zpracování této agendy zapojeny všechny krajské pobočky Úřadu práce ČR.

Nejen díky popsanému extrémnímu případu v uplynulém roce tvoří pohledávky vymáhané Úřadem práce ČR v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, kdy Úřad práce ČR vyplácí za zaměstnavatele v insolvenční dlužné mzdové nároky, vysoký finanční objem vymáhaných pohledávek. V těchto případech je vymáhání závislé na situaci úpadku zaměstnavatele a vývoji insolvenčního řízení, kdy

je Úřad práce ČR z majetkové podstaty uspokojen v příslušném pořadí. Další významnou oblastí je oblast pohledávek na výživném rodičů dětí svěřených do pěstounské péče, kde nárůst pohledávek souvisí s nárůstem agendy pěstounské péče.

I nadále postupně přibývají pohledávky související s výkonem agendy dle zákona č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o náhradním výživném“), ať již pohledávky z titulu přeplatků na dávce náhradního výživného či, a to především, z titulu přechodu pohledávky na stát z původního věřitele, jímž je oprávněná osoba a příjemce vyplacené dávky náhradního výživného.

Původně stanovené podmínky zákona o náhradním výživném, který je účinný od 1. 7. 2021, uváděly vyplacení náhradního výživného s omezením na maximálně 24 měsíčních výplat (dávek), kdy se očekával v druhé půli roku 2023 výrazný nárůst počtu případů, u nichž bude realizováno řízení o přechodu pohledávky na stát a následně se stanou předmětem vymáhání. Se zpětnou účinností od 31. 1. 2023 byla v říjnu 2023 přijata novela zákona o náhradním výživném a doba výplaty dávky byla posunuta na 48 měsíců, čímž došlo i k odložení většiny případů přechodu pohledávky na stát. Případy, u nichž došlo k zániku nároku na náhradní výživné dříve než po zmíněných měsíčních výplatách, se však i nadále předávaly.

V obecné rovině platí, že Úřad práce ČR část pohledávek předává k vymáhání dle daňového řádu v rámci dělené správy Celní správě ČR, část pohledávek vymáhá sám, a to buď v režimu daňového řádu (pohledávky, kde je Úřad práce ČR exekučním orgánem) anebo v režimu nedaňovém (občanskoprávní cestou) a rovněž využívá v určitých případech možnost bezplatné spolupráce s nasmlouvanými soudními exekutory.

Všeobecně lze uvést, že úspěšnost vymáhání pohledávek závisí zejména na struktuře klientely Úřadu práce ČR, kdy často jde o osoby s nízkou možností dluh splácet a se zadlužením i jinými pohledávkami (např. klienti systému hmotné nouze).

Přehled pohledávek náhradního výživného je uveden v příloze č. 12.

25. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1 – Statistika realizace vzdělávacích akcí v roce 2024	13
Tabulka 2 - Ukončené evidence	26
Tabulka 3 – Porovnání podpořených zaměstnanců a zaměstnavatelů OZP	43
Tabulka 4 - Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte ve stupních závislosti	63
Tabulka 5 - Vykonaná šetření za rok 2024 po jednotlivých KrP ÚP ČR (v tis.):... 73	73
Tabulka 6 - Statistika počtu hovorů a zpracování e-mailů za období roku 2024 .	87
Tabulka 7 – Přehled firem s nejvyššími výplatami dlužných mezd.	88
Tabulka 8 - Přehled o podaných žádostech a vydaných rozhodnutích o povolení výkonu činnosti dítěte	91
Tabulka 9 - Rozdělení dotazů podle zvoleného komunikačního kanálu	92
Tabulka 10 - Počet zodpovězených dotazů za jednotlivé měsíce roku 2024	93
Tabulka 11 - Přehled počtu vyřízených stížností jednotlivými krajskými pobočkami a generálním ředitelstvím – porovnání rok 2023 a rok 2024.....	98
Tabulka 12 - Počet kontrol z hlediska oblastí za rok 2024	103